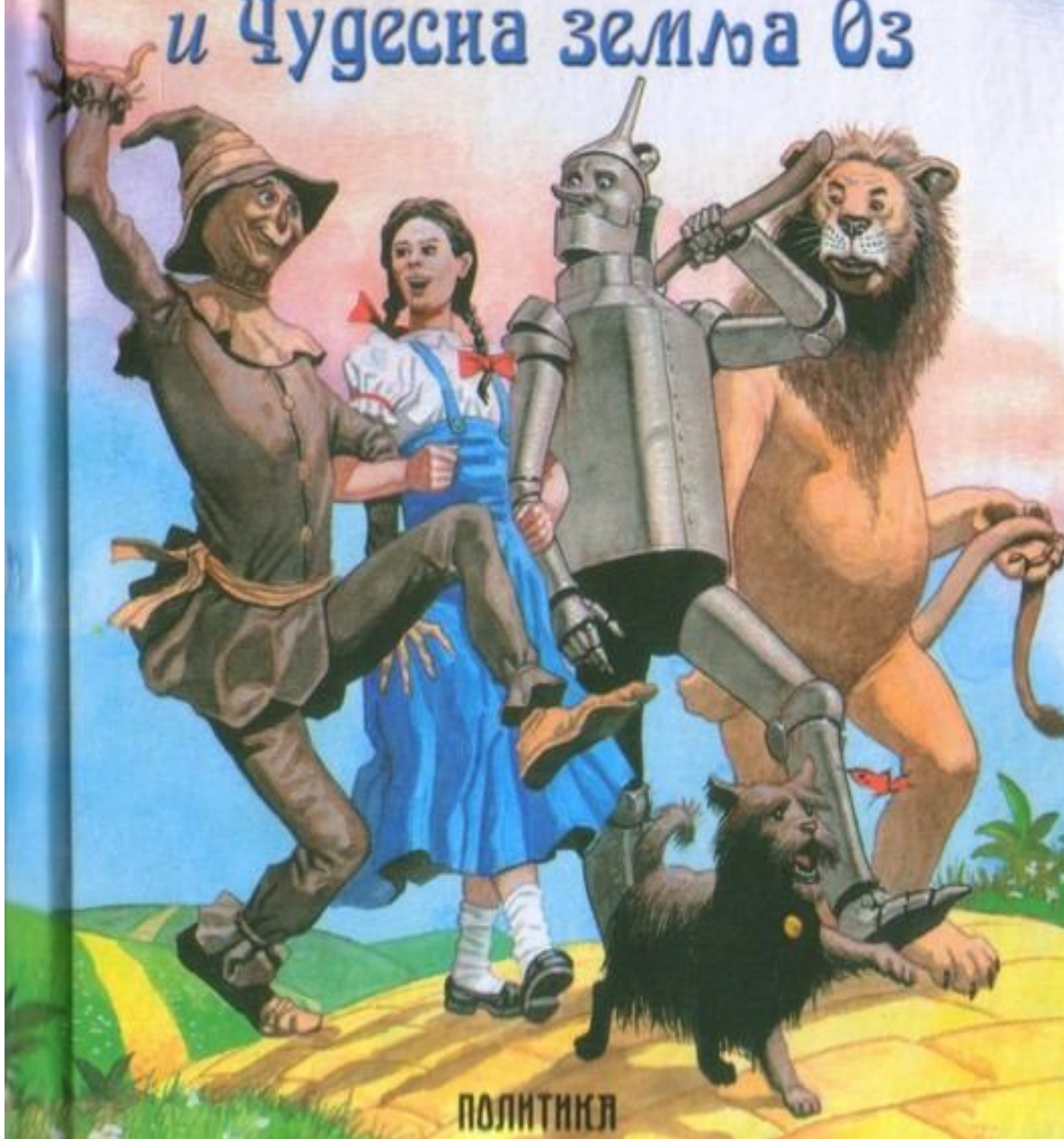

Л. Френк Баум

ЧАРОВИЈАК ИЗ ОЗА

и Чудесна земља Оз

БИСЕРИ
КЊИЖЕВНОСТИ
ЗА МЛАДЕ

ПОЛИТИКЛА

L. Frenk Baum

Čarobnjak iz Oza

Predgovor

Narodno stvaralaštvo, legende, mitovi i bajke oduvek su bili sastavni deo detinjstva, jer svako dete poseduje zdravu, urođenu ljubav prema fantastičnim, čudesnim i očigledno, nestvarnim pričama. Grimove i Andersenove krilate vile unele su više radosti u dečja srca nego sve druge ljudske tvorevine.

Ipak, starinska bajka, koja se generacijama čitala, može sada da se označi kao "istorijska" u dečjoj biblioteci, jer je došlo vreme za savremenije "čudesne priče" iz kojih su uobičajeni div, patuljak i vila isključeni, zajedno sa svim onim strašnim događajima, od kojih se ledi krv u žilama, smišljenim da svakoj priči daju zastrašujuće naravoučnije. Danas se pouke o dobru i zlu primaju u školi, te stoga suvremeno dete traži samo zabavu i rado zaobilazi neprijatne događaje.

Imajući ovo na umu, priču o "Čarobnjaku iz Oza" napisao sam isključivo zato da se dopadne današnjem detetu. Ona teži tome da bude osavremenjena bajka koja zadržava čudesno i zabavno, a isključuje tužno i zastrašujuće.

L. Frenk Baum
Čikago, aprila 1900. godine

Čarobnjak iz Oza

URAGAN

Doroti je živela usred velike prerije u Kansasu sa čika Henrijem, farmerom i njegovom ženom, tetka Emom. Njihova kuća je bila mala zato što je drvenu građu trebalo donositi kolima izdaleka. Četiri zida, pod i krov sačinjavali su jednu jedinu prostoriju. U njoj su se nalazili zadržali štednjak, ormar za sudove, sto, tri četiri stolice i kreveti. Čika Henri i tetka Ema su spavali u velikom krevetu u uglu, a Doroti u krevetu na drugom kraju sobe. Tavana i podruma nije bilo. Postojala je samo jedna mala rupa, zvana "uraganski podrum", u koju se porodica sklanjala kada bi se digao jedan od onih velikih vihora, dovoljno snažnih da sruše svaku kuću na svom putu. U tu mračnu jamu se silazilo niz merdevine, kroz kapak na sredini poda.

Kada bi stala na trem i posmatrala okolinu, Doroti nije videla ništa osim nepregledne sive prerije. Dokle je oko dopiralo, nijedno drvo, nijedna kuća nisu narušavali široku ravnicu. Sunce je spržilo uzorana polja i pretvorilo ih u sivu masu duž koje su se protezale uske pukotine. Čak ni trava nije bila zelena: sunce je palilo vrhove dugačkih vlati sve dok ne bi postali sivi kao i čitava okolina. Kuća je svojevremeno bila obojena, ali boju je sunce peklo a kiše spirale sve dok nije postala sumorna i siva kao i sve ostalo u kraju.

Kada je došla tu da živi, tetka Ema je bila mlada, lepa žena. Sunce i vetar su i nju izmenili. Oduzeli su joj sjaj iz očiju koje su posivele, kao i rumenilo sa obraza i usana, pa su i oni postali sivi. Bila je to mršava, koščata žena koja se nikada nije smejala. Kada je Doroti, pošto je ostala siročić, došla kod nje, tetka Ema je toliko bila iznenađena njenim smehom da je vriskala i hvatala se za srce kad god bi joj do ušiju dopreo Dorotin veseo glas. Ona se i kasnije čudila tome da devojčica nalazi povoda da se smeje. Ni čika Henri se nikada nije smejao. Radio je naporno od jutra do mraka i nije znao ni za kakvu radost, i on je, od svoje duge brade do grubih čizama, bio siv. Izgledao je strogo i ozbiljno i retko je govorio.

Doroti je Toto zasmekavao i spašavao od sivila. On nije bio siv. Bio je to mali, crni pas sa dugom, svilenkastom dlakom i crnim očicama koje su veselo žmirkale sa obe strane njegove male, smešne njuške. Toto se po ceo dan igrao sa Doroti i ona ga je mnogo volela.

Danas se, međutim, nisu igrali. Čika Henri je sedeo na stepenicama i brižno posmatrao nebo koje je bilo još sumornije nego obično, i Doroti je, sa Totom u rukama, stajala na vratima i posmatrala nebo. Tetka Ema je prala sudove.

Iz daljine, sa severa, začuše potmulo hućanje vetra. Čika Henri i Doroti su mogli da vide kako se visoka trava povija pred nepogodom koja je nailazila. Zatim se začu oštro zviždanje sa juga, kada se okretate u tom pravcu, ugledate kako se i tamo trava talasa.

Čika Henri naglo ustade.

Dolazi uragan, Ema - viknu ženi. - Idem da se pobrinem za stoku. - Zatim otrča prema stajama za konje i krave.

Tetka Ema prekide posao i dođe do vrata. Jedan pogled joj je bio dovoljan da shvati kako se približava opasnost.

- Brzo, Doroti - vrisnu ona - beži u podrum!

Toto iskoči iz Dorotinih ruku i sakri se pod krevet, a devojčica poče da ga traži.

Preplašena tetka Ema otvori kapak u podu i siđe niz prečage u malu, mračnu rupu. Doroti najzad uhvati Totoa i htjede da pođe za tetkom. Kada je bila na pola puta, začu prodoran urlik vetra, i kuća se zatrese tako jako da ona izgubi ravnotežu i iznenada se nađe na podu.

Tada se dogodi nešto čudno.

Kuća se dva-tri puta okrete, a zatim lagano podiže u vazduh. Doroti se činilo da leti u balonu.

Severni i južni vetrovi susreli su se na mestu gde se nalazila kućica. Tu, u središtu uragana, vazduh je bio uglavnom miran, ali veliki pritisak vetra sa svih strana podizao je kuću sve više i više, dok nije stigla na sam vrh uragana koji je, kao da je perce, ponese nekud daleko.

I ako je bilo veoma mračno, i vetar gromoglasno hućao, Doroti je lagodno "putovala". Posle prvih nekoliko kovitlaca i još jednog naleta posle koga se kuća opasno nakrivila, njoj se činilo da se blago ljuljuška kao beba u kolevcu.

Totou se vožnja nije dopala. Glasno lajući, trčao je tamo-amo po sobi. Doroti je mirno sedela na podu i čekala da vidi šta će se desiti. Jednom se Toto približio otvorenom kapku i propao kroz njega. U prvom trenutku devojčica pomisli da ga je izgubila, ali odmah zatim primeti kako jedno uvce strci kroz otvor - snažan pritisak vazduha držao je psetance da ne propadne. Ona dopuza do otvora, uhvati Totoa za uvo, uvuče ga ponovo u sobu i, za svaki slučaj, dobro zatvori kapak.

Sati su prolazili i Doroti se polako oslobađala straha. Osećala se veoma usamljenom. Vetar je oko nje hućao tako jako da je skoro ogluvela. U početku se pitala da li će se i ona raspasti u paramparčad kad kuća padne, ali kako su sati prolazili, a ništa se strašno nije događalo, prestala je da se brine i odlučila da mirno čeka i vidi šta će se dalje desiti. Najzad, preko poda koji se ljuljao, ona dopuza do svog kreveta i leže u njega. Toto dođe i leže pored nje.

Uprkos ljuljanju kućice i zavijanju vetra, Doroti ubrzo zatvori oči i čvrsto zaspa.

SAVETOVANJE SA ŽVAKAČIMA

Doroti probudi udarac tako iznenadan i snažan od koga bi se, da nije ležala u mekanom krevetu, sigurno povredila. Ona duboko udahnu vazduh i poče da razmišlja šta se dogodilo, a Toto, prijubivši svoju malu, hladnu njušku uz njeno lice, tužno zacvile. Doroti sede i primeti da kuća više ne leti i da više nije mračnosvetli sunčevi zraci ulazili su kroz prozor i obasjavali sobu. Ona skoči iz kreveta i, sa Totom za petama, otrča i otvori vrata.

Pogledavši oko sebe uzviknu od iznenađenja.

Oči joj se raširiše pred divnim prizorom.

S obzirom na to kakav je inače, uragan je veoma meko spustio kućicu usred neke čudesno lepe zemlje. Svuda unaokolo prostirale su se zelene poljane sa divnim drvećem povijenim od bogatog roda zrelog voća. Na sve strane videle su se leje divnog cveća, a ptice sa perjem živih boja pevale su i lepršale po drveću i

žbunju. Malo dalje, između zelenih obala, tekao je svetlucačv potočič. Njegov žubor je bio veoma prijatan devojčici koja je tako dugo živela u sivoj, sumornoj preriji.

Dok je stajala i pomno posmatrala čudnovat, divan prizor, ona primeti kako joj u susret ide grupica najčudnijih ljudi koje je ikada videla. Oni nisu bili visoki kao odrasli koje je poznavala, ali nisu bili baš ni mali. Iako su izgledali mnogo stariji od nje, bili su visoki otprilike kao Doroti, a ona je bila veoma visoka za svoj uzrast.

Grupicu su sačinjavala tri čoveka i jedna žena. Bili su čudno odeveni. Zvončići po obodima njihovih visokih, šiljatih šešira ljupko su im zvonili pri hodu. Češiri muškaraca bili su plavi, a ženin je bio beo. Ona je bila odevena u belu, nabranu haljinu, posutu svetlucavim zvezdicama koje su se na suncu presijavale kao dragulji. Muškarci su bili obučeni u plava odela i nosili su dobro uglačane plave čizme sa posuvraćenim sarama. Bili su, kako se Doroti učinilo, čika Henrijevih godina, pošto su dvojica imali brade. Majuška žena bila je, međutim, nesumnjivo mnogo starija. Lice joj je bilo prekriveno borama, kosa skoro bela, a kretala se prilično teško.

Kada se približiše kućici na čijim je vratima stajala Doroti, lagano zastadoše i počеше da se došaptavaju kao da su se plašili da priđu bliže. Mala starica ipak priđe Doroti, duboko se pokloni i ljubazno reče:

- Dobro nam došla, plemenita čarobnice! Zemlja žvakača ti je duboko zahvalna što si ubila Zlu Vešticu Istoka i oslobodila naš narod.

Doroti začuđeno sasluša njen govor. Zašto je ova mala starica naziva čarobnicom? Zašto kaže da je ona ubila Zlu Vešticu Istoka? Zar ona nije samo mala, bespomoćna devojčica koju je uragan odneo daleko od kuće? Ona nikoga u svom životu nije ubila!

Pošto je mala starica očigledno od nje očekivala odgovor, Doroti oprezno reče:

- Veoma ste ljubazni, ali mora da je posredi neka greška. Ja nikoga nisam ubila.

- To je učinila tvoja kućica, - odgovori mala starica osmehujući se - a to je isto. Pogledaj! - nastavi ona pokazujući rukom na ugao kuće. Eno, tamo joj vire noge!

Doroti pogleda i vrisnu od straha. Na uglu velike grede na kojoj je kuća ležala, zaista su štrcale dve noge obuvene u srebrne cipelice sa šiljatim vrhovima.

- O, bože! Teško meni! - uzviknu Doroti užasnuto stežući ruke. - kućica je sigurno pala na nju. Šta da radimo?

- Ništa - reče mirno mala starica.

- Ali, ko je ona? - upita Doroti.

- To je, kao što sam rekla, Zla Veštica Istoka. - Ona je godinama držala žvakače u ropstvu terala ih da danonoćno rade za nju. Pošto su sada slobodni, zahvalni su ti što si im učinila uslugu.

- Ko su žvakači? - upita Doroti.

- To je narod koji živi na istoku naše zemlje gde je vladala Zla Veštica.

- Da li ste i vi žvakačica? - upita Doroti

- Ne, ja sam njihova prijateljica, a živim na severu. Kada su videli da je Zla Veštica Istoka mrtva, žvakači su brzo poslali glasnika po mene i ja sam odmah došla. Ja sam Veštica Severa.

- Zbilja! - uzviknu Doroti. - Zar ste vi prava veštica?

- Naravno, - odgovori mala žena - ali, ja sam dobra veštica pa me ljudi vole. Nisam tako moćna kao što je bila Zla Veštica koja je ovde vladala, jer bih tada sama oslobodila ovaj narod.

- Ja sam mislila da su sve veštice zle - reče devojčica malo uplašena što je srela pravu pravcatu vešticu.

- Nisu, to je velika greška. U zemlji Oz su do sada živele samo četiri veštice, od kojih su dve dobre, one na Severu i Jugu. Znam šta govorim jer sam ja jedna od njih, pa zabune ne može biti. Veštice Istoka i Zapada su zaista zle, ali sada, pošto si ubila jednu od njih, ostala je još samo jedna zla veštica u zemlji Oz - ona što živi na Zapadu.

- Ali - reče Doroti posle kraćeg razmišljanja - tetka Ema mi je kazala da su sve veštice davno nestale.

- Ko je tetka Ema? - upita starica.

- To je moja tetka koja živi u Kansasu, odakle i ja dolazim.

Veštica Severa je jedno vreme razmišljala pognute glave i oborenih očiju. Onda podiže pogled i reče:

- Ja ne znam gde se nalazi Kansas i nikad nisam čula da neko pominje tu zemlju. Jel' to civilizovana zemlja?

- Kako da nije! - odgovori Doroti.

- Onda je to zbog toga. Mislim da u civilizovanim zemljama više nema veštica, kao ni čarobnjaka, vračara ni mađioničara. Ali, vidiš, pošto je Oz odsečen od ostalog sveta, mi još uvek nismo civilizovani. Zato kod nas postoje veštice i čarobnjaci.

- Ko su čarobnjaci? - upita Doroti.

- Postoji samo jedan - Veliki Čarobnjak Oz, - odgovori Veštica šapatom. - Moćniji je od svih nas zajedno. On živi u Smaragdnom Gradu.

Doroti upravo htela da postavi još jedno pitanje, kad žvakači koji su mirno stajali po strani, glasno uzviknuše i pokazaše na ugao kućice gde je ležala Zla Veštica.

- ©ta se dešava? - upita mala starica, a zatim pogleda i počeo da se smeje. Noge mrtve veštice su bile sasvim iščezle. Ostale su samo srebrne cipelice.

- Bila je toliko stara - objasni Veštica Severa - da se brzo osušila na suncu. S njom je svršeno. Srebrne cipelice su sada tvoje i ti treba da ih nosiš. - Ona se saže, podiže cipelice i, pošto otrese prašinu sa njih, dade ih Doroti. - Veštica Istoka je bila ponosna na te cipelice - reče jedan žvakač. - Postoji i neka čarolija u vezi s njima, ali nismo nikada saznali šta je u pitanju.

Doroti unese cipelice u kućicu i stavi ih na sto. Zatim se vrati žvakačima i reče:

- Sada bi trebalo da se vratim svojoj tetki i teči. Možete li mi pomoći da nađem put? žvakači i Veštica se prvo međusobno pogledaše, a onda i Doroti, i odmahnuše glavama.

- Na istoku, nedaleko odavde, - reče jedan - nalazi se velika pustinja koju niko ne može živ da pređe.

- Isto je i na jugu - reče drugi. - Bio sam tamo. Na jugu se nalazi Zemlja Trbonja.

- Čuo sam - reče treći čovečuljak - da je isto i na zapadu. A tamo, u Zemlji žmirkavaca, vlada Zla Veštica Zapada koja će te, ako joj se samo približiš, pretvoriti u svoju robinju.

- Ja živim na severu, - reče starica - na ivici te velike pustinje koja okružuje zemlju Oz. Plašim se, dušo, da ćeš morati da živiš sa nama.

Doroti na ovo poče da jeca. Oseti se usamljenom među ovim čudnim ljudima. Izgleda da su njene suze ražalostile dobrodušne Zvakače, jer oni odmah izvadiše maramice i počeše da plaču. ©to se tiče male starice ona skide svoj šešir, pritisnu njegovim vrhom svoj nos i poče - svečanim glasom da odbrojava: - Jedan, dva, tri! - Istog trenutka kapa se pretvori u pločicu, na kojoj je pisalo velikim belim slovima:

DOROTI TREBA DA IDE U SMARAGDNI GRAD

Mala starica skide pločicu sa nosa, i pročitavši poruku upita:

- Da li se ti, dušo, zoveš Doroti?

- Da - reče devojčica brišući suze.

- Onda moraš da ideš u Smaragdni Grad. Možda će ti Oz pomoći.

- Gde se nalazi taj grad? - upita Doroti.

- Tačno u središtu naše zemlje. Njime vlada Oz, veliki čarobnjak o kome sam ti govorila.

- Da li je on dobar čovek? - upita zabrinuto devojčica.

- On je dobar čarobnjak. Da li je čovek ne mogu ti reći, jer ga nikada nisam videla.

- Kako mogu da stignem tamo? - upita devojčica.

Moraš da ideš peške. To je dug put kroz predele koji su ponekad prijatni, a ponekad mračni i opasni. Ja ću, sa svoje strane, upotrebiti sve meni poznate čarolije da te sačuvam od zla.

- Zar nećeš da pođeš sa mnom? - usrdno upita devojčica gledajući u maloj starici svog jedinog prijatelja.

- Ne ne mogu - odgovori ona. - Daću ti poljubac i niko se neće usuditi da učini nešto nažao osobi koju je poljubila veštica Severa. Ona priđe Doroti i nežno je poljubi u čelo. Devojčica ubrzo otkri da je dodir staričinih usana ostavio okrugli, svetlucavi trag.

- Put za Smaragdni Grad je popločan žutim opekama - reče Čarobnica - tako da ćeš ga sigurno primetiti. Kada stigneš Ozu nemoj da se uplašiš, već mu ispričaj šta ti se dogodilo izamoli ga za pomoć. Zbogom, dušo!

Tri Zvakača se duboko pokloniše, zaželeše joj srećan put i izgubiše se među drvećem. Veštica prijateljski klimnu glavom Doroti, okrete se na levoj potpetici tri puta i, na veliko iznenađenje malog Totoa nestade za tren oka. Psetance iz sveg glasa zalaja za iščezlom vešticom pošto se u njenom prisustvu nije usuđivalo ni da zareži. Doroti se uopšte nije iznenadila jer je i očekivala da se veštica izgubi na takav način.

KAKO JE DOROTI SPASILA STRAŠILO

Kada je ostala sama, Doroti poče da oseća glad. Zato ode do ormara, odseče sebi parče hleba i namaza ga maslacem. Dade malo i Totou i ode do potočića da napuni kanticu bistrom, svetlucavom vodom. Toto otrča do drveća i poče da laje na ptice koje su sedele u krošnjama. Doroti ode k njemu i vide kako zrelo voće visi sa grana. Ona nabra malo jer je upravo to želela za doručak.

Pošto se ona i Toto napiše hladne, bistre vode, Doroti se vrati u kuću i poče da sprema za put u Smaragdni Grad.

Devojčica je imala samo još jednu haljinu koja je, čista, visila na klinu pored njenog kreveta. Bila je to pamučna haljinica sa plavim i belim kockama i premda je plava boja malo izbledela od čestog pranja, haljina je još uvek lepo izgledala. Doroti se pažljivo umi, obuče čistu haljinicu i stavi ružičasti šeširić na glavu. Zatim uze kotaricu, napuni je hlebom iz ormara i pokri belom maramom. Pogledavši u svoje noge, Doroti vide da su joj cipele stare i iznošene.

- Sigurno neće izdržati tako dug put, Toto - reče. - Toto je pogleda u lice svojim malim, crnim očima i mahnu repom da pokaže kako razume šta mu se kaže.

U tom trenutku Doroti primeti da na stolu leže srebrne cipelice koje su pripadale Veštici Istoka.

Zanima me da li mi odgovaraju - reče ona Totou. - Baš bi bile dobre za dugo hodanje jer se ne mogu pohabati.

Ona izu svoje stare kožne cipele i isproba srebrne, koje su joj pristajale tako dobro kao da su bile pravljene po njenoj meri.

Na kraju, Doroti uze kotaricu.

- Hajdemo, Toto - reče. - Idemo u Smaragdni Grad da nam Veliki Oz kaže kako da se vratimo u Kansas.

Ona zatvori vrata, zaključa ih i pažljivo stavi ključ u džep svoje haljinice. I tako, sa Totoom koji je skakutao iza nje, ona krete na put.

U blizini je bilo nekoliko puteva, ali njoj nije trebalo mnogo vremena da pronađe onaj popločan žutim opekama. Ubrzo je hitrim koracima išla prema Smaragdnom Gradu, a njene srebrne cipelice su veselo odzvanjale po tvrdom, žutom tlu. Sunce je jarko sijalo, ptice su umilno pevale i Doroti se uopšte nije osećala tako loše, kako biste pomislili da se oseća devojčica koju su iznenađa odvojili od rodnog kraja i spustili usred neke čudnovate zemlje.

Bila je iznenađena lepotom predela kroz koji je išla. Pored drumova su se protezali lepi plotovi obojeni nežnoplavom bojom, a iza njih su se nalazila bogata polja posejana žitom i povrćem. Bilo je očigledno da su vakači dobri domaćini, sposobni da gaje velike količine žita. S vremena na vreme bi prošla pored neke kuće, i pošto su svi znali da je ona uništila Zlu Vešticu i oslobodila ih ropstva, žitelji su izlazili da je vide i da

joj se duboko poklone. Kuće vakača bile su čudne građevine - okrugle, sa velikom kupolom umesto krova. Sve su bile obojene u plavo, jer je u ovoj zemlji na istoku plava bila omiljena boja.

Predveče, kada se već umorila od dugog hodanja i počela da razmišlja gde da provede noć, Doroti stiže do jedne kuće, mnogo veće od ostalih. Na zelenom travnjaku ispred nje igralo je mnogo muškaraca i žena. Pet majušnih violinista sviralo je iz sve snage, a ljudi su se veselili i pevali. Veliki sto u blizini bio je prepun ukusnog voća, oraha, pita, kolača i mnogih drugih đakonija.

Ljudi srdačno pozdraviše Doroti i pozvaše je da kod njih večera i provede noć. To je bila kuća jednog od najbogatijih vakača u zemlji, kod koga su se skupili komšije da proslave oslobođenje od Zle Veštice.

Doroti pojede obilnu večeru koju je služio lično bogati vakač po imenu Gricko. Posle večere, ona sede na jednu klupicu da posmatra kako ljudi igraju.

Kada je primetio njene srebrne cipelice, Gricko reče:

- Ti si sigurno moćna čarobnica?

- Zašto? - upita devojčica.

- Zato što nosiš srebrne cipelice i zato što si ubila Zlu Vešticu. Osim toga, obučena si u belo, a samo veštice i čarobnice nose tu boju.

- Moja haljina je na bele i plave kocke - reče Doroti popravljajući nabore na njoj.

- Veoma je ljubazno od tebe što to nosiš - reče Gricko. Plavo je boja vakača, a belo boja čarobnica; tako znamo da si dobra čarobnica.

Doroti nije znala šta na ovo da odgovori, jer su izgleda svi mislili da je čarobnica, a ona je vrlo dobro znala da je samo obična mala devojčica koju je uragan slučajno spustio u ovu čudnovatu zemlju.

Kada se umorila od posmatranja igre, Gricko je uvede u kuću i dade joj sobu sa lepim krevetom. Posteljina je bila plave boje, i Doroti je čvrsto spavala u njoj sve do jutra. Toto je proveo noć sklupčan na tamnoplavom ćilimu.

Doroti pojede dobar doručak posmatrajući bebu vakača kako se igra sa Totoom i vuče ga za rep, puzi i smeje se. Toto je za Zvakače bio pravo čudo pošto nikada ranije nisu videli psa.

- Koliko još ima da se ide do Smaragdnog Grada? - upita devojčica.

- Ne znam - odgovori Gricko zamišljeno, jer nikada nisam bio tamo. Bolje je da se čovek drži podalje od Oza, osim ako sa njim nema nekog posla. Ali, put do Smaragdnog Grada je dug, moraćeš da ideš danima. Ovo je lep i bogat kraj, ali proći ćeš i kroz divlje i opasne predele pre nego što stigneš na kraj svog puta.

Doroti se malo zabrinu, ali pošto je znala da samo Veliki Oz može da joj pomogne da se vrati u Kansas, hrabro odluči da ide do kraja.

Ona se pozdravi sa prijateljima i pođe ponovo putem od žutih opeka. Pošto je prešla nekoliko milja, Doroti pomisli da bi trebalo da se odmori, pa se pope na vrh ograde pored puta i sede. Iza ograde se pružalo veliko polje kukuruza. Ona primeti u blizini jedno strašilo podignuto na motku kako bi teralo ptice od zrelog kukuruza.

Doroti se podboči i zamišljeno pogleda u strašilo. Njegova glava je u stvari bila mala, slamom ispunjena vreća sa nacrtanim očima, nosom i ustima. Stari, šiljati plavi šešir koji je nekada pripadao nekom vakaču bio mu je nataknut na glavu, a ostali deo tela je bilo iznošeno, izbledelo plavo odelo napunjeno slamom. Na nogama je imao stare čizme sa sarama plave boje. Leđima je bio nataknut na motku i tako izdignut iznad stabljika kukuruza.

Dok je Doroti radoznalo gledala u čudno, nacrtano lice strašila, ona iznenadena opazi kako joj jedno njegovo oko stidljivo namiguje. Devojčica prvo pomisli da se sigurno vara, jer u Kansasu nijedno strašilo nikada nije namigivalo, ali čudno stvorenje joj istog časa prijateljski klimnu glavom. Ona se spusti niz ogradu i priđe mu, a Toto dotrča do motke i zalaja.

- Dobar dan - reče Strašilo malo promuklim glasom.

- Jesi li to ti nešto rekao? - upita začuđeno devojčica.

- Naravno - odgovori Strašilo. - Kako si?

- Hvala na pitanju, prilično dobro - učtivo odgovori Doroti. - Kako si ti?

- Ne baš najbolje - reče Strašilo osmehujući se. - Veoma je neprijatno provoditi dane i noći u ovakvom položaju i plašiti ptice.

- Zar ne možeš da siđeš? - upita Doroti.

- Ne, jer mi je ova motka probodena kroz leđa. Bio bih ti duboko zahvalan ako bi me sa nje skinula. Doroti podiže ruke i bez po muke skide Strašilo sa motke; pošto je bio napunjen slamom, bio je lak kao perce.

- Veliko ti hvala - reče Strašilo našavši se na zemlji. - Osećam se kao drugi čovek.

Doroti je bila iznenađena jer joj je bilo čudno što čuje da čovek od slame govori i što vidi kako joj se klanja i hoda pored nje.

- Ko si ti? - upita Strašilo pošto se protegnuo i zevnuo. - Kuda ideš?

- Ja se zovem Doroti - reče devojčica - i idem u Smaragdni Grad da zamolim Velikog Oza da me vrati u Kansas.

- Gde se nalazi Smaragdni Grad i ko je Oz?

- Zar ne znaš? - upita devojčica iznenađeno.

- Zaista ne znam. Ja ništa ne znam. Vidiš, ja sam ispunjen slamom i uopšte nemam mozga - odgovori on tužno. - Oh - reče Doroti - baš mi je žao.

- Šta misliš - upita on - da li bi mi veliki Oz dao malo mozga ako bih sa tobom otišao u Smaragdni Grad.

- Ne znam - odgovori Doroti - ali možeš poći sa mnom ako želiš. Ako ti Oz i ne da mozak, nećeš se osećati gore nego sada.

- U pravu si - reče Strašilo. - Vidiš - nastavi poverljivo - ne smeta mi to što su mi ruke, noge i telo ispunjeni slamom jer ne mogu da se povredim. Ako me neko nagazi ili zabode iglu u mene, to ništa ne mari, zato što ne mogu da osetim bol. Ali, ne želim da me svet smatra budalom, a ako mi glava ostane ispunjena slamom umesto, kao tvoja, mozgom, kako ću ikada išta znati?

- Jasno mi je kako se osećaš - reče devojčica kojoj je iskreno bilo žao Strašila. - Ako pođeš sa mnom, zamoliću Oza da za tebe učini sve što može.

- Veliko ti hvala - zahvalno reče Strašilo.

Pošto Doroti pomože Strašilu da se prebaci preko ograde, oni kretuše putem popločanim žutim opekama prema Smaragdnom Gradu.

Totou se pridošlica u početku nije dopala. Njuškao je Strašilo kao da sumnja da se u slami nalazi gnezdo pacova i svaki čas je neprijateljski režao.

- Ne obraćaj pažnju na Totoa - reče Doroti svom novom prijatelju. - On nikada ne ujeda.

- Oh, ne bojim se - odgovori Strašilo - on ne može da ugrize slamu. Dozvoli mi da ponesem tvoju kotaricu. Neće mi biti teško jer ja ne mogu da se umorim. Odaću ti svoju tajnu - nastavi on u hodu. - Postoji samo jedna stvar na svetu koje se plašim.

- A šta je to? - upita Doroti. - *vakač koji te je napravio?

- Ne - odgovori Strašilo - već upaljena šibica.

PUT KROZ ŠUMU

Posle nekoliko časova put postade džombast a hodanje toliko naporno da je Strašilo često posrtalo preko žutih opeka koje su sada bile neravne. Poneke opeke bile su polomljene ili su čak nedostajale, i umesto njih su bile rupe koje je Toto preskakao, a Doroti zaobilazila. ©to se tiče Strašila, pošto nije imao mozga, išao je pravo napred tako da je upadao u rupe i pružao se koliko je dug preko tvrdih opeka. Ipak se nijednom nije povredio. Doroti bi ga podigla i ponovo postavila na noge, a on bi joj se pridružio smejući se veselo sopstvenoj nezgodi.

Farme više nisu bile ni približno uređene kao one prethodne. Videli su manje kuća i manje vočki nego ranije, i što su dalje išli, predeo je postajao sve više pust i sumoran.

U podne sedoše pokraj puta, blizu jednog potočića, i Doroti izvadi iz kotarice malo hleba. Ponudi jednim parčetom Strašilo, ali on odbi.

- Ja, srećom, nikada nisam gladan - reče on. Moja usta su samo nacrtana, a ako bih na njima prorezao otvor da jedem, slama kojom sam ispunjen bi ispala, i to bi pokvarilo oblik moje glave.

Doroti odmah shvati da je to tačno, tako da samo klimnu glavom i nastavi da jede parče hleba.

- Reci mi nešto o sebi i o zemlji iz koje dolaziš - reče Strašilo pošto Doroti završi večeru. Ona mu tada ispriča sve o Kanzasu - kako je tamo sve sivo i kako je uragan doneo u ovu čudnu zemlju Oz. Pošto je pažljivo saslušao Strašilo reče:

- Ne razumem zašto želiš da odeš iz ove divne zemlje i vratiš se u to sivo, sumorno mesto zvano Kanzas.

- To je zato što nemaš mozga - odgovori devojčica. - Bez obzira koliko nam je kod kuće sumorno i sivo, mi ljudi od krvi i mesa radije živimo tamo nego u nekoj drugoj zemlji, makar ona bila daleko lepša. Nigde nije kao kod kuće.

Strašilo uzdahnu.

- Naravno, ja to ne mogu da razumem - reče. - Da su vaše glave ispunjene slamom kao moja, vi biste verovatno živeli u lepim krajevima, a u Kanzasu uopšte ne bi bilo ljudi. Sreća za Kanzas što imate mozga!

- Hoćeš li da mi ispričaš neku priču dok se odmaramo? - upita devojčica. Strašilo je prekorno pogleda i odgovori:

- Moj život je tako kratak da zaista ništa ne znam. Napravljen sam tek prekjuče. Nije mi poznato šta se pre toga dešavalo u svetu. Srećom, kada mi je farmer napravio glavu, jedna od prvih stvari koju je uradio bila je da mi nacрта uši, tako da sam čuo šta se oko mene govori. Sa njim je bio još jedan vakač, i prvo što sam čuo bio je farmerov glas:

- Kako ti se dopadaju ove uši?

- Malo su se nakrivile - odgovori drugi.

- Ništa ne mari - reče farmer. On zatim nacрта moje desno oko i čim ga završi, ja radoznalo pogledah u njega i sve oko sebe, jer, bio je to moj prvi pogled u svet.

- Oko je prilično lepo - primeti vakač posmatrajući farmera. - Plava boja je prava boja za oči.

- Mislim da ću drugo oko nacrtati malo veće - reče farmer. Vid mi se naglo izoštrio čim je i drugo oko bilo gotovo. Zatim mi nacрта nos i usta, ali ja sam ćutao jer još nisam znao čemu ona služe. Zabavljao sam se posmatrajući ih kako mi prave telo, noge i ruke. Bio sam veoma ponosan jer sam mislio da sam postao čovek kao i svaki drugi.

- Ovaj momak će dobro da plaši ptice - reče farmer. - Izgleda kao pravi čovek.

- Pa, on i jeste čovek - reče drugi, i ja se potpuno složih sa njim. Farmer me ponese pod miškom do kukuruznog polja i natače me na onu visoku motku na kojoj si me našla. On i njegov prijatelj odoše i ostaviše me samog.

- Nije mi se dopalo što sam napušten, pa zato pokušah da pođem za njima, ali, pošto mi noge nisu dodirivale zemlju, bejah prinuđen da ostanem na motki. Pošto sam tek bio napravljen, nisam imao na šta da mislim, pa sam se dosađivao. Mnoštvo vrana i drugih ptica doleteše u polje, ali, čim me ugledaše pomisliše da sam vakač i odlepršaše dalje.

Ja se obradovah - već sam pomislio da sam neko i nešto. Onda jedna stara vrana prolete pored mene i, pošto me pažljivo osmotri, slete mi na rame i reče:

"Misli li onaj farmer da će meni ovako lako da podvali? Baš me zanima! Svaka pametna vrana može da vidi da si ti samo napunjen slamom". Ona zatim skoči na moje noge i do mile volje se najede kukuruza. I ostale ptice, videvši da sam bezopasan, doleteše da jedu kukuruz, tako da je za kratko vreme oko mene bilo čitavo jato.

Rastužio sam se kad sam shvatio da nisam dobro strašilo, ali me stara vrana uteši ovim rečima:

- Izgledaš kao i ostali ljudi, samo ti nedostaje mozak. A to je jedina stvar na ovom svetu koju vredi imati bez obzira da li si čovek ili vrana.

- Pošto su vrane odletele, ja počeh da razmišljam i odlučih da, kako znam i umem, pokušam da dobijem malo mozga. Srećom, ti si prošla ovuda i skinula me sa motke, a posle onoga što si rekla, siguran sam da će mi Veliki Oz dati mozak čim budemo stigli u Smaragdni Grad.

- Nadam se - reče Doroti ozbiljno - jer izgleda da ti je veoma stalo da ga dobiješ.

- Oh, da, stalo mi je -odgovori Strašilo. - Ne prijatno je kad čovek zna da je budala.

- Hajdemo dalje - reče devojčica i pruži kotari cu Strašilu.

Pored puta više nije bilo plotova, a zemlja je bila neravna i neobrađena. Pred veče stigoše u jednu veliku šumu u kojoj je raslo drveće tako visoko, gusto da su se grane spajale nad putem od žutih opeka. Pod drvećem je bilo skoro sasvim mračno jer su grane zaklanjale dnevnu svetlost, ali putnici se ne zaustaviše i nastaviše dalje.

- Ako ovaj put ulazi u šumu, on mora iz nje i da izađe - reče Strašilo. - A pošto je Smaragdni Grad na drugom kraju puta, moramo da ga sledimo ma kuda on vodio.

- To je bar jasno - reče Doroti.

- Naravno, kako bih to inače znao - odgovori Strašilo. - Da je za to potreban mozak, ja to nikada ne bih rekao.

Posle jednog časa pade mrak i oni počеше da se sapliću u pomrčini. Doroti nije mogla ništa da vidi, ali Toto jeste, jer neki psi vide dobro i u mraku, a Strašilo je izjavio da može da vidi isto tako dobro kao po danu. Zato ga devojčica uze pod ruku i nastavi prilično lako da hoda.

- Ako vidiš bilo kakvu kuću ili mesto gde možemo da provedemo noć - reče ona - kaži mi, jer je veoma neprijatno ići po mraku.

Strašilo ubrzo zastade.

- Sa desne strane vidim kolibicu sagrađenu od drveta. Hoćemo li da odemo tamo? - upita on.

Naravno - odgovori devojčica. - Ja sam sasvim iscrpljena.

Strašilo je povede među drvećem do kolibe i Doroti uđe unutra. Tamo, u jednom uglu, pronađe postelju od osušenog lišća. Ona odmah leže i sa Totom pored sebe, ubrzo utonu u dubok san. Pošto nikada nije osećao umor, Strašilo stade u drugi ugao da strpljivo sačeka jutro.

SPAŠAVANJE LIMENOG DRVOSEČE

Kada se Doroti probudila, sunce je sijalo kroz drveće, a Toto je već bio napolju i jurio ptice i vevice. Ona se uspravi u krevetu i pogleda oko sebe. Strašilo je strpljivo čekao u svom uglu.

- Moramo da potražimo vodu - reče mu ona.

- Šta će ti voda? - upita on.

- Da se umijem i da pijem kako mi suv hleb ne bi zastao u grlu.

- Mora da je nezgodno biti načinjen od krvi i mesa - zamišljeno reče Strašilo. - Vi morate da spavate, jedete i pijete. Ipak, vi imate mozak i možete da mislite kako treba, a za to bi vredelo pomučiti se.

Oni izađoše iz kolibice. Išli su kroz šumu sve dok nisu stigli do jednog izvora bistre vode gde se Doroti napila, okupala i pojela doručak. Tada primeti da u kotarici nije ostalo mnogo hleba i obradova se što Strašilo ne mora ništa da jede, jer bi inače jedva ostalo dovoljno hrane za taj dan za nju i Totoa.

Baš kada je završila sa doručkom i htela da se vrati na put popločan žutim opekama, Doroti se trže čuvši tužno stenjanje u blizini.

- Šta je to? - upita ona uplašeno.

- Ne znam - odgovori Strašilo - ali možemo da odemo i pogledamo.

U tom trenutku dopre im do ušiju još jedan jecaj koji kao da je dolazio odnekud iza njih. Čim se okretoše i zakoračiše u šumu, Doroti vide kako se nešto presijava obasuto zracima sunca koji su prodirali između drveća. Ona potrča u tom pravcu, a zatim zastade i uzviknu od iznenađenja.

Jedno veliko drvo bilo je napola posečeno, a pored njega, sa podignutom sekirom u rukama, stajao je čovek sav načinjen od lima. Iako su mu glava, noge i ruke bili zglobovima pričvršćeni za telo, on je stajao potpuno nepokretno, kao da uopšte ne može da se pomeri.

Doroti i Strašilo su ga zaprepašćeno gledati a Toto ljutito lajao, a kada je pokušao da ga ugrize za limene noge, povredio je zube

- Jesi li to ti stenjao? - upita Doroti.

- Da - odgovori limeni čovek - Stenjem više od godinu dana, ali me do sada niko nije čuo i došao da mi pomogne.

- Kako da ti pomognem? - upita ona ljubazno jer je bila dirnuta tužnim glasom kojim je čovek govorio.

- Donesi kanticu sa uljem i podmaži mi zglobove - odgovori on. - Toliko su zarđali da uopšte ne mogu da ih pokrenem. Ako me dobro podmažeš, odmah ću se oporaviti. Kanticu sa uljem ćeš naći na jednoj polici u mojoj kolibi.

Doroti odmah otrča nazad u kolibu, pronađe kanticu sa uljem, vrati se i brižno upita:

- Gde su ti zglobovi?

- Podmaži mi prvo vrat reče Limeni Drvoseča i ona ga podmaza. Pošto je limena glava bila mnogo zarđala, Strašilo je uhvati i poče pažljivo da je okreće sa jedne na drugu stranu, sve dok čovek nije bio u stanju da je sam pomera.

- Sada mi podmaži zglobove na rukama - reče. Doroti ih je podmazivala, a Strašilo pažljivo savijao dok se nisu sasvim oslobodili rđe i zasijali kao novi.

Limeni Drvoseča odahnu, spusti sekiru i prisloni je uz drvo.

- Ovo je veliko olakšanje - reče. - Držim tu sekiru u vazduhu otkad sam zarđao, i drago mi je što sam najzad u stanju da je spustim. A sada, ako mi podmažeš zglobove na nogama, biću opet u redu. Oni mu podmazaše noge tako da je na kraju mogao slobodno da ih pokreće. Limenko im se nekoliko puta zahvali što su ga oslobodili.

- Mogao sam zauvek da ostanem u onom položaju da vi niste prošli ovuda - reče on. - Vi ste mi spasli život! Kako to da ste se ovde našli?

- Mi idemo u Smaragdni Grad da vidimo Velikog Oza - odgovori Doroti - i zastali smo da u tvojoj kolibi provedemo noć.

- Zašto hoćete da vidite Oza? - upita on.

- Želim da me vrati kući, u Kansas, a Strašilo želi da mu Čarobnjak stavi malo mozga u glavu - odgovori ona.

Limeni Drvoseča kao da se za trenutak duboko zamisli, a onda reče:

- Mislite li da bi Oz mogao da mi da srce?

- Pa, pretpostavljam da bi mogao - odgovori Doroti. - To bi trebalo da bude isto tako lako kao da Strašilu da mozak. - Tačno - odgovori Limeni Drvoseča. - Dakle, ako mi dozvolite da vam se pridružim, i ja ću da pođem u Smaragdni Grad i zamolim Oza da mi pomogne.

- Hajdemo - srdačno reče Strašilo, a Doroti dodade da se raduje njegovom društvu. Na to Limeni Drvoseča prebaci sekiru preko ramena i oni se uputiše kroz šumu, sve dok ne dođoše do puta popločanog žutim opekama.

Limeni Drvoseča zamoli Doroti da stavi kanticu sa uljem u svoju kotaricu. - Jer - reče, ako slučajno pokisnem i ponovo zarđam, ulje će mi biti neophodno.

Imali su sreće da dobiju novog saputnika, jer ubrzo pošto su nastavili put dođoše do mesta gde je drveće i žbunje bilo toliko gusto da kroz njega putnici nisu mogli da prođu. Međutim, Limeni Drvoseča se dade na posao i poče za sve njih da raščičava put sekicom. Doroti se uz put toliko zamislila da nije ni primetila kada se Strašilo sapleo o jednu rupu i otkotrljao u jarak. Morao je da je pozove da mu ponovo pomogne.

- Zašto nisi obišao rupu. - upita Limeni Drvoseča.

- Zato što nemam pameti - veselo odgovori Strašilo. - Znaš, moja glava je napunjena slamom, pa zato i idem Ozu da ga zamolim za malo mozga.

- A, tako - reče Limeni Drvoseča. - Pa ipak, mozak nije najvažnija stvar na svetu.

- Imaš li ga ti? - upita Strašilo.

- Ne, moja glava je potpuno prazna - odgovori Limeni Drvoseča - ali ja sam nekada imao i mozak i srce, i pošto sam oba isprobao, više bih voleo da imam srce.

- A zašto? - upita Strašilo.

- Ispričaću ti svoj život i onda ćeš shvatiti. I tako, dok su išli kroz šumu, Limeni Drvoseča je pričao sledeću priču:

- Rođen sam kao sin drvoseče koji je sekao drva u šumi i tako se prehranjivao. Kad sam porastao, postao sam i sam drvoseča i pošto mi je otac umro, brinuo sam se o majci sve dok je bila živa. Zatim sam doneo odluku da više ne živim sam nego da se oženim.

Sreo sam jednu vakačicu koja je bila tako lepa da sam se ubrzo zaljubio u nju i zavoleo je svim svojim srcem. Ona je sa svoje strane obećala da će se udati za mene čim zaradim dovoljno novca da sazidam za nju lepšu kuću. Ja se stoga dadoh na posao vrednije nego ikada. Moja devojka je živela sa jednom staricom koja nije želela da se ova uopšte uda, jer je sama bila toliko lenja da je htela da devojka ostane sa njom i obavlja joj sve domaće poslove. Zato je ta starica otišla Zloj Veštici Istoka i obećala joj dve ovce i jednu kravu ako spreči naše venčanje. Posle toga Zla Veštica je začarala moju sekiru, i kada sam jednog dana cepao drva vrednije nego ikada, zato što sam goreo od nestrpljenja da što je moguće pre dođem do nove kuće i žene, sekira iznenada skliznu i odseče mi levu nogu.

Prvo sam bio očajan, jer sam znao da čovek sa jednom nogom ne može da radi kao drvoseča. Stoga sam otišao jednom limaru i on mi je napravio novu nogu od lima. Kada sam se navikao na nju, noga je veoma dobro radila. Međutim, ovaj moj potez je razljutio Zlu Vešticu Istoka, zato što je starici dala svoju reč da se neću oženiti lepom vakačicom. Kada sam ponovo počeo da obaram drveće, moja sekira skliznu i odseče mi desnu nogu. Opet sam otišao kod limara i ovaj mi je napravio i drugu nogu od lima. Posle ovoga, začarana sekira mi je, jednu po jednu, odsekla ruke, ali ni najmanje obeshrabren, ja ih zamenih limenima. Zla Veštica tada opet začara sekiru, te mi ova odseče glavu. U prvom trenutku pomislih da mi je došao kraj. Međutim, limar se slučajno našao u blizini i napravio mi novu glavu od lima.

Misleći da sam nadmudrio Zlu Vešticu, radio sam napornije nego ikada. Ali, nisam znao koliko je svirep moj neprijatelj. Veštica je pronašla siguran način da u meni ubije ljubav prema lepoj vakačici. Ponovo je začarala sekiru tako da mi je iskliznula iz ruku i presekla telo napola. Još jednom mi je limar pritekao u pomoć i napravio novo telo od lima, za koje je pomoću spona pričvrstio moje limene ruke, noge i glavu, tako da sam mogao da ih pokrećem isto onako dobro kao i ranije. Ali, avaj, više nisam imao srce i nije mi bilo stalo da li ću se oženiti svojom devojkom ili ne. Pretpostavljam da devojka još uvek živi sa staricom i čeka da dođem po nju.

Moje telo se tako jarko sijalo na suncu da sam bio ponosan na sebe. Više nisam morao da pazim da mi sekira ne isklizne iz ruku pošto me nije mogla poseći. Za mene je postojala samo jedna opasnost - da mi zglobovi zarđaju. Zato sam u kolibi uvek imao spremnu kanticu sa uljem i stalno ih podmazivao. Međutim, jednoga dana sam zaboravio to da uradim i, pošto me je uhvatila nepogoda, pre nego što sam i pomislio na opasnost, zglobovi mi zarđашe na kiši i ja ostadoh da stojim u šumi sve dok vi niste naišli i pomogli mi. Bilo je to strašno iskušenje. Tokom te godine, dok sam nepomično stajao, imao sam vremena da shvatim kako je najveći gubitak koji sam doživeo gubitak srca. Dok sam bio zaljubljen, bio sam najsrećniji čovek na svetu, ali ko nema srce ne može da voli, pa sam zato odlučio da zamolim Oza da mi ga da. Ako mi to učini, vratiću se svojoj devojci i oženiću se njom.

I Doroti i Strašilo su zainteresovano saslušali priču Limenog Drvoseče. Sada im je bilo jasno zašto je toliko želeo da dobije novo srce. - Bez obzira na sve - reče Strašilo - ja ću ipak tražiti mozak, a ne srce, jer glupan, i kad bi imao srce, ne bi znao šta s njim da radi.

- Ja želim srce - odgovori Limeni Drvoseča - jer mozak nikoga ne čini srećnim, a sreća je najlepša stvar na svetu.

Doroti ne reče ništa zato što nije znala koji je od njenih prijatelja u pravu. Ona zaključi da, ako se samo vrati svojim u Kansas, neće mnogo mariti za to što Drvoseča nema mozak a Strašilo srce, niti da li su obojica dobili ono što žele.

Najviše je brinulo to što je ostalo još sasvim malo hleba i što će, kad ona i Toto još jednom užinaju, kotarica biti prazna. Drvoseča i Strašilo nisu ništa jeli, ali ona nije bila načinjena ni od lima ni od slame i nije mogla da preživi ako ne jede.

PLAŠLJIVI LAV

Doroti i njeni saputnici su i dalje išli kroz gustu šumu. Put je još uvek bio popločan žutim opekama, ali je bio toliko prekriven suvim grančicama i lišćem da su koračali s tešk om mukom.

U ovom delu šume je bilo malo ptica, jer ptice vole da žive tamo gde ima mnogo sunca. Odjednom, do njih dopre prodorno režanje neke divlje životinje sakrivene među drvećem. Od ovog zvuka srce devojčice brže zakuca. Nije shvatila šta se to čuje, ali Toto izgleda jeste, jer se priljubio uz Doroti i nije čak ni zalajao.

- Koliko nam još treba - zapita devojčica Limenog Drvoseču - da izađemo iz šume?

- Ne znam - glasio je odgovor - nikada nisam bio u Smaragdnom Gradu. Moj otac je jednom išao tamo dok sam još bio dečak i rekao mi je da je to dug put kroz opasne krajeve, iako je predeo divan u blizini grada u kome živi Oz. Ipak, sve dok uz sebe imam kanticu sa uljem, ja se ne bojim. Strašilo ionako ne može da se povredi, a ti nosiš na čelu trag poljupca Dobre Veštice koji te štiti od svakog zla.

- Toto?- upita devojčica brižno - šta će njega da zaštiti?

- Ako bude u opasnosti, mi ćemo morati da ga štitimo - odgovori Limeni Drvoseča.

U tom trenutku iz šume se začu strašan urlik i odmah zatim, ogroman lav iskoči na put. Jednim udarcem šape on obori Strašilo u jarak, a zatim svojim oštrim kandžama napade Umenog Drvoseču. Na njegovo iznenađenje, lim je ostao neoštećen iako je Drvoseča pao nasred puta i ostao da leži.

Kada se suočio sa neprijateljem mali Toto potrča lajući ka lavu. Velika zver otvori čeljust da proguta psetance, kada Doroti, bojeći se da Toto ne nastrada, zaboravi na opasnost, pritrča, udari lava po njušci što je jače mogla i viknu:

- Samo pokušaj da pojedješ Totoa! Sram te bilo, tako velika životinja a napada sirotu malu kucu!

- Nisam mu ništa uradio - reče lav trljajući šapom mesto na njušci gde ga je Doroti udarila.

- Nisi, ali si pokušao - odgovori ona. - Ti si najobičnija kukavica!

- Znam - reče Lav i posramljeno spusti glavu. - Oduvek sam to znao. Ali, šta da radim?

- To ja ne znam. Kada samo pomislim kako si udario sirotog čoveka od slame!

- Zar je on napunjen slamom? - upita Lav izne-nađeno posmatrajući kako devojčica podiže Strašilo, postavlja ga na noge i popravlja mu oblik.
- Naravno da jeste - odgovori Doroti, još uvek ljuta.
- Zato je on tako lako pao - primeti Lav. - Izenadio sam se kad sam video kako se kotrlja. Je li i onaj drugi napunjen slamom?
- Nije - odgovori Doroti. - On je načinjen od lima. - Onda pomože Drvoseči da ustane.
- Zato mi je skoro polomio kandže - reče Lav. - Kada sam njima zagrebao lim, sav sam se naježio. Kakva je to mala životinja do koje ti je toliko stalo?
- To je moj pas Toto - odgovori Doroti.
- Je li on napravljen od lima ili je napunjen slamom? - upita Lav.
- Ni jedno ni drugo. On je ... on je pas od krvi i mesa - odgovori devojčica.
- Kakva čudna životinja! Sada, kada sam ga bolje pogledao, vidim koliko je mali. Nikome, osim kukavici kao što sam ja, ne bi palo na pamet da pojede toličko stvorenje - tužno nastavi Lav.
- Zašto si ti kukavica? - upita Doroti začuđeno gledajući zver koja je bila velika kao omanji konj.
- Ko to zna! - odgovori Lav. - Mislim da sam tako rođen. Sve ostale šumske životinje, prirodno, očekuju od mene da budem hrabar, jer se za lava oduvek mislilo da je šumski car. Primetio sam da se, kad glasno riknem, sve živo uplaši i ukloni sa mog puta. Kad god sretnem nekog čoveka, ja se strašno uplašim, ali ipak riknem na njega i on pobegne što brže može. Pošto sam kukavica, strašno se plašim slonova, tigrova i medveda. Srećom, i oni beže kad čuju moju riku, a ja ih, naravno, puštam.
- Ali, to nije u redu. Car životinja ne bi smeo da bude plašljiv - reče Strašilo.
- Znam - odgovori Lav i obrisa krajičkom repa suzu iz oka. - Zbog toga sam nesrećan i život mi je tužan. Ali, kad god se pojavi opasnost, moje srce zalupa brže.
- Da nemaš srčanu manu? - upita Limeni Drvoseča.
- Možda - reče Lav.
- Ako je to u pitanju - nastavi Limeni Drvoseča - treba da budeš srećan, jer to znači da imaš srce. ©to se mene tiče, ja ga nemam i zato ne mogu da budem srčani bolesnik.
- Da nemam srce - reče Lav zamišljeno - možda ne bih bio plašljiv.
- A imaš li mozak? - upita Strašilo.
- Pretpostavljam da ga imam. Nisam proveravao - odgovori Lav.
- Ja sam krenuo Velikom Ozu da ga zamolim da mi da malo mozga, - reče Strašilo - jer mi je glava za sada ispunjena samo slamom.

- A ja idem da ga zamolim da mi da srce - reče Drvoseča.
- A ja da ga molim da Totoa i mene vrati u Kansas - dodade Doroti.
- Mislite li da mi Oz može dati hrabrost? - upita Plašljivi Lav.
- Isto tako lako kao što meni može dati mozak - reče Strašilo.
- Ili meni srce - reče Limeni Drvoseča.
- Ili da mene vrati u Kansas - reče Doroti.
- U tom slučaju, ako nemate ništa protiv, ja ću poći sa vama - reče Lav. - Život bez trunke hrabrosti je naprosto nepodnošljiv.
- Baš dobro, - odgovori Doroti - pošto ćeš terati divlje životinje od nas. Izgleda mi da su one još plašljivije od tebe kad dopuštaju da ih tako lako uplašiš.
- I jesu, - reče Lav - ali to mene ne čini nimalo hrabrijim; biću nesrećan dok god budem svestan da sam kukavica.

I tako, još jednom, malo društvo krenu na put. Lav je išao krupnim koracima pored Doroti. U početku, Totou se nije dopadao novi saputnik, zato što nikako nije mogao da zaboravi kako je bio skoro smrvljen u ogromnim lavljim čeljustima, ali posle izvesnog vremena se odobrovoljio, te konačno Toto i Plašljivi Lav postadoše dobri prijatelji.

Do kraja dana nikakav novi doživljaj nije poremetio put. Jedino je Limeni Drvoseča stao na neku bubu koja je puzila po putu i zgnječio siroto stvorenjce. On se zbog toga mnogo rastužio jer je uvek pazio da nikog živog ne povredi, pa je pustio nekoliko pokajničkih suza. Ove suze mu se polako skotrljaše niz lice tako da zavrtnji njegove vilice zarđaju. Kada ga Doroti nešto upita, Limeni Drvoseča ne mogade da otvori usta jer su mu vilice bile stisnute od rđe. On se strašno uplaši i znacima objasni Doroti da mu pomogne. No ona nije razumela. Ni Lav nije shvatio šta se dešava, ali Strašilo zgrabi kanticu sa uljem iz Dorotine kotarice i podmaza Drvosečine vilice, tako da je ovaj posle nekoliko trenutaka ponovo mogao da govori.

- Ovo će mi biti pouka - reče on - da gledam kuda idem. Sigurno ću ponovo zaplakati ako opet zgazim neku bubu, a od plakanja mi zarđaju vilice i ne mogu da govorim.

Posle toga je, očiju prikovanih za tle, hodao veoma pažljivo. Kada bi ugledao nekog sićušnog mrava kako mili, on bi ga preskočio da ga ne povredi. Limeni Drvoseča je vrlo dobro znao da nema srce i zato je stalno pazio da ne bude svirep ili neljubazan ni prema kome.

- Vi ljudi sa srcem - reče - imate nešto što vas vodi i ne možete da pogrešite, ali ja nemam srce i zato moram da budem veoma pažljiv. Kada mi Oz bude dao srce, naravno, više neću morati toliko da se trudim.

VELIKOM OZU U POHODE

Te večeri su bili prinuđeni da prenoće ispod jednog velikog drveta u šumi jer u blizini nije bilo kuća. Stablo ih je kao dobar pokrivač štitilo od rose, a Limeni Drvoseča je svojom sekirom nacepao gomilu drva, te je Doroti založila veliku vatru koja je ugrejala i pomogla joj da se oseća manje usamljenom. Ona i Toto pojedohše ostatke hleba, pa sada nije znala šta će da radi za doručak.

- Ako želiš - reče Lav - otići ću u šumu i uloviti jelena za doručak. Možeš ga ispeći na vatri, jer vi ljudi imate čudan ukus i više volite pečeno meso.

- Nemoj to da radiš, molim te - zamoli ga Limeni Drvoseča. - Ako ubiješ sirotog jelena, ja ću se rasplakati i vilice će mi ponovo zarđati.

Lav ipak ode u šumu na večeru i posle nikome ne reče šta je pojeo.

Strašilo je pronašao orah i napunio plodovima Dorotinu kotaricu, tako da devojčica duže vreme ne bude gladna. Ona zaključila da je to veoma pažljivo sa njegove strane. Veselo se smejala neobičnom načinu na koji je čovek od slame brao orahe. Njegove ruke napunjene slamom bile su tako nespretne, a orasi tako sitni, da je ispustio skoro isto onoliko koliko je stavio u kotaricu. Strašilo je, međutim, bilo svejedno koliko će vremena utrošiti na branje oraha jer je ionako bežao od vatre u strahu da mu neka varnica ne uleti u slamu i zapali je. Stoga se držao podalje od plamena i približio se samo da Doroti, kada je legla da spava, pokrije suvim lišćem. Ispod njega joj je bilo ugodno i toplo, pa je čvrsto spavala sve do jutra.

Kada je svanulo, devojčica se umi u jednom potočiću i ubrzo zatim celo društvo krenu prema Smaragdnom Gradu.

Za naše putnike ovaj dan je bio pun događaja. Hodali su jedva jedan sat, kada pred sobom ugledaše veliki jarak koji je presecao put i šumu i pružao se sa obe strane dokle im je pogled dopirao. Bio je vrlo širok, a kada su došli do ivice i pogledali dole, videli su i da je veoma dubok. Dno mu je bilo prekriveno ogromnim šiljatim kamenjem, a strane veoma strme. Za trenutak im se učinilo da je njihovom putovanju došao kraj.

- ©ta da radimo? - upita Doroti očajno.

- Nemam pojma - odgovori Limeni Drvoseča.

Lav zabrinuto zatrese svojom čupavom grivom.

Međutim, Strašilo reče:

- Da letimo ne možemo, to je sigurno, a ne možemo ni da se spustimo u ovaj ogroman jarak. Zato, ako ne možemo ni da ga preskočimo, moramo ostati tu gde smo.

- Mislim da bih ja mogao da ga preskočim -reče Plašljivi Lav pošto je pažljivo odmerio rastojanje.

- Onda smo na konju - odgovori Strašilo - jer nas jednog po jednog možeš preneti na leđima.

- Pa, mogu da pokušam - reče Lav. - Ko hoće da pođe prvi?

- Ja - izjavi Strašilo - jer ako ne uspeš da preskočiš jarak, Doroti može da pogine, a Limeni Drvoseča da se ulubi. Ali, ako sam ja na tvojim leđima, nema opasnosti, jer se pri padu uopšte neću povrediti.

- Strašno se bojim da ne upadnem u jarak reče Plašljivi Lav - ali mislim da nema druge nego da pokušam. Uzjaši me, pa da probamo.

Strašilo uzjaha Lava i ogromna zver priđe ivici jarka i šćućuri se.

- Zašto se prvo ne zaletiš? - upita Strašilo.

- Mi mačke tako ne skačemo - odgovori on, a zatim velikim skokom prolete kroz vazduh i nađe se na drugoj strani. Svi su bili zadovoljni kada su videli sa kakvom lakoćom to radi. Kada je Strašilo sišao sa njega, Lav ponovo preskoči jarak.

Doroti odluči da bude sledeća, pa uze Totoa u naručje i uzjaha Lava držeći se čvrsto jednom rukom za njegovu grivu. U sledećem trenutku joj se učini da leti kroz vazduh, a zatim se, pre nego što je stigla o tome da razmisti, nađe na drugoj strani.

Lav se vrati nazad po treći put i prenese Limenog Drvoseču. Posle toga svi posedaše na zemlju kako bi Lav mogao da predahne, jer su ga silni skokovi zamorili. Dahtao je kao ogroman pas posle dugog trčanja.

Suma je na ovoj strani bila veoma gusta. Delovala je mračno i sumorno. Pošto se Lav odmorio, oni nastaviše da hodaju putem od žutih opeka, pitajući se u sebi da li će ikada stići do kraja šume i ponovo izaći na jarku sunčevu svetlost. Uza sve to, ubrzo začuše neobične glasove iz dubine šume i Lav im šapnu da u ovom delu zemlje žive Gorogani.

- Šta su to Gorogani? - upita devojčica.

To su grozne životinje sa telom kao u medveda, a glavom kao u tigra - odgovori Lav. Kandže su im toliko dugačke i oštre da me mogu rastrgnuti isto tako lako kao što bih ja mogao Totoa. Ja ih se strašno plašim.

- Nikakvo čudo - odgovori Doroti. - Sigurno su to užasne zveri.

Lav upravo htjede da odgovori, kada naiđe na još jednu jarugu koja je bila tako široka i duboka da on odmah uvide da je ne može preskočiti.

Posedaše da se posavetuju šta da rade i posle ozbiljnog razmišljanja Strašilo reče:

- Eno jednog velikog drveta u blizini jaruge. Kad bi Limeni Drvoseča uspeo da ga obori tako da padne na drugu stranu, mogli bismo lako da pređemo preko njega.

- Odlična ideja! - reče Lav. - Ponekad mi se učini da u glavi ipak imaš mozak umesto slame.

- Drvoseča se odmah dade na posao. Pošto mu je sekira bila oštra, on brzo poseče drvo. Tada se Lav osloni svojim jakim prednjim šapama na stablo i gurnu ga iz sve snage. Veliko drvo se polako savi i pade sa treskom preko jarka. Gornje grane se nađoše na drugoj strani.

Upravo su počeli da prelaze preko ovog neobičnog mosta, kada ih jako režanje natera da podignu pogled i na svoj užas, primetiše da im u susret trče dve ogromne životinje sa telima kao u medveda i glavama kao u tigra.

- To su Gorogani - reče Plašljivi Lav i poče da drhti.

- Brzo! - uzviknu Strašilo. - Hajdemo na drugu stranu!

Doroti pođe prva držeći Totoa u naručju, a za njom Limeni Drvoseča i Strašilo. Iako uplašen, Lav se okrete ka Goroganima i riknu tako silno da Doroti vrisnu a Strašilo pade na leđa. Čak i grozne životinje zastadoše i iznenađeno ga pogledaše.

Ali, videvši da su veći od Lava i setivši se da su njih dvojica a on sam, Gorogani pojuriše u napad. Lav pređe preko stabla i okrete se da vidi šta će da urade. Ne zastajući ni tren, grozne životinje kretose preko drveta.

- Izgubljeni smo! Sigurno će nas rastrgnuti svojim oštrim kandžama. Stani odmah iza mene, a ja ću se boriti sa njima dogod u meni ima života -reče Lav Doroti.

- Čekaj malo! - uzviknu Strašilo. - Razmišljao je šta bi bilo najbolje da se učini i najzad reče Drvoseči da preseče kraj drveta koji je ležao na njihovoj strani jarka. Umeni Drvoseča se odmah baci na posao, i kada su Gorogani skoro stigli na drugu stranu, drvo sa treskom pade na dno i povuče sa sobom nakazne zveri koje oštro stenje razneše u paramparčad.

- Izgleda - reče Plašljivi Lav sa uzdahom olakšanja - da nam je suđeno da još malo poživimo.

Milo mi je što mora da je mnogo nezgodno ne biti živ. Ove nakaze su me toliko preplašile da mi srce još uvek lupa.

- Ah! - reče tužno Limeni Drvoseča. - Kako bih želeo da i meni lupa srce!

Posle ovog doživljaja, naši putnici postadoše još nestrpljiviji da što pre izađu iz šume. Hodali su vrlo brzo i Doroti se toliko umorila da je morala da uzjaše Lava. Na njihovu veliku radost, drveće počeo da se proređuje što su više odmicali. Posle podne, pred sobom iznenada ugledaše brzu, široku reku. Na drugoj obali se videlo da put od žutih opeka vijuga kroz divne zelene livade prošarane cvećem jarkih boja. Duž puta je raslo drveće sa kojeg je visilo zrelo voće. Bili su veoma srećni kada su videli tako lep predeo.

- Kako ćemo preći reku? - upita Doroti.

- To je bar lako - odgovori Strašilo. - Limeni drvoseča će napraviti splav kojim ćemo preći na drugu stranu.

Drvoseča uze sekiru i počeo da obara drveće. Dok je on radio, Strašilo otkri na obali drvo prepuno zrelog voća. Doroti se obradovala jer celog dana nije jela ništa osim oraha, pa se dobro najede voća. Ali, splav se ne može brzo napraviti čak i kada je neko vredan i neumoran kao Limeni Drvoseča. Kada se spustila noć, posao još nije bio završen. Zato nađoše zgodno mesto ispod drveća gde su lepo spavali sve do jutra. Doroti je sanjala Smaragdni Grad i dobrog čarobnjaka Oza koji će je uskoro vratiti kući.

SMRTONOSNO MAKOVO POLJE

Naši putnici se sledećeg jutra probudiše osveženi i puni nade. Doroti je kraljevski doručkovala breskve i šljive koje su rasle na drveću pokraj reke.

Za njima je ostala mračna šuma koju su posle brojnih opasnosti srećno prošli. Ispred njih se pružao divan, suncem obasjan predeo koji kao da ih je pozivao u Smaragdni Grad.

Široka reka ih je još uvek razdvajala od te divne zemlje, ali splav je bio završen čim je Limeni Drvoseča posekao još nekoliko stabala i pričvrstio ih jedno za drugo drvenim klinovima. Sa Totoom u naručju, Doroti sede na sredinu splava. Plašljivi Lav je bio veliki i težak, pa se splav nagnuo čim je stao na njega. Strašilo i Limeni Drvoseča su stajali na drugom kraju i održavali ravnotežu. Njih dvojica su motkama gurali splav kroz vodu.

U početku je sve bilo dobro, ali kada stigoše nasred reke, struja ponese splav nizvodno, sve dalje i dalje od puta popločanog žutim opekama, a voda postade tako duboka da dugačke motke više nisu dopirale do dna.

- Teško nama! - reče Limeni Drvoseča. Ako ne uspemo da se domognemo obale, struja će nas odneti u zemlju Zle Veštice Zapada koja će nas začarati i učiniti svojim robovima.

- I ja tada neću dobiti mozak! - reče Strašilo.

- A ja neću steći hrabrost! - reče Plašljivi Lav.

- A ja neću dobiti srce! - reče Limeni Drvoseča.

- A ja se nikada neću vratiti u Kansas! - reče Doroti.

- Moramo po svaku cenu stići u Smaragdni Grad - nastavi Strašilo i zaroni svoju motku toliko duboko da se ona čvrsto zari u mulj na dnu reke. Pre nego što je mogao da je izvuče ili ispusti, splav odmače i jadni Strašilo ostade da visi na njoj nasred reke.

- Zbogom! - uzviknu on za njima, a oni se rastužiše zbog rastanka. Limeni Drvoseča počeo da plače, ali se srećom priseti da može da zarđa, pa zato obrisa suze o Dorotinu keceljicu.

Strašilo je zaista bio u nevolji.

- Sada mi je gore nego onda kada me je Doroti našla - reče u sebi. - Tada sam visio usred kukuruznog polja gde sam bar mogao da plašim vrane. Čemu može da služi Strašilo na motki usred reke. Što je najstrašnije, nikada neću steći mozak!

Splav je nastavio da plovi nizvodno, a jadni Strašilo je ostao daleko za njima. - Nešto moramo preduzeti da se spasemo. Ako se budete čvrsto držali za kraj mog repa, mislim da ću plivajući moći da odvučem splav do obale - reče Plašljivi Lav.

On skoči u vodu, a Limeni Drvoseča ga čvrsto uhvati za rep. Plašljivi Lav iz sve snage zapliva ka obali. Iako je bio snažan, nije mu bilo lako. Ipak, ubrzo su se izvukli iz struje. Doroti uze dugačku motku od Limenog Drvoseče i pomože da se splav izgura na obalu.

Kada su najzad stigli do obale i zakoračili na divnu zelenu travu, bili su iscrpljeni. Mislili su da ih je struja odnela daleko od puta koji je vodio ka Smaragdnom Gradu.

- Šta da radimo? - upita Limeni Drvoseča, dok je Plašljivi Lav ležao na travi i sušio se na suncu.

- Moramo se nekako vratiti na put - reče Doroti.

- Ako idemo obalom, ponovo ćemo naići na njega - primeti Plašljivi Lav.

I tako, pošto su se odmorili, Doroti uze svoju kotaricu i oni pođoše duž obale obrasle travom ka putu od koga ih je struja udaljila. Bio je to divan, suncem obasjan predeo, prepun cveća i voćki. Ipak, zbog onoga što se desilo jadnom Strašilu, nisu bili srećni.

Išli su što su brže mogli, a Doroti zastade samo jednom da ubere divan cvet. Posle izvesnog vremena, Limeni Drvoseča uzviknu:

- Pogledajte!

Oni pogledaše u pravcu reke i primetiše Strašila kako stoji nataknut na motki na sredini reke. Izgledao je veoma usamljeno i tužno.

- Kako da mu pomognemo? - upita Doroti.

Plašljivi Lav i Limeni Drvoseča zatresoše glavama jer nisu znali. Sedeli su na obali i zamišljeno gledali u Strašilo. Tada dolete jedna roda i, videvši ih, zastade da se odmori na rečnoj obali.

- Ko ste vi i kuda idete? - upita.

- Ja sam Doroti - odgovori devojčica - a ovo su moji prijatelji, Limeni Drvoseča i Plašljivi Lav. Idemo u Smaragdni Grad.

- Ovo nije dobar put - reče roda istežući dugi vrat i dobro zagledajući neobično društvo.

- Znam - reče Doroti - ali mi smo izgubili Strašila i sada razmišljamo kako da ga izbavimo.

-Gde je? - upita roda.

- Tamo na reci - odvrati devojčica.

- Ako nije mnogo veliki i težak, mogu ga doneti - reče roda.

- On uopšte nije težak - reče spremno Doroti - jer je napunjen slamom. Ako nam ga doneseš, bićemo ti zauvek zahvalni.

- Pa, pokušaću - reče roda - ali ako vidim da je suviše težak za nošenje, moraću ponovo da ga vratim na reku.

Velika ptica zatim polete prema reci, ka mestu gde je Strašilo stajao nataknut na motku. Ona ga svojim velikim kandžama uhvati za ruku i prenese na obalu gde su sedeli Doroti, Plašljivi Lav, Limeni Drvoseča i Toto.

Čim se ponovo našao među prijateljima, Strašilo ih od sreće sve izgrli. Bio je toliko veseo da je, kada su krenuli dalje, uzput pevao bez prestanka.

- Plašio sam se da ću zauvek ostati u reci - reče - ali me je dobra roda spasla. Ako ikada budem dobio mozak, pronaći ću rodu da joj se odužim.

- Nije to ništa - reče roda koje je letela iznad njih. - Ja volim da pomognem onima koji su u nevolji. Sada moram da požurim jer me dečica čekaju u gnezdu. ®elim vam da pronađete Smaragdni Grad i da vam Oz pomogne.

- Hvala ti - reče Doroti, a ljubazna roda polete uvis i izgubi se iz vida.

Slušajući pesmu ptica, išli su dalje preko prelepog cveća koje je na tom mestu bilo totiko gusto da je zemlja izgledala kao ćilimom prekrivena. Veliki žuti, beli, plavi i ljubičasti cvetovi rasli su pored bokora makova čija je jarko crvena boja skoro zaslepila Doroti.

- Zar nije divno? - upita devojčica udišući opojan miris cveća.

- Pretpostavljam - odgovori Strašilo. - Možda će mi se više dopadati kada budem imao mozak.

- Da imam srce, ja bih ga voleo - dodade Limeni Drvoseča.

- Oduvek sam voleo cveće - reče Plašljivi Lav. - Ono mi izgleda tako bespomoćno i nežno. U šumi ga skoro nije ni bilo.

Velikih crvenih makova je bilo sve više, a ostalog cveća sve manje. Ubrzo se nađoše usred velikog makovog polja. Poznato je da je miris ovog cveća tako jak da, ako ga ima mnogo na jednom mestu, onaj ko ga udiše zaspi i, ako ga neko na vreme ne udalji od tog mirisa više se nikada ne probudi. Ali, Doroti to nije znala, niti je mogla da se udalji od jarko crvenih cvetova koji su rasli unedogled. Kapci joj otežaše i ona oseti potrebu da sedne kako bi se odmorila i malo odspavala.

Limeni Drvoseča se usprotivi.

- Moramo da požurimo i vratimo se na put od žutih opeka pre mraka - reče on, a Strašilo se složi sa njim. I tako nastaviše, sve dok je Doroti mogla da izdrži. Oči joj se i protiv njene volje zatvoriše, ona zaboravi gde se nalazi, pade među makove i čvrsto zaspa.

- ©ta da radimo? - upita Limeni Drvoseča.

- Umreće ako je ostavimo ovde - reče Lav. - Miris cveća nas može ubiti. I sam jedva držim oči otvorene, a pas već spava.

To je bila istina. Toto se skljojao na zemlju pored svoje male gospodarice. Miris cveća nije mogao da naškodi jedino Strašilu i Limenom Drvoseči zato što nisu bili napravljeni od krvi i mesa.

- Trči brzo - reče Strašilo Lavu - i spasavaj se smrtonosnog makovog polja što pre možeš. Mi ćemo poneti devojčicu. Ako bi se tebi desilo da zaspiš, ne bismo mogli ni da te pomerimo.

I Lav ustade i potrča što je brže mogao. Za tren oka nestade sa vidika.

- Hajde da rukama napravimo sedište i tako ponesemo devojčicu - reče Strašilo. Oni podigoše Toota i staviše ga u Dorotino krilo, a zatim od ukrštenih ruku načiniše sedište i ponesoše zaspalu devojčicu preko cveća.

Dugo su hodali. Crveni ćilim od smrtonosnog cveća koji ih je okružvao izgledao je beskrajno veliki. Sledili su luk koji je pravila reka i na kraju naišli na svog prijatelja Plašljivog Lava, koji je čvrsto spavao među makovima. Cveće je imalo tako jak miris da je ogromna životinja na kraju posustala i utonula u san na samoj ivici makovog polja, u blizini livada obraslih lepom, zelenom travom.

- Ne možemo mu pomoći - tužno reče Limeni Drvoseča - zato što je suviše težak da bismo ga mogli poneti. Moramo ga ostaviti ovde da spava zauvek. Možda će usniti kako je najzad stekao hrabrost.

- ®ao mi je - reče Strašilo. - S obzirom kolika je kukavica, Lav je bio dobar drug. Ali, hajdemo dalje.

Oni odnesoše usnulu devojčicu daleko od makovog polja da više ne udiše otrovno cveće, nežno je spustiše na meku travu pored reke i sačekaše da je probudi svež povetarac.

- Mora da smo blizu puta popločanog žutim opekama, - primeti Strašilo stojeći pokraj devojčice - jer smo skoro stigli do mesta s kog nas je struja odvukla.

Limeni Drvoseča ne stiže da odgovori jer začu neko režanje i, okrenuvši glavu (čije su šarke odlično radile), vide da im se približava neobična životinja. Bila je to velika, žuta divlja mačka. Limeni Drvoseča zaključa da ona sigurno goni nekoga pošto su joj uši bile priljubljene uz glavu, a širom otvorene čeljusti otkrivale dva reda ružnih zuba, dok su joj crvene oči sijale kao plamene kugle. Čim se približi, Limeni drvoseča opazi da ispred nje beži poljski mišić i premda nije imao srce, shvatio je da nije lepo što divlja mačka hoće da ubije tako ljupko, bespomoćno stvorenje.

Kada se divlja mačka približila, Drvoseča zamahnu sekirom i jednim hitrim udarcem joj odrubi glavu, koja se dokotrlja do njegovih nogu.

Pošto se spasao od neprljatelja, poljski miš prestade da beži, polako priđe Drvoseči i reče piskavim glasićem:

- Oh, hvala vam! Veliko Vam hvala što ste mi spasli život.

- Molim, nema na čemu - odgovori Drvoseča. - Znate, ja nemam srce i zato gledam da pomognem svakom kome je potreban prljatelj, pa čak i kada je u pitanju običan miš.

- Običan miš! - uvređeno uzviknu životinja. -Ja sam kraljica - kraljica poljskih miševa.

- Zbilja? - uzviknu Drvoseča poklonivši se.

- Vi ste, time što ste mi spasli život, učinili veliko delo - dodade Kraljica.

U tom trenutku se pojavi nekoliko miševa koji su trčali što su brže mogli svojim nožicama. Kada ugledaše svoju kraljicu, povikaše:

- Vaše veličanstvo, mislili smo da će vas pojesti! Kako ste uspeli da pobegnete od one ogromne divlje mačke? - Oni se maloj kraljici pokloniše tako duboko da je izgledalo kao da dube na glavicama.

- Ovaj smešni limeni čovek - odgovori ona - ubio je divlju mačku i tako mi spasao život. Stoga mu se morate pokoravati i ispunjavati sve želje.

- Hoćemo! - zapiskaše miševi uglas i odmah se razbežaše na sve strane, jer se Toto probudio iz sna i, videvši toliko miševa oko sebe, zalajao od oduševljenja i skočio pravo među njih. Toto je, još u Kansasu, voleo da juri miševe i nije u tome video ništa loše.

Međutim, Limeni Drvoseča ga zgrabi. Držeći ga čvrsto u rukama, on pozva miševe:

- Vratite se! Toto vam neće učiniti ništa nažao. Na ove reči kraljica miševa promoli glavicu iz jednog busena trave i upita plašljivim glasom:

- Jeste li sigurni da nas neće pojesti?

- Neću mu to dopustiti - reče Drvoseča. Nemojte da se plašite.

Jedan po jedan, miševi se vratiše. Toto nije ponovo zalajao, ali je pokušavao da se oslobodi Drvosečinih ruku. Nije ga ujeo samo zato što je dobro znao da je ovaj napravljen od lima. Na kraju, jedan od najkрупnijih miševa progovori: - Postoji li išta što možemo da učinimo za vas kako bismo vam se odužili što ste spasli život naše kraljice?

- Ne mogu ničega da se setim - odgovori Drvoseča, ali Strašilo, koji je pokušavao da misli, mada mu to, pošto mu je glava bila napunjena slamom, nije polazilo za rukom, brzo reče:

- Možete da spasete našeg prijatelja, Plašljivog Lava, koji je zaspao u makovom polju.

- Lava! - uzviknu mala kraljica. - Ta on će nas sve pojesti.

- Taman posla! - izjavi Strašilo. - On nikada ne bi učinio ništa nažao našim prijateljima. Ako nam pomognete da ga spasemo, obećavam vam da će biti dobar prema vama.

- Dobro - reče kraljica - verujem vam. ©ta treba da radimo?

- Ima li mnogo miševa koji vas smatraju svojom kraljicom i slušaju vaše zapovesti?

- O, da! Ima ih na hiljade - odgovori ona.

- Onda ih sve pozovite da dođu ovamo što pre mogu i neka svaki donese što duži kanap.

Kraljica se okrete miševima iz svoje pratnje i naredi im da smesta odu i dovedu sve njene podanike. Čim su čuli njenu zapovest, oni se, što su brže mogli, rastrčase na sve strane.

- Ti sada otidi - reče Strašilo Limenom Drvoseči - do onog drveća pored reke i napravi kolica kojima će preneti Lava.

Drvoseča odmah ode do drveća i dade se na posao. Za kratko vreme napravi kolica od debelih grana sa kojih je prethodno posekao sve lišće i grančice, a onda ih sastavi drvenim klinovima. Četiri točka je napravio tako što je jedan veliki panj isekao na koturove. Svoj posao je obavio tako brzo i vešto da kolica behu već gotova kada miševi počеше da pristižu.

Miševi su dolazili sa svih strana. Bilo ih je na hiljade: velikih, malih i miševa srednje veličine. Svaki od njih je u ustima nosio komad kanapa.

U međuvremenu, Doroti se probudila iz svog dugog sna i otvorila oči. Bila je veoma iznenađena kada je videla da leži u travi, a hiljade miševa stoje oko nje i pažljivo je posmatraju. Strašilo joj ispriča šta se dogodilo i okrenuvši se malo, dostojanstvenoj mišici, reče:

- Dozvoli mi da te upoznam sa Njenim veličanstvom, kraljicom poljskih miševa.

Doroti ozbiljno klimnu glavom, a kraljica joj se pokloni.

Strašilo i Limeni Drvoseča počеше zatim da uprežu miševe u kolica pomoću kanapa koje su ovi doneli. Jedan kraj kanapa bio je vezan oko vrata svakog miša, a drugi za kolica. Naravno, kolica su bila hiljadu puta veća od svakog pojedinog miša koji je trebalo da ih vuče, ali kada su svi bili upregnuti, mogli su bez muke da ih povuku. Čak su i Strašilo i Limeni Drvoseča seli na njih, a njihovi neobični konjići ih odvukoše do mesta gde je spavao Plašljivi Lav.

Pošto je Lav bio težak, oni ga s mnogo truda podigoše na kolica. Tada kraljica naredi svojim podanicima da odmah krenu zato što se plašila da bi se miševi mogli uspavati ako ostanu suviše dugo među makovima. Iako ih je bilo mnogo, sićušna stvorenja su u prvom trenutku jedva uspevala da pokrenu teško natovarena kolica, ali kada ih Limeni Drvoseča i Strašilo poguraše, miševi počеше brže da se kreću. Začas su preneli Plašljivog Lava izvan makova na zelenu poljanu gde je mogao ponovo da udiše prijatan, svež vazduh umesto otrovnog mirisa cveća.

Doroti ih dočeka i toplo zahvali mišićima što su njenog druga otrgli od smrti. Bila je srećna što je spasen jer ga je mnogo zavolela.

Čim su bili ispregnuti iz kola, miševi se rastrčāše kroz travu ka svojim kućicama. Kraljica miševa je ostala poslednja.

- Ako vam ikada budemo potrebni - reče - dođite u polje i pozovite nas. Mi ćemo vas čuti i doći da vam pomognemo. Zbogom!

- Zbogom! - pozdraviše je oni i kraljica pođe za svojim podanicima, dok je Doroti čvrsto držala Totoa da ne potrči za njom i ne uplašī je.

Posle ovoga posedaše oko Plašljivog Lava da pričekaju da se probudi, a Strašilo donese Doroti malo voća sa obližnjeg drveta koje ona pojede za večeru.

ČUVAR KAPIJE

Plašljivom Lavu je trebalo dosta vremena da se probudi pošto je dugo ležao među makovima i udisao njihov otrovan miris. Kada je otvorio oči i sišao sa kolica, bio je sav srećan što vidi da je još uvek živ.

- Trčao sam što sam brže mogao - reče on zevajući - ali cveće je suviše jako mirisalo. Kako ste me izbacili?

Oni mu ispričāše kako su ga poljski miševi velikodušno spasli smrti. Plašljivi Lav se nasmeja i reče:

- Ja sam uvek sebe smatrao ogromnim i strašnim, pa ipak, ono sićušno cveće samo što me nije ubilo, a tako male životinjice kao miševi spasle su mi život. Kako je sve to čudno? Je li te, drugovi, šta ćemo sada da radimo?

- Moramo da hodamo dalje dok ponovo ne nađemo put od žutih opeka - reče Doroti. - Tada ćemo ga se držati sve do Smaragdnog Grada.

Pošto se Lav sasvom oporavio i potpuno došao sebi, oni kretāše na put, srećni što hodaju kroz meku, sočnu travu. Nije prošlo mnogo vremena, kad naiđoše na put od žutih opeka i uputiše se prema Smaragdnom Gradu u kome je živeo Veliki Oz.

Put je bio ravan i dobro popločan, a predeo kroz koji je prolazio divan. Naši putnici su bili srećni što je šuma, sa svim opasnostima koje su vrebale iz njenih tamnih senki, ostala daleko za njima. Opet ugledāše plotove pored puta, sada obojene u zeleno, a kada naiđoše na jednu kućicu, u kojoj je očigledno živeo neki farmer, i ona je bila zelena. Tokom poslepodneva prođoše pored nekoliko ovakvih kuća. Ponekad bi se žitelji pojavljivali na vratima i posmatrali ih kao da žele nešto da upitaju, ali niko im se ne približi niti im se obrati zbog ogromnog Lava koji im je uterivao strah u kosti.

Svi su bili odeveni u odela divne smaragdozelene boje i imali šiljate kape na glavama kao u žvakača.

- Ovo mora da je Oz - reče Doroti. - Sigurno se približavamo Smaragdnom Gradu.

- Da, - odgovori Strašilo - ovde je sve zeleno, dok je u zemlji vakača sve u plavom. Ali, izgleda da nam Ozovci nisu naklonjeni kao vakači, pa se bojim da nećemo naći prenoćište.

- Ja bih volela da jedem još nešto a ne samo voće - reče devojčica. - Sigurna sam da Toto umire od gladi. Hajde da stanemo pred sledećom kućom i razgovaramo sa ukućanima.

I tako, kada dodoše do jedne poveće farmerske kuće, Doroti hrabro priđe vratima i zakuca. Jedna žena ih otvori tek toliko koliko da promoli glavu i upita:

- Šta želiš, dete, i šta taj ogromni lav traži u tvom društvu?

- Hтели bismo da prenoćimo kod vas, ako nam dozvolite - odgovori Doroti. - Lav je moj drug i prijatelj koji vam nizašto na svetu ne bi učinio ništa nažao.

- Da li je pitom? - upita žena, odškrinuvši vrata malo više.

- Kako da nije - reče devojčica. - Osim toga, on je i veoma plašljiv, tako da se, u stvari, on vas boji više nego vi njega.

Pošto je malo razmišljala i bacila još jedan pogled na Lava, žena reče:

- Ako je tako, možete da uđete. Dobićete večeru i prenoćište.

I tako uđoše u kuću u kojoj su se, osim te žene, nalazili još jedan čovek i dvoje dece. Čoveku je bila povređena noga i ležao je na divanu u uglu. Bili su veoma iznenađeni kada su ugledali jedno tako neobično društvo. Dok je žena postavljala sto, čovek upita:

- Kuda ste se uputili?

- Idemo u Smaragdni Grad, - reče Doroti - da vidimo Velikog Oza.

- Nije valjda! - uzviknu čovek. - Jeste li sigurni da će Oz hteti da vas primi?

- Zašto da ne? - odgovori ona.

- Pa, priča se da on nikome ne dozvoljava da mu se približi. Ja sam mnogo puta bio u Smaragdnom Gradu, tom divnom i čudesnom mestu, ali mi nikada nije bilo dopušteno da vidim Velikog Oza, niti mi je poznato da ga je ikada iko video.

- Zar on nikada ne izlazi? - upita Strašilo.

- Nikada. On sve vreme provodi u prestonoj dvorani svoje palate i čak ni njegove sluge nemaju priliku da ga vide.

- Kako izgleda? - upita devojčica.

- To je teško reći - odgovori čovek zamišljeno. - Znaite, Oz je veliki čarobnjak i može da uzme oblik koji hoće. Tako, neki kažu da izgleda kao ptica. Neki tvrde da izgleda kao slon, a neki kažu da je kao mačka. Drugima

se pokazuje kao divna vila, ili kao patuljak, ili kako mu već padne na pamet. Ali, ko je pravi Oz i kako zaista izgleda, niko živi ne zna.

- To je baš čudno - reče Doroti. - Mi ipak moramo pokušati da ga nekako vidimo, jer bi nam u protivnom ceo put bio uzaludan.

- Zašto želite da vidite Strašnog Oza? - upita Čovek.

- Ja želim da mi da malo mozga - reče spremno Strašilo.

- Oh, Oz to može lako da uradi - izjavi čovek. - On ima više mozga nego što mu je potrebno.

- A ja želim da mi da srce - reče Limeni Drvoseča.

To mu neće biti teško, - nastavi čovek - jer Oz ima veliku zbirku srca svih veličina i oblika.

- A ja želim da mi da hrabrost - reče Plašljivi Lav.

- Oz u svojoj prestonoj dvorani drži jedan veliki lonac pun hrabrosti, - reče čovek - pokriven zlatnim poklopcem kako ne bi prekipelo. Rado će ti dati malo.

- A ja želim da me vrati u Kanzas - reče Doroti.

- Gde je Kanzas? - upita čovek iznenađeno.

- Ne znam, - odgovori tužno Doroti - ali tamo je moj dom, i sigurna sam da negde postoji.

- Vrlo verovatno. Pa, Oz može sve, i ja pretpostavljam da će pronaći Kanzas. Ali, prvo morate da dođete do njega, a to će biti teško zato što Veliki Čarobnjak ne želi nikoga da vidi.

©ta ti želiš? - nastavi on obrativši se Totou. Toto samo mahnu repom jer, začudo, nije mogao da govori.

®ena ih u tom trenutku pozva na večeru, te oni posedaše oko stola. Doroti sa uživanjem pojede ukusnu ovsenu kašu, kajganu i svež beli hleb. Lav pojede malo kaše, ali mu se nije dopala jer je bila od ovsenih pahuljica, a ovas je, kako reče, hrana za konje a ne za lavove. Strašilo i Limeni Drvoseča nisu ništa jeli. Toto je probao malo od svega, srećan što se ponovo dočepao dobre večere.

Žena zatim pokaza Doroti krevet u kome će da spava, i Toto leže pored nje. Lav je čuvao stražu na vratima njene sobe kako je niko ne bi uznemiravao. Strašilo i Limeni Drvoseča su cele noći stajali u jednom uglu i ćutali, iako, naravno, nisu spavali.

Sledećeg jutra, odmah po izlasku sunca, oni kretose ponovo na put i ubrzo primetiše prekrasnu zelenu svetlost na nebu.

- To mora da je Smaragdni Grad - reče Doroti.

Što su se više približavali, zelena svetlost je postajala sve izrazitija, te im se učini da je kraj njihovog lutanja blizu. Isto poslepodne stigoše do velikog zida kojim je grad bio opasan. Visok, čvrst zid bio je obojen svetlozelenom bojom.

Ispred njih, na završetku puta od žutih opeka, uzdizala se velika kapija, sva ukrašena smaragdima koji su se toliko presijavali na suncu da su čak i Strašilove nacrtane oči bile zaslepljene njihovim sjajem.

Na kapiji se nalazilo zvono. Doroti pritisnu dugme i začu srebrni zvuk. Velika kapija se zatim polako otvori. Oni uđoše unutra i nađoše se u visokoj zasvođenoj prostoriji po čijim zidovima su se presijavali bezbrojni smaragdi.

Ispred njih je stajao jedan čovečuljak, skoro iste visine kao vakači, koji ne samo što je od glave do pete bio obučen u zeleno, nego mu je čak i koža bila zelenkaste boje. Pored njega se nalazila jedna velika zelena kupija.

- Zašto ste došli u Smaragdni Grad? - upita.

- Došli smo da vidimo Velikog Oza - reče Doroti.

Čovečuljak se toliko zaprepasti na taj odgovor da sede i zamisli se.

- Već mnogo godina niko nije tražio da vidi Oza - reče on zbunjeno odmahujući glavom. - On je moćan i strašan, i ako ste došli da iz radoznalosti ili gluposti ometate Velikog Čarobnjaka u njegovim mudrim razmišljanjima, on može da se naljuti i sve vas odmah uništi.

- Mi nismo došli iz radoznalosti niti iz gluposti, - odgovori Strašilo, - to je važno. Osim toga, nama je rečeno da je Oz dobar čarobnjak.

- To je tačno - odgovori zeleni Čovečuljak. On mudro i dobro vlada Smaragdnim Gradom. Ali, prema nepoštenima ili onima koji dođu k njemu iz radoznalosti, on je nemilosrdan. Retko ko se ikada usudio da zatraži da mu vidi lice. Ja sam Čuvar Kapije, i pošto zahtevate da vidite Velikog Oza, odvešću vas u njegov dvorac. Ali, prvo morate da stavite naočare.

- Zašto? - upita Doroti.

- Zato što bi vas inače sjaj i slava Smaradnog Grada zaslepili. Čak i oni koji žive u gradu moraju danonoćno da nose naočare. Držim ih zaključane, kako je Oz naredio još kada je grad bio sazidan, samo ja imam ključ od njih.

On otvori veliku kutiju i Doroti primeti da je puna naočara svih veličina i oblika. Na svima su se nalazila zelena stakla. Čuvar Kapije pronađe jedan par koji je odgovarao Doroti i stavi joj ga na oči. Pričvršćivale su se dvema zlatnim trakama, a one su se na temenu zaključavale. Ključić je visio na kraju lanca obešenog oko vrata Čuvara Kapije. Doroti više nije mogla sama da ih skine i da je htela. Ali, naravno, ona nije želela da oslepi od bljeska Smaradnog Grada, pa se nije usprotivila.

Zeleni čovečuljak zatim dade naočare Strašilu, Limenom Drvoseči, Plašljivom Lavu, pa čak i malom Totou, i sve iz zaključa svojim ključićem.

Onda Čuvar Kapije natače svoje naočare i reče im da je spreman da ih vodi u dvorac. Skinuvši jedan veliki zlatan ključ sa klina na zidu on otvori drugu kapiju, i oni pođoše za njim kroz ulice Smaradnog Grada.

ČUDESNI GRAD

Iako su im oči bile zaštićene zelenim naočarima, Doroti i njeni prljatelji su u prvom trenutku bili zaslepljeni sjajem čudesnog grada. Ulice su bile pune velelepni zgrada, sagrađenih od zelenog mermera i ukrašenih svetlucavim smaragdima. Išli su po pločniku od istog zelenog mermera, a na spojevima ploča nalazili su se

gusto poređani smaragdi koji su se presijavali na suncu. Čak su i nebo iznad grada i sunčevi zraci bili zelene boje.

Na ulicama je bilo mnogo sveta - ljudi, žena i dece. Svi su nosili zelena odela i imali zelenkastu kožu. Sa čuđenjem su posmatrali Doroti i njeno neobično društvo, a deca su bežala i krila se iza svojih majki kad bi ugledala Lava. Niko im se nije obraćao. U ulici je bilo mnogo radnji i Doroti zapazi da je sva roba u njima zelena. U prodaji su bile zelene bombone i zelene kokice, zelene cipele, zeleni šeširi i zelene haljine svih vrsta. Na jednom mestu je neki čovek prodavao zelenu limunadu, a deca su je plaćala zelenim novčićima. Nisu primetili ni konje niti bilo kakve druge životinje. Stanovnici su prenosili stvari u malim zelenim kolicima koja su gurali ispred sebe. Svi su izgledali srećno i zadovoljno.

Čuvar Kapije ih je vodio sve dok nisu stigli do jedne velike zgrade u središtu grada. Bio je to dvorac Velikog Čarobnjaka Oza. Ispred kapije je stajao jedan vojnik sa dugom zelenom bradom, odeven u zelenu uniformu.

- Stranci žele da vide Velikog Oza - reče mu Čuvar Kapije.

- Uđite! - odgovori vojnik. - Preneću mu vašu želju.

Oni prođuše kroz kapiju i nađuše se u jednoj prostoriji zastrtoj zelenim ćilimom i nameštenoj divnim zelenim nameštajem, ukrašenim smaragdima. Pre nego što su zakoračili u ovu odaju, vojnik ih zamoli da obrišu noge o zeleni otirač. Kada posedaše, on učtivo reče:

- Osećajte se kao kod svoje kuće. Ja idem u prestonu dvoranu da obavestim Oza da ste stigli.

Dugo su čekali da se vojnik vrati. Kada se konačno pojavi, Doroti ga upita:

- Jeste li videli Oza?

- O, ne - odgovori vojnik. - Nikada ga u životu nisam video. Sedeo je iza zaklona dok smo razgovarali. Preneo sam mu vašu poruku i on je rekao da će vas, ako želite, primiti, i to svakog posebno i ne više od jednog dnevno. Pošto će vaš boravak u dvorcu potrajati nekoliko dana, ja ću vam pokazati sobe u kojima ćete se lepo odmoriti od puta.

- Hvala - odgovori devojčica. - Oz je veoma ljubazan.

Vojnik tada zviznu u zelenu zviždaljku i istog trenutka u sobu uđe mlada devojka, obučena u divnu haljinu od zelene svile. Imala je prelepu zelenu kosu i zelene oči. Poklonivši se duboko pred Doroti, ona reče: - Pođi sa mnom. Ja ću te odvesti u tvoju sobu.

Doroti se pozdravi sa svojim prijateljima i uzevši psetance u naručje, pođe za zelenom devojkom kroz sedam hodnika i preko tri sprata sve dok nisu došle do jedne sobe u prednjem delu dvorca. Bila je to najlepša sobica na svetu, sa mekanim, udobnim krevetom, posteljinom od zelene svile i pokrivačem od zelene kadife. Na sredini sobe nalazio se mali vodoskok iz koga je prskao mlaz zelenog parfema i padao u divno isklesan bazen od zelenog mermera. U prozorima se nalazilo čudesno zeleno cveće, a na polici je stajao red zelenih knjižica. Kada je Doroti našla vremena da ih prelista, videla je u njima mnogo neobičnih zelenih sličica, koje su bile toliko smešne da su je naterale na smeh.

U garderobi se nalazilo mnoštvo zelenih haljinica napravljenih od svile, satena i kadife, i sve su bile njene veličine.

- Osećaj se kao kod rođene kuće, - reče devojka - a ako ti bilo šta bude potrebno, samo zazvoni. Oz će te primiti sutra ujutru.

Ona ostavi Doroti samu i vrati se ostalim putnicima. Devojka i njih odvede u sobe, pa se svi smestiše u lepim delovima dvorca. Ovakvo gostoprimstvo je, što se Strašila tiče, svakako bilo izlišno. Kada je ostao sam u sobi, on glupavo stade na prag i ne pomeri se sve do jutra. Ležanje ga ne bi odmorilo, a oči nije ni mogao da zatvori. Iako je to bila jedna od najlepših soba na svetu, celu noć je proveo piljeći u malog pauka koji je u jednom uglu preo svoju mrežu. Limeni Drvoseča je legao u krevet iz navike koja mu je ostala iz vremena kada je bio čovek od krvi i mesa, ali nije mogao da zaspi. Noć je proveo pokrećući zglobove gore-dole kako bi proverio da li su u dobrom stanju. Plašljivi Lav, koji nije voleo zatvoren prostor i kome bi krevet od suvog lišća u šumi više prijao, bio je suviše pametan da bi se zbog ovoga sekirao. Skočio je na krevet, sklupčao se kao mačka i odmah zahrkao.

Sledećeg jutra, zelena devojka dođe k Doroti i obuče je u predivnu haljinicu od zelene kadife. Doroti stavi i keceljicu od zelene svile, zatim priveza Totou zelenu traku oko vrata i onda se uputi Velikom Ozu u prestonoj dvorani.

Prvo dođoše u jednu veliku prostoriju u kojoj su se nalazili dvorani i dvorske dame obučeni u gizdava odela. Iako nisu imali šta drugo da rade osim da međusobno ćaskaju, ipak su dolazili svakog jutra i čekali ispred prestone dvorane, mada im nikada nije bilo dopušteno da vide Oza. Kada je Doroti ušla, oni je radoznalo pogledaše i jedan od njih prošaputa:

- Da li stvarno ideš da pogledaš Strašnog Oza u lice?

- Naravno, - odgovori devojčica - ako pristane da me primi.

- Primiće te, - reče vojnik koji je preneo njenu poruku čarobnjaku - iako ne voli kad neko traži da ga vidi. U stvari, u prvom trenutku se naljutio i kazao da se vratite odakle ste došli. Zatim me je upitao kako izgledate. Zainteresovao se kada sam mu pomenuo tvoje srebrne cipelice. Na kraju sam mu rekao da imaš znak na čelu i on je odlučio da vas sve primi.

U tom trenutku jedno zvono zazvoni i zelena devojka reče Doroti:

- Ovo je znak. U prestonu dvoranu moraš da uđeš sama.

Ona otvori jedna vratanica kroz koja Doroti hrabro prođe i nađe se u velelepnoj dvorani. Bila je to velika, kružna prostorija sa visokom, zasvođenom tavanicom. Zidovi, tavanica i pod bili su prekriveni krupnim smaragdima. Sa tavanice je kao sunce sijala velika svetiljka pod kojom su smaragdi veličanstveno blistali. Ali, ono što je najviše zaprepastilo Doroti, bio je veliki presto od zelenog mermera koji se nalazio u sredini prostorije. Bila je to stolica koja se, kao i sve ostalo u dvorani, svetlucala od dragog kamenja. Nasred stolice nalazila se jedna ogromna glava, bez tela na koje bi se oslanjala, bez ruku i nogu. Glava je bila veća od glave najvećeg diva. Bila je potpuno ćelava i imala je oči, nos i usta.

Dok je Doroti sa čuđenjem i strahom gledala u glavu, oči zakolutaše i počеше netremice da je posmatraju. Zatim se i usne pokrenuše, i Doroti začu glas koji reče:

- Ja sam Oz, Veliki i Strašni. Ko si ti i zašto si htela da me vidiš? I Glas nije bio tako strašan kao što bi se od ovako ogromne glave očekivalo. Stoga se ona ohrabri i odgovori:

- Ja sam Doroti, mala i bespomoćna. Došla sam da od vas zatražim pomoć.

Oči su je zamišljeno posmatrale čitav minut, a zatim se začu glas:

- Odakle ti srebrne cipelice?

- Uzela sam ih od Zle Veštice Istoka kada je moja kućica pala na nju i ubila je - odgovori ona.

- Odakle ti taj znak na čelu? - nastavi glas.

- To je mesto gde me je poljubila Dobra Veštica Severa kada se pozdravila sa mnom i uputila me vama - odgovori devojčica.

Oči je ponovo oštro pogledaše i shvatiše da govori istinu. Tada Oz upita:

- Šta želiš od mene?

- Vratite me u Kansas, mojoj tetki Emi i čika Henriju - odgovori ona spremno. - Ne sviđa mi se vaša zemlja iako je prelepa. Sigurna sam da će tetka Ema brinuti što me tako dugo nema.

Oči namignuše tri puta, zatim pogledaše u tavanicu, a onda u pod. Kolutale su tako neobično da je izgledalo kao da vide svaki kut prostorije. Na kraju, pogledaše ponovo u Doroti.

- Zašto bih to učinio? - upita Oz.

- Zato što ste vi moćni, a ja slaba. Zato što ste veliki čarobnjak, a ja sam samo bespomoćna devojčica - odgovori ona.

- Ipak si bila dovoljno jaka da ubiješ Zlu Vešticu Istoka - reče Oz.

- To se slučajno dogodilo - odgovori jednostavno Doroti. - Ja nisam ništa uradila.

- Pa, - reče glava - daću ti svoj odgovor. Nemaš prava da tražiš od mene da te vratim u Kansas ako i ti meni ne učiniš nešto zauzvrat. U ovoj zemlji se usluge naplaćuju. Ako želiš da upotrebim svoju čarobnu moć i vratim te ponovo kući, moraš prvo za mene nešto da uradiš. Pomozi mi i ja ću pomoći tebi.

- Šta treba da uradim? - upita devojčica.

- Uništi Zlu Vešticu Zapada - odgovori Oz.

- Molim!? - uzviknu Doroti zaprepašćeno. - Ti si ubila Zlu Vešticu Istoka i nosiš srebrne cipelice koje imaju čarobnu moć. U celoj ovoj zemlji postoji samo još jedna zla veštica. Vratiću te u Kansas čim me budeš izvestila da je mrtva - pre toga ne.

Devojčica se rasplaka od razočarenja. Oči ponovo namignuše i pogledaše je zabrinuto. Veliki Oz kao da je osećao da mu ona može pomoći ako želi.

- Ja nikada nikoga nisam namerno ubila, jecala je ona. - Pa čak i da hoću, kako da ubijem Zlu Vešticu?

Ako je vi koji ste veliki i strašni ne možete ubiti, kako možete da očekujete to od mene?

- Ne znam, - odgovori glava - ali to je moja odluka. Sve dok Zla Veštica ne umre, nećeš ponovo videti tetku i čiku. Zapamti da je ta veštica zla, strašno zla, i da je treba ubiti. Sada idi i ne traži da me ponovo vidiš sve dok ne izvršiš svoj zadatak

Doroti tužno napusti prestonu dvoranu i vrati se tamo gde su Lav, Strašilo i Limeni Drvoseča čekali da čuju šta joj je Oz rekao.

- Za mene nema nade - reče ona tužno. - Oz neće da me pošalje kući sve dok ne budem ubila Zlu Vešticu Zapada, a ja to nikada neću moći da uradim.

Njenim prijateljima je bilo žao, ali joj nisu mogli pomoći. Doroti se vrati u svoju sobu. Legla je u krevet i plakala sve dok je nije uhvatio san.

Sledećeg jutra, Vojnik zelene brade dođe k Strašilu i reče:

- Pođi sa mnom. Oz me je poslao po tebe.

Strašilo pođe za njim. Bio je uveden u veliku prestonu dvoranu u kojoj ugleda jednu prelepu ženu kako sedi na smaragdnom prestolu. Bila je obučena u haljinu od zelene svile, a ispod krune od dragog kamenja, padala joj je duga kosa u zelenim uvojcima. Na ramenima je imala krila velepne boje, tako laka da su lepršala i na najmanji dašak vetra koji bi ih dotakao.

Kada se Strašilo poklonio pred ovim prelepim stvorenjem, onoliko duboko koliko mu je slama kojom je bio napunjen dozvoljavala, žena ga ljupko pogleda i reče:

- Ja sam Oz, Veliki i Strašni. Ko si ti i zašto si želeo da me vidiš?

Pošto je očekivao da, kako mu je Doroti rekla, vidi veliku glavu, Strašilo se iznenadi, ali ipak hrabro odgovori:

- Ja sam samo obično strašilo napunjeno slamom, i zato nemam mozak. Došao sam k vama s molbom da mi umesto slame stavite malo mozga u glavu kako se ne bi razlikovao od ostalih ljudi u vašoj zemlji.

- Zašto bih ti to učinila? - upita lepotica.

- Zato što ste mudri i moćni, i zato što mi niko drugi ne može pomoći - odgovori Strašilo.

- Ja nikada ne ispunjavam želje ako mi se nečim ne uzvрати - reče Oz. - Mogu da ti obećam samo ovo: ako ubiješ Zlu Vešticu Zapada, darovaću ti koliko god hoćeš mozga, i to takvog da ćeš postati najmudriji čovek u celom Ozu.

- Mislio sam da ste od Doroti tražili da ubije Zlu Vešticu - odvрати zaprepašćeno Strašilo.

- Tako je, ali mene se ne tiče ko će je ubiti. Sve dok ona ne bude mrtva, neću ti ispuniti želju. Sada idi i nemoj da se vraćaš dok ne zaslužiš mozak koji tako žarko želiš.

Strašilo se tužno vrati svojim prijateljima i ispriča im šta mu je Oz rekao. Doroti je bila iznenađena kada je čula da veliki Čarobnjak nije glava kao što je ona videla, već prelepa žena.

- U svakom slučaju, - reče Strašilo - njoj je srce isto toliko potrebno kao Limenom Drvoseči. Sledećeg jutra, Vojnik zelene brade dođe po Limenom Drvoseču i reče:

- Oz me je poslao po vas. Pođite sa mnom.

Limeni Drvoseča pođe za njim i dođe u veliku prestonu dvoranu. On nije znao da će se Oz pojaviti u obliku divne žene ili glave, ali je priželjkivao da to ipak bude lepa žena. "Jer, reče u sebi, ako se pojavi u vidu glave, siguran sam da neću dobiti srce, jer glava nema srca i ne može imati razumevanja za mene. Ali, ako se pojavi kao lepa žena, ja ću je usrdno zamoliti da dobijem srce, jer kažu da su sve dame nežnog srca."

Međutim, kada je ušao u veliku prestonu dvoranu, Limeni Drvoseča nije ugledao ni glavu ni lepoticu - Oz je uzeo oblik užasne životinje. Bila je velika skoro kao slon a zeleni presto jedva je izdržavao njenu težinu. Čudovište je imalo glavu kao u nosoroga, ali sa pet očiju! Iz trupa mu je raslo pet dugačkih ruku i pet dugačkih tankih nogu! Svi delovi su mu bili obrasli gustom, čupavom dlakom. Strašnije čudovište se nije moglo zamisliti. Sva sreća što Limeni Drvoseča u tom trenutku nije imao srce jer bi od straha dobio srčani udar. Ali, pošto je bio od lima, Drvoseča se uopšte nije uplašio, mada je bio veoma razočaran.

- Ja sam Oz, Veliki i Strašni - progovori čudovište glasom koji je bio nalik na riku. - Ko si ti i zašto si želeo da me vidiš?

- Ja sam drvoseča i načinjen sam od lima. Zato nemam srce i ne mogu da volim. Molim vas, dajte mi srce kako se ne bih razlikovao od ostalih ljudi.

- Zašto bih ti to učinio? - upita čudovište.

- Zato što vas molim i zato što mi samo Vi možete ispuniti želju - odvrati Limeni Drvoseča.

Oz potmulo zareža na ove reči i osorno odgovori:

- Ako zaista želiš srce, moraš da ga zaslužiš.

- Kako? - upita Drvoseča.

- Pomozi Doroti da ubije Zlu Vešticu Zapada - odgovori čudovište - Kada Zla Veštica bude mrtva, dođi k meni i ja ću ti dati najveće, najbolje i najnežnije srce u celom Ozu.

Limeni Drvoseča se žalostan vrati svojim prijateljima i ispriča im da je video užasno čudovište. Svi su se čudili u šta sve Veliki Čarobnjak može da se pretvori, a Plašljivi Lav reče: - Ako se pojavi kao čudovište kada ja budem otišao da ga vidim, zarikaću što mogu glasnije i tako ga uplašiti da će mi dati sve što budem tražio. Ako se pojavi kao lepa žena, uhvatiću zalet kao da hoću da skočim na nju i tako ga primorati da mi ispuni želju. A ako se ukaže kao glava, biće mi prepušten na milost i nemilost - kotrljaću je po prostoriji sve dok ne obeća da će nam učiniti ono što želimo. Stoga se, prijatelji, razveselite. Sve će se dobro završiti.

Sledećeg jutra, Vojnik zelene brade odvede Plašljivog Lava u prestonu dvoranu i reče mu da izađe pred Oza.

Lav odmah uđe unutra, obazre se oko sebe i, na svoje iznenađenje, ugleda vatrenu kuglu na prestolu koja je tako plamtela i blještala da je jedva uspeo da zadrži pogled na njoj. Prva pomisao mu je bila da se Oz nesrećnim slučajem zapalio i da gori, ali kada je pokušao da se približi toplota je bila tolika da mu je oprljila brkove. On drhteći otpuza nazad, bliže vratima.

Tada se iz vatrene kugle začu dubok, miran glas koji izgovori ove reči:

- Ja sam Oz, Veliki i Strašni. Ko si ti i zašto si želeo da me vidiš? Lav odgovori:

- Ja sam Plašljivi Lav. Plašim se svega. Došao sam da te molim da mi podariš hrabrost tako da stvarno mogu da postanem šumski car, kako me inače nazivaju.

- Zašto bih ti dao hrabrost? - upita Oz.

- Zato što si najmoćniji od svih čarobnjaka i što samo ti možeš da izađeš u susret mojoj želji - odgovori Lav.

Vatrena kugla je plamtela izvesno vreme, a onda glas reče:

- Donesi mi dokaz da je Zla Veštica Zapada mrtva i istog trenutka ćeš dobiti hrabrost. Ali, sve dok je ona živa, ti ćeš ostati kukavica.

Čuvši ovo, Lav se naljuti, ali nije mogao ništa da ogovori. Dok je bez reči stajao i zurio u vatrenu kuglu, ona postade tako nepodnošljivo vrela da on podvi rep i pobeže iz dvorane. Bio je srećan kada se ponovo našao među svojim prijateljima koji su ga čekali i ispričao im o užasnom susretu sa Čarobnjakom.

- Šta sada da radimo? - upita tužno Doroti.

- Možemo da uradimo samo jedno, - odgovori Lav - da odemo u zemlju mirkavaca, potražimo Zlu Vešticu i ubijemo je.

- A šta ako ne uspemo? - upita devojčica.

- Onda nikada neću steći hrabrost - izjavi Lav.

- Ni ja dobiti mozak - dodade Strašilo.

- Niti ću ja dobiti srce - reče Limeni Drvoseča.

- A ja nikada neću videti tetka Emu i čika Henrija - reče Doroti i poče da plače.

- Pazi! - uzviknu zelena devojka. - Suze će ti kapnuti na svilenu haljinu i umrljati je. Doroti obrisa suze i reče:

- Moraćemo da pokušamo, iako ne želim nikoga da ubijem, pa makar nikada više ne videla tetka Emu.

- Ja ću da pođem sa tobom iako sam suviše velika kukavica da bih mogao da ubijem Zlu Vešticu - reče Lav.

- I ja ću da pođem - izjavi Strašilo - ali ti neću biti od velike pomoći zato što sam suviše glup.

- Ja nemam srca čak ni da učinim nešto nažao jednoj zloj veštici - primeti Limeni Drvoseča. Ali, ako vi pođete, ja ću vam se sigurno pridružiti.

Odlučise da pođu na put sledećeg jutra. Drvoseča naoštiri svoju sekiru na zelenom tocilu i pažljivo podmaza sve zglobove. Strašilo napuni telo svežom slamom, a Doroti mu ponovo iscrta oči kako bi bolje video. Zelena devojka, koja je bila veoma ljubazna prema njima, napuni Dorotinu kotaricu ukusnim jelima i pričvrsti Totou oko vrata zelenu traku sa zvončetom.

U krevet su otišli rano. Čvrsto su spavali sve do jutra, kada ih probudi kukurikanje zelenog petla koji je živeo u zadnjem dvorištu palate, kao i kvocanje jedne kokoške koja je snela zeleno jaje.

U POTRAZI ZA ZLOM VEŠTICOM

Vojnik zelene brade povede naše prijatelje ulicama Smaragdnoh Grada, sve do prostorije u kojoj se nalazio Čuvar kapije. On im skide naočare, vrati ih u veliku kutiju, a zatim učtivo otvori kapiju.

- Gde je put za zemlju u kojoj živi Zla Veštica Zapada? - upita Doroti.

- Nema ga - odgovori Čuvar kapije. - Ko je lud da ide tamo!

- Kako ćemo je onda pronaći? - upita devojčica.

- To je bar lako - odgovori čovečuljak. - Čim bude saznala da ste došli u zemlju[®] mirkavaca, ona će vas pronaći i zarobiti.

- Možda neće - reče Strašilo - jer nameravamo da je ubijemo.

- A, to je druga stvar - reče Čuvar kapije. Nju još niko nije uspeo da ubije, pa sam, prirodno, pomislio da će i vas kao sve ostale zarobiti. Ipak, pazite, ona je zla i svirepa, i možda vam neće dozvoliti da je ubijete. Idite ka zapadu gde sunce zalazi i nećete promašiti put.

Oni mu zahvališe i oprostiše se sa njim. Zatim krenuše ka zapadu preko polja obraslih sočnom travom, tu i tamo prošaranim belim radama i ljutićima. Doroti je još uvek imala na sebi ljupku svilenu haljinicu koju je obukla u dvorcu, ali sada na svoje veliko iznenađenje, ona primeti da više nije zelena nego bela. Ni traka oko Totovog vrata nije više bila zelena, već je postala bela kao Dorotina haljina.

Ubrzo ostaviše Smaragdni Grad daleko za sobom. ©to su dalje išli, predeo je postajao sve više pust i neravan jer, ovde na zapadu, nije bilo ni farmi ni kuća, a zamlja je bila neobrađena.

Poslepodnevno sunce im je peklo u lice zato što više nije bilo drveća da ih zaklanja. Doroti, Toto i Lav legoše umorni na travu i zaspāše još pre mraka, dok su Drvoseča i Strašilo čuvali stražu.

Zla Veštica Zapada je imala samo jedno oko, ali ono je bilo oštro kao teleskop, pa je mogla da vidi i šta treba i šta ne treba. I tako, dok je sedela pred vratima svog dvorca, ona slučajno pogleda unaokolo i primeti zaspālu Doroti i njene prijatelje oko nje. Iako su bili još daleko, Zla Veštica se toliko razljuti što ih vide u svojoj zemlji da odmah dunu u srebrnu pištaljku obešenu oko vrata.

Istog trenutka, sa svih strana dotrča čopor ogromnih vukova. Imali su duge noge, svirepe oči i oštre čeljusti.

- Odjurite do onih uljeza - reče Zla Veštica i rastrgnite ih na komade.

- Zar ih nećeš zarobiti? - upita vođa čopora.

- Ne - odgovori ona - jedan je od lima, a drugi od slame. Među njima su i jedna devojčica i jedan lav. Niko od njih nije sposoban za rad zato ih slobodno rastrgnite na komade.

- Slažem se - reče vođa i pojuri što je brže mogao, a čopor za njim. Strašilo i Drvoseča su bili budni, pa su srećom čuli vukove kako dolaze.

- Ja ću vas braniti - reče Drvoseča. - Zato stanite iza mene, a ja ću ih dočekati kada se približe.

Limeni Drvoseča zgrabi svoju dobro naoštrenu sekiru, i kada mu se vođa čopora približi zamahnu i odrubi mu glavu, tako da ovaj istog trenutka pade mrtav. Čim je ponovo podigao sekiru, pojavi se drugi vuk, ali i on pade pod oštricom Drvosečinog oružja. Bilo je četrdest vukova i četrdeset puta je sekira pogodila cilj tako da je na kraju ceo čopor ležao na gomili pred Drvosečom.

On zatim spusti sekiru i sede pored Strašila, koji reče:

- Dobro si se borio, prijatelju!

Sačekaše do sledećeg jutra da se Doroti probudi. Devojčica se uplaši kad ugleda veliku gomilu pobijenih vukova. Limeni Drvoseča ispriča šta se dogodilo. Ona mu zahvali što je spasao živote i sede da doručkuje. Posle toga nastaviše put.

Tog istog jutra, Zla Veštica izađe na kapiju svog dvorca i zagleda se u daljinu svojim jednim okom. Tada vide kako svi njeni vukovi leže mrtvi i kako uljezi još uvek putuju njenom zemljom. Ovo je još žešće naljuti i ona dva puta dunu u srebrnu pištaljku.

Istog trenutka do nje dolete ogromno jato divljih vrana, čija veličina zamrači nebo. Zla Veštica naredi kralju vrana:

- Odmah odletite do uljeza, isključite im oči i rastrgnite ih na komade.

Veliko jato divljih vrana polete prema Doroti i njenim saputnicima. Devojčica se uplaši kad primeti da se približavaju, ali Strašilo reče:

- Sada je na mene red. Lezite svi pored rnene i neće vam se ništa dogoditi.

I tako, svi polegaše na zemlju osim Strašila koji ostade da stoji raširenih ruku. Vrane se uplašise kada ga primetiše i ne usudiše se da priđu bliže. Ali kralj vrana reče:

- To je najobičnije strašilo. Isključvaću mu oči.

Kralj vrana polete prema Strašilu koji ga uhvati za glavu i zavrnu mu šiju, tako da ovaj pade mrtav. Onda druga vrana polete ka njemu i Strašilo i njoj zavrnu šiju. Bilo je četrdeset vrana i četrdeset puta je Strašilo zavrtao šije, sve dok na kraju nisu sve vrane ležale mrtve oko njega. Tada on pozva svoje saputnike da ustanu i nastave put.

Kada Zla Veštica ponovo pogleda u daljinu i primeti da sve njene vrane leže mrtve na gomili, ona se strašno razbesne i tri puta dunu u srebrnu pištaljku.

Istog trenutka se začu glasno zujanje i roj crnih pčela dolete pred nju.

- Odletite do uljeza i izujedajte ih na mrtvo ime! - naredi Zla Čarobnica, a pčele se okretoše i brzo poleteše ka mestu gde su se nalazili Doroti i njeni prijatelji. Međutim, Drvoseča ih primeti kako se približavaju, a Strašilo se doseti šta da rade.

- Izvadi iz mene svu slamu pa njom pokri devojčicu, psa i lava - reče Drvoseči - da ih pčele ne izujedaju.

- Doroti leže pored Lava držeći Toota u naručju, a Drvoseča ih prekri slamom.

Pčele doleteše i ne nađoše nijednu žrtvu osim Drvoseče. One poleteše prema njemu i polomiše žaoke o lim, ali ga uopšte ne povrediše. Pošto pčele ne mogu da žive bez žaoaka, oko Drvoseče se začas stvori gomila mrtvih pčela.

Tada Doroti i Plašljivi Lav ustadoše, a devojčica pomože Limenom Drvoseči da ponovo napuni Strašila slamom. Posle toga još jednom nastaviše put.

Zla Veštica je bila toliko ljuta kada je ugledala svoje crne pčele u gomilama sličnim komadićima uglja, da je počela da treska nogama o zemlju, čupa kosu i škrguće zubima. Na kraju pozva tuce svojih robova ®mirkavaca, naoruža ih ostrim kopljima i naredi im da ubiju uljeze.

Žmirkavci nisu bili borben narod ali su morali da poslušaju naređenje, te pokorno odmarširaše. Kada se približiše Doroti, Lav gromoglasno riknu i skoči prema njima, a siroti Žmirkavci se toliko uplašiše da se razbežaše glavom bez obzira.

Kada su se vratili u dvorac, Zla Veštica ih dobro išiba i vrati nazad na posao, a ona sede i poče da razmišlja šta dalje da preduzme. Nije shvatala da su svi njeni planovi kako da ubije ove uljeze mogli da propadnu. Ali, pošto nije bila samo moćna veštica već i veoma zla žena, ona se začas seti šta da radi. U njenom ormaru se nalazila zlatna kapa, ukrašena po obodu dijamantima i rubinima. Zlatna kapa je imala čarobnu moć. Njen vlasnik je mogao tri puta da pozove Krilate Majmune, a oni su morali da izvrše svaku dobijenu naredbu. Ali, jedna osoba mogla je da zapovedi ovim neobičnim zverkama samo tri puta. Zla Veštica je već dva puta iskoristila čarobnu moć zlatne kape. Krilati Majmunu su joj pomogli prvi put kada je poževela da pokori Žmirkavce i njihovu zemlju. Drugi put se borila protiv Velikog Oza lično i isterala ga iz zemlje Zapada takođe zahvaljujući Majmunima. Samo još jednom je mogla da upotrebi zlatnu kapu i zato se ustezala da to učini sve dok nije iscrpela sve raspoložive snage. Ali sada, kada je ostala bez krvoločnih vukova, divljih vrana i smrtonosnih pčela, i kada je Plašljivi Lav uterao strah u kosti njenim robovima, uvidela je da je to jedini način da uništi Doroti i njene prijatelje.

Zla Veštica izvadi zlatnu kapu iz ormara i stavi je na glavu. Zatim stade na levu nogu i reče polako:

- E-pi, pe-pi, ke-ki!

Zatim stade na desnu nogu i reče:

- Hi-lo, ho-lo, he-lo!

Zatim stade na obe noge i glasno uzviknu:

- Zi-zi, zu-zi, zik!

Čarolija poče da deluje. Nebo se zamračí i u vazduhu se začuše potmula tutnjava, lepršanje bezbrojnih krila, galama i smeh. Kada se iz tame pomoli sunce i obasja Zlu Vešticu, ona je bila okružena čoporom majmuna. Svaki od njih je na leđima imao par ogromnih, snažnih krila.

Jedan, mnogo veći od ostalih, izgledao je kao njihov vođa. On dolete do Zle Veštice i reče:

- Pozvala si nas treći i poslednji put. Zapovedaj!

- Odletite do uljeza koji idu kroz moju zemlju i sve ih osim lava pobijte - reče Zla Veštica. - Tu životinju nameravam da upregnem kao konja i nateram je da me vozi.

- Tvoja zapovest će biti izvršena - reče vođa, a zatim, uz mnogo brbljanja i buke, Krilati Majmuni poleteše ka mestu gde su se nalazili Doroti i njeni prijatelji.

Nekoliko Krilatih Majmuna zgrabi Limenog Drvoseču i vinu se sa njim u nebo. Kad stigoše iznad predela prekrivenog oštrim kamenjem, oni sa velike visine baciše jadnog Drvoseču. On se pri padu toliko razvalio i ulubio da nije mogao ni da se pomeri niti da pusti glas.

Druga grupa Majmuna zgrabi Strašila i kandžama mu izbací svu slamu iz tela i glave. Njegov šešir, čizme i odelo svezaše u bošču i baciše je u krošnju jednog visokog drveta.

Ostali Majmuni prebaciše jako uže oko Lava i obmotaše mu njime nekoliko puta trup, glavu i noge, tako da na kraju nije mogao ni da grize, ni da grebe, ni da se bori. Zatim ga podigoše i odleteše sa njim u dvorac Zle Veštice, gde ga spustiše u jedno malo dvorište ograđeno visokom gvozdenom ogradom kako ne bi mogao da pobegne.

Doroti, međutim, nisu učinili ništa nažao. Sa Totom u naručju, onaje stajala i posmatrala tužnu sudbinu svojih drugova čekajući da dođe red i na nju. Vođa Krilatih Majmuna dolete do nje, ispruži prema njoj svoje dugačke, dlakave šape i užasno joj se iskezi. Ali, kad ugleda na njenom čelu trag poljupca Dobre Veštice, on ustuknu i dade znak ostalima da je ne diraju.

- Ne smemo da učinimo nikakvo zlo ovoj devojčici - reče im on - jer nju štite sile dobra, moćnije od sila zla. Jedino možemo da je odnesemo u dvorac Zle Veštice i da je tamo ostavimo.

I tako, oni pažljivo i nežno podigoše Doroti, brzo je kroz vazduh prenesoše u dvorac i ostaviše je na stepeništu. Tada vođa Krilatih Majmuna reče Zloj Veštici:

- Izvršili smo tvoje naređenje koliko smo mogli. Limeni Drvoseča i Strašilo su uništeni, a Lav zavezan u tvom dvorištu. Ne usuđujemo se da učinimo nikakvo zlo ni devojčici ni psu koga drži u naručju. Tvoja vlast nad nama je prestala i više se nikada nećemo videti.

Posle toga, Krilati Majmuni uz mnogo smeha, ćeretanja i buke poleteše u vazduh i ubrzo se izgubiše iz vida.

Zla Veštica se zaprepasti i zabrinu kad ugleda znak na Dorotinom čelu, jer je dobro znala da ni Krilati Majmuni, a ni ona sama, ne smeju ni na koji način da povrede devojčicu. Ona baci pogled na Dorotine noge i, videvši srebrne cipelice, poče da se trese od straha zato što je znala koliko je velika njihova čarobna moć. U prvom trenutku, Zla Veštica pomisli da pobegne od Doroti, ali pogledavši je u oči vide jednostavnu dušu devojčice koja ne zna kakvu joj čudotvornu moć daju srebrne cipelice. Stoga se Zla Veštica nasmeja u sebi i pomisli: "Ipak mogu da je zarobim jer ona ne ume da upotrebi svoju snagu." Zatim osorno reče Doroti:

- Pođi sa mnom i učini sve što ti kažem, jer ću inače svršiti s tobom kao sa Limenim Drvosečom i Strašilom.

Doroti pođe za njom kroz mnogobrojne divne odaje dvorca, dok ne stigoše u kujnu gde joj Čarobnica naredi da opere pod lonce i šerpe, i naloži peć.

Doroti je poslušno prionula na posao. Odlučila je da radi što bolje može jer je bila srećna što je Zla Čarobnica nije ubila.

Pošto ostavi Doroti da radi, Čarobnica odluči da ode u dvorište i upregne Plašljivog Lava kao konja - biće sigurno zabavno da joj, kad god poželi da se prošetá, lav vuče kola. Ali, kada otvori vrata, Plašljivi Lav riknu iz sve snage i polete prema njoj. Ona se uplaši, istrča napolje i dobro zatvori vrata.

- Ako ne dozvoliš da te upregnem - reče Zla Veštica Lavu kroz rešetke na kapiji - ostaviću te da skapaš od gladi. Nećeš dobiti ništa za jelo sve dok ne pristaneš da radiš ono što želim.

Posle toga nije hranila zatvorenog Lava i svakog dana u podne dolazila je pred vrata i pitala:

- Pristaješ li da te upregnem kao konja? A Lav bi odgovorio:

- Ne! Poješću te ako samo uđeš u ovo dvorište! Lav nije morao da se povinuje njenoj želji zato što mu je svake noći, kada bi Zla Veštica zaspala, Doroti donosila hranu iz ostave. Pošto bi se najeo, sklupčao bi se na slamarici, a Doroti bi legla pored njega i stavila glavu na njegovu meku, čupavu grivu, pa bi razgovarali o svojim nedaćama i kovali planove za bekstvo. Ali, nikako im nije padalo na pamet kako da pobjegnu iz dvorca pošto su ga stalno čuvali žuti mirkavci, robovi Zle Veštice, kojima je uterala takav strah u kosti da su je slepo slušali.

Devojčica je tokom dana morala naporno da radi, a Veštica joj je često pretila da će da je istuče starim kišobranom koji je uvek imala u ruci. U stvari, ona se zbog znaka na Dorotinom čelu nije usuđivala da je udari. Ali devojčica to nije znala i stalno se pribojavala za svoju i Totovu sudbinu. Jednom je Veštica udarila Totoa kišobranom, a hrabro psetance je poletelo prema njoj i vratilo joj milo za drago. Veštica nije krvarila na mestu ujeda zato što joj se još odavno sva krv osušila od zloće.

Pošto je izgubila nadu da će se ikada vratiti u Kansas i videti tetka Emu i čika Henrija, Doroti postade toliko tužna da je ponekad satima gorko plakala, a Toto bi joj sedeo u krilu, gledao je u lice i tužno cvileo da pokaže koliko je ožalošćen zbog svoje male gospodarice. Sve dok je Doroti bila sa njim, Totu je u stvari bilo svejedno da li je u Kansasu ili Ozu. Međutim, bio je neraspoložen zato što je video da je devojčica nesrećna.

Zla Veštica je čeznula da se dokopa srebrnih cipela koje je devojčica uvek nosila. Njene pčele, vrane i vukovi trunuli su u gomilama, a iskoristila je i svu moć zlatne kape. Kad bi samo mogla da se dočepa srebrnih cipela, postala bi moćnija nego što je ikada bila. Budno je motrila na Doroti kako bi videla da li ikada izuva cipelice, misleći da ih može ukrasti. Devojčica je, međutim, bila toliko ponosna na svoje divne cipelice da ih preko dana uopšte nije izuvala, osim kada se kupala. Veštica se suviše plašila mraka da bi se usudila da uđe noću u Dorotinu sobu i ukrade cipelice. Vode se bojala više nego mraka, tako da nikada nije prilazila devojčici dok se ova kupala. Stara Veštica u stvari, nije nikada dodirivala vodu niti joj se približavala.

Pošto je bila veoma lukava, konačno se doseti kako da podvali Doroti i dobije ono što želi. Ona stavi nasred kuhinjskog poda jednu gvozdenu šipku, a zatim učini gvožđe nevidljivim za ljudsko oko. I Doroti se, kad uđe u kuhinju, saplete o šipku koju nije videla i pade koliko je duga. Pri padu se nije mnogo povredila, ali joj jedna cipelica spade s noge i, pre nego što je stigla da je dohvati, Zla Čarobnica je ščepa i stavi na sopstveno koščato stopalo.

Zla žena je bila sva srećna što joj je podvala uspela, jer dokle god je imala jednu cipelicu, imala je i polovinu čarobne moći, a Doroti nije mogla da upotrebi protiv nje preostalu polovinu, čak i da je znala kako se to radi.

Kada primeti da je ostala bez jedne cipelice, devojčica se razljuti i reče Veštici:

- Vratite mi moju cipelicu!

- Neću - odgovori Zla Veštica. - To je sada moja cipelica a ne tvoja.

- Vi ste zli! - uzviknu Doroti. - Nemate pravo da mi oduzmete cipelicu.

- Možda, ali ću je ipak zadržati - odvratila Veštica smejući joj se. - Jednog dana ću ti uzeti i drugu. Doroti se na ove reči tako razljuti da dohvati kofu sa vodom koja je stajala u blizini i baci je na Vešticu, polivši je od glave do pete.

Istog trenutka, zla žena vrisnu od straha, a zatim na Dorotine oči, poče da se smanjuje.

- Šta uradi! - vrisnu. - Istopiću se sasvim za tren oka.

- Izvinite, molim vas - reče Doroti, uplašena što vidi da se Zla Veštica na njene oči topi kao vosak.

- Zar nisi znala da je voda smrtonosna za mene? - upita Veštica očajnim glasom.

- Naravno da nisam - odgovori Doroti.

- Teško meni! Za nekoliko trenutaka ću se sasvim istopiti, a ti ćeš naslediti moj dvorac. Ja jesam u svoje vreme bila zla, ali mi na kraj pameti nije bilo da će jedna mala devojčica kao ti moći da me istopi i prekine moja zlodela. Gledaj - nestajem!

Rekavši ovo, Zla Veštica se pretvori u mrku, retku, bezobličnu smešu koja poče da se širi preko tek opranog poda u kuhinji. Videvši da se ona stvarno istopila i nestala, Doroti napuni vodom još jednu kofu i poli smešu, a zatim sve to počisti i izbaci kroz vrata. Pošto je uzela srebrnu cipelicu, jedino što je ostalo od Zle Veštice, a ona je očisti, izglacala i ponovo obu. A onda, pošto je konačno mogla da radi šta hoće, otrča u dvorište da javi Lavu da je Zla Veštica Zapada mrtva i da više nisu njeni zatvorenici.

IZBAVLJENJE

Plašljivi Lav je bio sav srećan kada je čuo da se Zla Veštica istopila od kofe vode. Doroti odmah otključa vrata njegovog zatvora i pusti ga na slobodu. Oni zajedno odoše u dvorac, gde Doroti odmah sazva sve Žmirkavce da ih obavesti da više nisu robovi.

Pošto su godinama bili primorani da rade za Zlu Vešticu, koja je sa njima veoma svirepo postupala, među žutim Žmirkavcima zavlada velika radost. Oni proglasiše taj dan za državni praznik koji će se i u budućnosti slaviti i proveloše ga u igri i pesmi.

- Eh, da su samo naši prijatelji, Strašilo i Limeni Drvoseča, sa nama - reče Lav - bio bih potpuno srećan.

- Zar ne bismo mogli da ih spasemo? - upita devojčica zabrinuto.

- Možemo da pokušamo - odgovori Lav.

Oni pozvaše žute Žmirkavce i upitaše ih da li bi im pomogli da spasu prijatelje. Žmirkavci odgovoriše da će biti srećni ako za Doroti urade sve što je u njihovoj moći zato što ih je oslobodila ropstva. I tako, Doroti odabra sve Žmirkavce koji su joj izgledali promućurno i oni pođoše na put. Putovali su čitavog tog dana i deo sledećeg, dok ne dođoše do stenovite doline, gde je sav polomljen i ulubljen ležao Limeni Drvoseča. Sekira je ležala blizu njega, ali je oštrica bila zarđala, a drška polomljena.

Žmirkavci ga pažljivo podigoše i odnesoše u žuti dvorac. Kad su stigli Doroti proli nekoliko suza nad tužnim izgledom svog starog prijatelja, a Lav se zabrinu i rastuži.

- Ima li među vama limara? - upita Doroti Žmirkavce.

- Ima i te kakvih! - odgovoriše joj oni.

- Dovedite ih ovamo - reče ona. Kada su limari stigli, noseći torbice sa alatom, ona upita:

- Možete li da ispravite ulubljenja na Limenom Drvoseči, da mu doterate oblik i zalemite polomljena mesta?

Limari pažljivo pregledaše Drvoseču i odgovoriše kako im se čini da ga mogu popraviti. Tako se baciše na posao, u jednoj od velikih žutih odaja u dvorcu. Radili su tri dana i četiri noći. Kuckali su, savijali, lemili i glačali. Ispravljali su noge, telo i glavu Limenog Drvoseče, sve dok mu na kraju ne vratiše stari oblik. Zglobovi su mu opet dobro radili kao nekad. Limari su uspešno obavili svoj posao. Na Limenom Drvoseči je ipak bilo nekoliko zakrpa, ali kako nije bio sujetan, zakrpe mu uopšte nisu smetale. Kada je, najzad, ušao u Dorotinu sobu da joj zahvali što ga je spasla, bio je toliko srećan da su mu potekle suze radosnice, pa je devojčica morala pažljivo da mu ih obriše svojom keceljicom kako mu vilice ne bi zarđale. I ona se rasplakala od sreće što se ponovo našla sa starim prijateljem, ali, srećom, ove suze nisu morale da se obrišu. ©to se tiče Lava, on je toliko suza obrisao repom da mu se kićanka na kraju sasvim pokvasila, pa je morao da izađe u dvorište da je osuši na suncu.

- Kad bi samo Strašilo sada bio sa nama, reče Limeni Drvoseča pošto mu Doroti ispriča šta se sve dogodilo - bio bih potpuno srećan.

- Moramo pokušati da ga pronađemo - reče devojčica.

Ona ponovo pozva Žmirkavce da joj pomognu. Putovali su čitavog tog dana i deo sledećeg, dok nisu došli do visokog drveta u čiju su krošnju Krilati Majmuni bacili Strašilovo odelo. Drvo je bilo veoma visoko, a stablo toliko glatko da niko nije mogao da se popne uz njega. Međutim, Drvoseča spremno reče:

- Ja ću ga oboriti i tako ćemo doći do Strašilovog odela.

Dok su limari krpili Drvoseču, jedan Žmirkavac, koji je bio kujundžija, iskovao je za sekiru dršku od čistog srebra umesto stare koja se polomila. Ostali majstori su glačali sečivo sve dok rđa nije skinuta, tako da se i ono sada blistalo kao srebro.

Rečeno - učinjeno. Limeni Drvoseča se baci na posao i, za tili čas, drvo se stropošta sa treskom, a Strašilovo odelo ispade iz granja i pade na zemlju.

Doroti ga podiže i daje Žmirkavcima da ga odnesu u dvorac, gde ga napuniše novom, čistom slamom i, gle! Strašilo se pojavio u svom starom obliku i od srca im zahvali što su ga spasili.

Kada su ponovo bili na okupu, Doroti i njeni prijatelji provedoše nekoliko srećnih dana u Žutom dvorcu gde su uživali u izobilju. Ali, jednog dana, devojčica se seti tetka Eme i reče:

- Moramo se vratiti Ozu i zahtevati da ispuni obećanje.

- Najzad ću dobiti srce - reče Drvoseča.

- A ja mozak - reče Strašilo.

- A ja hrabrost - reče Lav.

- A ja ću se vratiti u Kansas - veselo uzviknu Doroti. - Hajdemo sutra u Smaragdni Grad!

Tako i učiniše. Sledećeg dana sazvaše Žmirkavce i oprostili se od njih. Žmirkavcima je bilo žao što odlaze. Toliko su zavoleli Limenog Drvoseču da su ga zamolili da ostane i vlada njihovom zemljom. Žutom Zemljom Zapada. Pošto su uvideli da su naši prljateljci odlučili da idu, Žmirkavci pokloniše Totou i Lavu po zlatnu ogrlicu, Doroti divnu dijamantnu narukvicu, Strašilu štap sa zlatnom drškom, a Limenom Drvoseči srebrnu kanticu za ulje ukrašenu dragim kamenjem i optočenu zlatom.

Svaki od putnika morao je Žmirkavcima da održi kraći govor. Toliko su se rukovali da su ih na kraju zabojele mišice. Doroti priđe ormaru Zle Veštice da napuni kotaricu hranom za put i tamo primeti zlatnu kapu. Stavi je na glavu i vide da joj veličina odgovara. Ona ništa nije znala o čarobnoj moći kape, ali joj se dopala, pa zato odluči da je nosi, a svoj šeširić stavi u kotaricu.

Pošto su se spremili za put, pođoše ka Smaragdnom Gradu. Žmirkavci ih pozdraviše sa tri put "ura" i poželeše im sve najlepše.

KRILATI MAJMUNI

Sigurno se sećate da između dvorca Zle Veštice i Smaragdnog Grada nije postojao put, čak ni najobičnija kozja staza. Kada su četiri putnika krenula u potragu za Vešticom, ona ih je primetila kako se približavaju i poslala Krilate Majmune da ih dovedu pred nju. Sada je bilo teže naći put kroz nepregledna polja belih rada i ljutića nego kada su bili nošeni kroz vazduh. Znali su da moraju ići pravo na istok, prema suncu koje se rađalo, pa krenuše u tom pravcu. Ali, u podne, kada se sunce nalazilo iznad njihovih glava, nisu znali na kojoj je strani istok a na kojoj zapad, pa se izgubiše u poljima. Ipak su nastavili da hodaju. Kad pade večer i zasija mesec, polegaše na mirisno žuto cveće i zaspashe čvrsto sve do jutro - svi osim Strašila i Limenog Drvoseče.

Sledećeg jutra sunce je bilo iza jednog oblaka, ali oni nastaviše put iako nisu bili sasvim sigurni kuda idu.

- Ako odemo dovoljno daleko - reče Doroti - sigurno moramo jednom negde stići.

Međutim, dani su prolazili a oni još nisu videli pred sobom ništa osim žutih boja. Strašilo počeo pomalo da gundža.

- Sigurno smo se izgubili - rekao je - a ako ne pronađemo put i ne stiginemo do Smaragdnog Grada, nikada neću dobiti mozak.

- Ni ja srce - izjavi Limeni Drvoseča. - Jedva čekam da stignem pred Oza. Moram priznati da je ovo zaista dugo putovanje.

- Vidite - procvile Plašljivi Lav - ja nemam hrabrosti da nastavim sa lutanjem a da nigde ne stignem.

Tada Doroti klonu duhom. Ona sede na travu i pogleda u svoje saputnike. Oni takođe posedaše i pogledaše u nju, a Toto prvi put u svom životu oseti da je tako umoran da nema snage ni da pojuri leptira koji mu je proleteo pored glave. Isplazi jezik, počeo da dahće i pogleda Doroti kao da želi da je pita šta da rade.

- Kako bi bilo da pozovemo poljske miševce? - predloži ona. - Oni bi nam možda mogli reći kako da nađemo put za Smaragdni Grad.

- Naravno da bi mogli! - uzviknu Strašilo. Kako se toga nismo ranije setili?

Doroti dunu u malu pištaljku koju je nosila oko vrata otkad je dobila od kraljice poljskih miševa. Kroz nekoliko trenutaka začuše topot sićušnih nožica i mnoštvo sivih mišića dotrća pred nju. Među njima je bila i sama kraljica koja upita piskavim glaskjem:

- Šta mogu da učinim za vas, prijatelji?

- Izgubili smo se - reče Doroti. - Možete li nam reći gde se nalazi Smaragdni Grad?

- Naravno da možemo - odgovori kraljica ali je veoma daleko odavde. Sve vreme ste išli u suprotnom pravcu. - U tom trenutku opazi zlatnu kapu i reče:

- Zašto ne upotrebiš čarobnu moć ove kape i ne pozoveš Krilate Majmune? Oni će vas preneti u Oz za manje od jednog časa.

- Nisam ni znala da kapa ima čarobnu moć - odgovori Doroti iznenađeno. - ©ta treba da uradim?

- To piše na unutrašnjoj strani zlatne kape, odgovori kraljica poljskih miševa. - Ali, ako nameravaš da pozoveš Krilate Majmune, mi moramo da pobegnemo, jer oni prave razne nestašluke i zabavljaju se tako što nas muče.

- Da ne učine i nama nešto nažao? - upita devojčica zabrinuto.

- O, ne. Oni moraju da slušaju vlasnika zlatne kape. Zbogom! - Kraljica se izgubi iz vida, a svi miševi požuriše za njom.

Doroti pogleda unutrašnju stranu kape i vide neke reči ispisane na postavi. To mora da su čarobne reči, pomisli ona, pažljivo pročita uputstvo i stavi kapu na glavu.

- E-pi, pe-pi, ke-ki! - reče stojeći na levoj nozi.

- Šta reče? - tiho upita Strašilo.

- Hi-lo, ho-ho, he-lo! - nastavi Doroti stojeći ovoga puta na desnoj nozi.

- He-lo! - ponovi tiho Limeni Drvoseča.

- Zi-zi, zu-zi, zik! - reče Doroti koja je sada stajala na obe noge.

Ovim je bajalica bila gotova. Začuše glasno čavrljanje i lepršanje krila, i čopor Krilatih Majmuna dolete do njih. Njihov kralj se duboko pokloni pred Doroti i upita:

- Šta zapovedaš?

- Želimo da idemo u Smaragdni Grad - reče devojčica, ali smo izgubili put.

- Mi ćemo vas odneti - odgovori kralj. Samo što ovo reče, dva majmuna podigoše Doroti i odleteše s njom. Ostali majmuni ponesoše Strašila, Drvoseču i Lava, a jedan mali majmun zgrabi Toota i polete za njima iako je pas iz sve snage pokušavao da ga ugrize.

Strašilo i Limeni Drvoseča su se u početku prilično plašili, jer su se sećali kako su Krilati Majmuni prošli put postupili sa njima. Ali, videše da im sada ne pretila nikakva opasnost. Leteli su veselo kroz vazduh i divno se zabavljali posmatrajući, daleko ispod sebe, lepe vrtove i šume.

Doroti je lako letela između dva najveća majmuna od kojih je jedan bio kralj lično. Oni su napravili stolicu od svojih ruku i pazili da je ne povrede.

- Zašto morate da se pokoravate vlasniku zlatne kape? - upita ih ona.

- To je duga priča - odgovori kralj smejući se - ali, kako nam predstoji dugačak put, prekratiću vreme tako što ću ti ispričati, ako želiš.

- Biće mi drago da je čujem - odgovori ona.

- Jednom davno - počeo kralj - bili smo slobodan narod i živeli srećno u velikoj šumi. Leteli smo sa drveta na drvo, hranili se orasima i voćem, radili šta smo hteli i niko nama nije gospodario. Možda su neki od nas ponekad preterivali u nestašlucima - vukli za rep razne životinje koje nisu imale krila, jurili ptice ili gađali orasima ljude koji su išli kroz šumu. Bezbrizni i srećni, uživali smo u životu. To je bilo pre mnogo godina, mnogo ranije nego što se Oz pojavio iz oblaka i zavladao ovom zemljom.

U to vreme, daleko na severu, živela je jedna prelepa princeza koja je bila i moćna čarobnica. Svu svoju moć koristila je da pomogne ljudima i nikada se nije dogodilo da učini nešto nažao nekome ko je bio dobar. Zvala se Radana i živela je u divnom dvorcu sagrađenom od krupnih rubina. Svi su je voleli, ali ona je bila veoma tužna jer nije mogla ni u koga da se zaljubi - svi su bili suviše glupi i ružni da bi odgovarali tako lepoj i pametnoj devojci. Ipak, na kraju, ona pronađe jednog dečaka koji je bio i lep i snažan i veoma mudar za svoje godine. Radana odluči da se uda za njega čim odraste. Stoga ga odvede u svoj dvorac od rubina i upotrebi sve svoje čarolije da od njega postane snažan, dobar i lep mladić kakvog bi jedna žena mogla samo poželeti. Pričaju da je, kada se zamomčio, Lepojko, tako se dečak zvao, bio najbolji i najmudriji mladić u celoj zemlji. Bio je toliko lep da je Radana užurbano počela da se priprema za venčanje.

U to vreme, moj deda je bio kralj Krilatih Majmuna koji su živeli u šumi u blizini Radaninog dvorca. On je voleo šalu više nego hleb. Jednog dana, leteći sa svojom pratnjom, deda ugleda Lepojka kako se, baš pred samo venčanje, obučen u divno odelo od ružičaste svile i ljubičaste kadife, šeta pored reke. Mom dedi odmah pade na pamet da sa njim izvede neku vragoliju. Na njegovu zapovest, jato slete na zemlju, zgrabi Lepojka i ponese ga u vazduh. Kada dodoše iznad sredine reke, oni ga baciše u vodu.

"Isplivaj na obalu, lepotane", uzviknu moj deda, "i vidi da li ti je voda uprljala odelo". Lepojko je dobro znao da pliva i nije bio uobražen zbog sreće koja ga je zadesila. Kada je izronio i isplivao na obalu, on se i sam smeja. Ali, kada mu je Radana pritrčala, videla je da je voda upropastila njegovo odelo od svile i kadife.

Princeza je bila veoma ljuta, a znala je, naravno, ko je krivac. Naredila je da svi Krilati Majmuni dođu pred nju. Prvo je rekla da će svima zavezati krila i baciti ih u reku, kao što su oni postupili sa Lepojkom. Moj deda je preklinjao da promeni odluku jer je znao da će se majmuni utopiti ako padnu u reku vezanih krila. Sam Lepojko se zauzeo za nas, tako da je Radana na kraju poštedela Krilate Majmune, pod uslovom da ubuduće urade tri stvari po naređenju vlasnika zlatne kape. Kapa je bila svadbeni poklon Lepojku, a priča se da je princeza utrošila na nju pola kraljevine. Naravno, moj deda i svi majmuni se odmah složiše sa tim uslovom i, eto, zbog toga smo mi tri puta robovi vlasnika zlatne kape, bez obzira ko on bio.

- A šta je bilo sa njima? - upita Doroti.

- Lepojko, prvi vlasnik zlatne kape - odgovori kralj - bio je i prvi koji nam je izrekao svoju želju. Budući da njegova nevesta nije htela da zna za nas, on nas je, posle ženidbe, pozvao u šumu i naredio nam da se odselimo dovoljno daleko da ona više nikada u svojoj blizini ne ugleda nijednog Krilatog Majmuna. Pošto smo se nje bojali, mi smo ga veoma rado poslušali.

To je bilo sve što smo učinili pre nego što je zlatna kapa pala u ruke Zle Veštice, koja nas je naterala da zarobimo mirkavce, a zatim da iz Zemlje Zapada isteramo i Oza lično. Sada je zlatna kapa tvoja i ti imaš pravo da zatražiš šta želiš.

Kada je kralj Letećih Majmuna završio svoju priču, Doroti pogleda dole i ugleda zelene, blistave zidove Smaragdnoh Grada. Ona se začudi brzini leta, ali beše srećna što je putovanje završeno. Neobična stvorenja pažljivo spustiše putnike ispred kapije grada, kralj se duboko pokloni Doroti, a zatim odlete praćen svojim podanicima.

- Ovo je bila dobra vožnja! - reče devojčica.

- I dobar izlaz iz svih naših nevolja - odgovori Lav. - Sreća što si ponela tu čarobnu kapu.

TAJNA STRAŠNOG OZA

Četiri putnika priđoše velikoj kapiji na ulazu u Smaragdni Grad i zazvoniše na zvonce. Pošto su pozvonili nekoliko puta, kapiju im otvori onaj isti Čuvar koga su i ranije sreli.

- Šta? Vi ste se vratili? - upita iznenađeno.

- Kao što vidite? - odgovori Strašilo.

- Mislio sam da ste otišli u posetu Zloj Veštici Zapada?

- Jesmo - reče Strašilo.

- I ona vam je dopustila da se vratite? - upita iznenađeno čovečuljak.

- Nije mogla da nas spreči u tome zato što se istopila - objasni Strašilo.

- Istopila se? Pa to je zaista dobra vest - reče čovečuljak. - Ko je istopio?

- Doroti - reče Lav ponosno.

- Gospode bože! - uzviknu čovečuljak i duboko se pokloni pred devojčicom.

Zatim ih odvede u svoju sobicu, izvadi naočare iz velike kutije i stavi ih, kao i ranije, svima na oči. Zatim prođoše kroz kapiju u Smaragdni Grad, a stanovnici, kada čuše da je Zla Veštica Zapada mrtva, skupiše se oko putnika da ih isprate do Ozovog dvorca.

Vojnik zelene brade je još uvek čuvao stražu na ulazu. On ih odmah pusti unutra. Ponovo sretoše prelepu zelenu devojkicu koja ih odvede u njihove stare sobe, tako da su mogli da se odmire dok Veliki Oz ne bude spreman da ih primi.

Vojnik istog časa izvesti Oza da su se Doroti i njeni saputnici vratili pošto su ubili Zlu Vešticu. Ali, Oz ne odgovori ništa. Mislili su da će ih Veliki Oz odmah pozvati, no on to nije učinio. Nisu imali vesti od njega puna tri dana. Čekanje je bilo dosadno i zamorno, i oni se na kraju ožalostiše što Oz tako postupa sa njima iako ih je on sam gurnuo u nevolje ropstva. Zato Strašilo na kraju zamoli zelenu devojkicu da poruči Ozu da će, ako ih odmah ne primi, pozvati Krilate Majmune da im pomognu i utvrde da li će Čarobnjak održati svoje obećanje ili neće. Kada mu je preneti ova poruka, Oz se toliko uplaši da ih pozva da dođu u prestonu dvoranu sledećeg jutra u devet sati i četiri minuta. On se jednom u zemlji Zapada sreo sa Krilatim Majmunima i bilo mu ih je dosta za ceo život.

Četiri putnika provedoše besanu noć razmišljajući o onome što im je Oz obećao. Doroti je zaspala samo jednom, i tada je usnila kako je ponovo u Kanzasu i kako joj tetka Ema kaže da je srećna što se vratila kući.

Sledećeg jutra, tačno u devet sati, Vojnik zelene brade dođe po njih, a četiri minuta kasnije stigoše u prestonu dvoranu Velikog Oza.

Naravno, svaki od njih je očekivao da vidi čarobnjaka u obliku u kojem ga je ranije sreo, i svi su bili veoma iznenađeni što u dvorani ne vide nikoga. Stajali su blizu vrata, jedan pored drugog, jer je tišina u praznoj dvorani bila strašnja od bilo kog oblika u kome su videli Oza.

Tada začuše glas koji kao da je dolazio sa tavanice. On svečano reče:

- Ja sam Oz, Veliki i Strašni. Šta želite od mene?

Oni pogledaše u sve uglove prostorije, a zatim, ne videvši nikoga, Doroti upita:

- Gde ste vi?

- Ja sam svuda - odgovori glas - ali sam nevidljiv za oči običnih smrtnika. Sada ću sedeti na svoj presto, tako da možete da razgovarate sa mnom.

- I zaista, izgledalo je kao da glas sada dolazi sa prestola. Oni mu se približiše, svrstaše se jedan za drugim, a Doroti reče:

- Oze, došli smo da nam ispunite obećanje!

- Kakvo obećanje? - upita Oz.

- Obećali ste mi da ćete me vratiti u Kansas kada Zla Veštica bude mrtva - reče devojkica.

- A meni ste obećali mozak - reče Strašilo.

- A meni srce - reče Limeni Drvoseča.

- A meni hrabrost - reče Plašljivi Lav.

- Da li je Zla Veštica zaista mrtva? - upita glas, a Doroti primeti da malo podrhtava.

- Da - odgovori ona. - Ja sam je istopila pomoću kofe s vodom.

- Gospode! - reče glas. - Kakvo iznenađenje! Pa, dođite ovamo sutra ujutru, zato što mi treba vremena da razmislim.

- Imali ste već dovoljno vremena za razmišljanje - reče ljutito Limeni Drvoseča.

- Nećemo više da čekamo ni jedan dan - reče Strašilo.

- Morate da ispunite obećanje - uzviknu Doroti.

Lav pomisli da ne bi bilo loše da uplaši čarobnjaka, pa gromoglasno riknu. Rika je bila takostrašna da Toto poskoči od straha i prevrnu paravan koji je stajao u jednom uglu. On sa treskom pade i svi pogledaše u tom pravcu. Zaprepastiše se kada ugledaše da na mestu koje je paravan zaklanjao stoji jedan ćelav i naboran čovečuljak. Starčić je bio iznenađen isto kao i oni. Limeni Drvoseča podiže svoju sekiru, uputi se prema čovečuljku i uzviknu:

- Ko ste vi?

- Ja sam Oz, Veliki i Strašni - reče čovečuljak drhtavim glasom. - Nemojte me udariti, molim vas! Učiniću sve što želite.

Naši prijatelji ga iznenađeno i u neverici pogledaše.

- Mislila sam da je Oz velika glava - reče Doroti.

- A ja sam mislio da je Oz divna žena - reče Strašilo.

- A ja sam mislio da je užasno čudovište - reče Limeni Drvoseča.

- A ja sam mislio da je vatrena kugla - uzviknu Lav.

- Ne, niko od vas nije bio u pravu - reče čovečuljak blago. - Sve su to bile samo varke.

- Varke! - uzviknu Doroti. - Zar vi niste veliki čarobnjak?

- Tiše, devojčice - reče on. - Ne govori tako glasno! Svršeno je sa mnom ako te neko čuje. Svi veruju da sam veliki čarobnjak.

- Pa zar niste? - upita devojčica.

- Ni najmanje, dušo. Ja sam samo običan čovek.

- Niste vi običan čovek - reče Strašilo žalosnim glasom - vi ste varalica!

- Tačno! - izjavi čovečuljak trljajući rukama kao da ga je ovo obradovalo. - Ja sam varalica.

- Pa to je strašno - reče Limeni Drvoseča. - Kako ću onda steći srce?

- Ili ja hrabrost? - upita Lav.

- Ili ja mozak? - jadikovao je Strašilo brišući rukavom suze.

- Dragi moji prijatelji, - reče Oz - ne govorite mi o takvim tričarijama. Pomislite na mene i na to u kakvoj sam sada strašnoj nevolji.

- Da li još neko zna da ste vi varalica? - upita Doroti.

- Niko osim vas četvoro - i mene! - odgovori Oz. - Ja sam toliko dugo varao svet da sam već poverovao da nikada neću biti otkriven. Bila je velika greška što sam vas uopšte pustio da uđete u prestonu dvoranu. Obično ne primam ni svoje podanike, pa oni veruju da sam strašan.

- Ne razumem - reče Doroti zbunjeno. - Kako ste se meni prikazali kao velika glava?

- To je bio jedan od mojih trikova - odgovori Oz. - Molim vas, pođite sa mnom i sve ću vam objasniti.

Oz ih povede u jednu stolicu iza prestone dvorane i pokaza im ugao u kome je ležala velika glava sa vešto iscrtanim licem, napravljena od nekoliko slojeva hartlje.

- Glavu sam pomoću žice obesio o tavanicu, - reče Oz - a ja sam stajao iza paravana i povlačio konce kako bi se oči pokretale a usta otvarala.

- A odakle je dolazio glas? - upita Doroti.

- Ja znam da govorim iz trbuha - reče čovečuljak - i mogu da uperim svoj glas gde god želim. Zato se tebi učinilo da dolazi iz glave. Evo i ostalih stvari koje sam upotrebio da vas prevarim! - On pokaza Strašilu haljinu i masku koju je nosio kada je izgledao kao divna žena, a Limeni Drvoseča vide da čudovište koje mu se prikazalo nije ništa drugo do nekoliko zašivenih koža. Što se tiče vatrene kugle, to je u stvari bila lopta od pamuka koju je lažni čarobnjak takode okačio o tavanicu, a zatim natopio uljem i zapalio.

- Znae šta - reče Strašilo - trebalo bi da se stidite samog sebe što ste takva varalica.

- Stidim se. Naravno da se stidim - reče tužno čovečuljak. - ali to je bilo jedino što sam mogao da učinim. Molim vas, sedite, ovde ima dosta stolica, i ja ću vam ispričati sve o sebi. I tako oni posedaše i čuše sledeću priču:

- Roden sam u Omahi...

- Pa to nije daleko od mog Kanzasa! - uzviknu Doroti.

- Nije, ali je mnogo dalje odavde - reče on tužno odmahujući glavom. - Kada sam odrastao, postao sam trbuhozborac, a jedan čuveni majstor me je uveo u posao. Mogu da podražavam sve vrste ptica i životinja. - Istog trenutka on tako mauknu da Toto načulji uši i pogleda oko sebe da vidi gde je mačka. - Posle izvesnog vremena - nastavi Oz - to mi je dosadilo, pa sam postao balondžija.

- Šta je to? - upita Doroti.

- To je čovek koji se na dan održavanja cirkuske predstave balonom diže u vazduh i tako privlači silan svet da dođe i kupi ulaznicu - objasni on.

- A, tako! - reče ona.

- Sada mi je jasno - odgovori Oz - ali kada nosite zelene naočare, naravno, sve što vidite izgleda vam zeleno. Smaragdni Grad je sazidan pre mnogo godina. Bio sam mladić kada me je balon doneo ovamo, a sada sam starac. Moj narod nosi zelene naočare toliko dugo da većina njih misli da je grad stvarno od smaragda, a on je zaista divan sa svim tim dragim kamenjem, zlatom i srebrom. Ja sam dobar prema svojim podanicima.

- Jednog lepog dana, dok sam izvodio svoju tačku, užad na balonu su se toliko zamrsila da nisam mogao da se spustim. Vinuo sam se čak u oblake, tako visoko da me je vazдушna struja uhvatila i ponela beskrajno daleko! Putovao sam kroz oblake ceo dan i celu noć, a drugog dana ujutru, kada sam se probudio, video sam da balon lebdi iznad jedne neobične, lepe zemlje.

Polako sam se spustio i nisam se uopšte ozledio. Našao sam se u gomili neobičnih ljudi koji, videvši me kako dolazim iz oblaka, pomisle da sam veliki Čarobnjak. Ja sam ih, naravno, ostavio u tom uverenju zato što su mi iz straha obećali da će raditi sve što budem naredio.

Tek koliko da se zabavim i zaposlim ovaj divan narod, ja sam im naredio da sagrade ovaj grad i ovaj dvorac. Oni su to drage volje uradili. Pošto je zemlja bila tako čarobno zelena, palo mi je na pamet da prestonicu nazovem "Smaragdni Grad". Da bi mu ime bolje pristajalo, naredio sam da svi nose naočare sa zelenim staklima kako bi im sve što bi ugledali izgledalo zeleno.

- Zar ovde nije sve zeleno? - upita Doroti.

- Ovde je sve kao u bilo kom drugom gradu i oni me vole, ali kada je dvorac sazidan, ja sam se zatvorio u njega i nikoga nisam hteo da vidim.

Najviše sam strahovao od veštica, koje su zaista bile u stanju da izvedu neverovatne stvari, dok ja nisam imao nikakvu čarobnu moć. Bilo ih je četiri u ovoj zemlji, i one su vladale narodima koji žive na Severu, Jugu, Istoku i Zapadu. Srećom, Veštice Severa i Juga su bile dobre, i ja sam znao da mi neće učiniti ništa nažao. Ali, Veštice Istoka i Zapada su bile veoma zle i, da nisu verovala da sam moćniji od njih, sigurno bi me odavno uništile. Bilo kako bilo, ja sam godinama živeo u smrtnom strahu od njih. Možete li zamisliti kako sam se obradovao kada sam čuo da je tvoja kućica pala na Zlu Vešticu Istoka. Kada ste došli meni, bio sam spreman da vam bilo šta obećam samo da ubijete drugu Zlu Vešticu; ali sada, kada ste u tome uspele, stidim se što vam moram priznati da nisam u stanju da održim obećanje.

- Ja mislim da ste vi veoma rđav čovek reče Doroti.

- Ne, dušo, ja sam zaista veoma dobar čovek ali, moram priznati, veoma rđav čarobnjak.

- Zar mi ne možete dati mozak? - upita Strašilo.

- Nije ti ni potreban. ionako svakog dana ponešto naučiš. I beba ima mozak, ali skoro ništa ne zna. Iskustvo je jedina stvar koja donosi znanje, i što duže živiš, to ćeš sigurno sticati sve više iskustva.

- To je možda tačno - reče Strašilo - ali ja ću biti nesrećan sve dok mi ne date mozak.

Lažni čarobnjak ga pažljivo pogleda.

- Pa, kao što sam kazao - reče on sa uzdahom - ja baš nisam neki čarobnjak, ali ako dođeš sutra ujutru, napuniću ti glavu mozgom. Uputstvo za upotrebu neću moći da ti dam, do toga moraš sam da dođeš.

- Veliko vam hvala! - uzviknu Strašilo. - I ne brinite, naći ću način kako da ga upotrebim.

- A šta će biti sa mojom hrabrošću? - upita zabrinuto Lav.

- Siguran sam da si ti veoma hrabar - odgovori Oz. - Potrebna ti je samouverenost. Svako živo biće oseti strah kada se suoči sa opasnošću. Prava hrabrost je pobeđivanje straha, a tu vrstu hrabrosti imaš u izobilju.

- Možda imam, ali se ipak plašim - reče Lav. - Zaista ću biti veoma nesrećan ako mi ne date malo hrabrosti kojom se pobeđuje strah.

- U redu, daću ti tu vrstu hrabrosti sutra -odgovori Oz.

- A šta je sa mojim srcem? - upita Limeni Drvoseča.

- Što se toga tiče - odgovori Oz - mislim da grešiš što želiš srce. Ono većinu ljudi čini nesrećnim. Kad bi samo toga bio svestan, bio bi srećan što ga nemaš.

- To mora da je stvar shvatanja - reče Limeni Drvoseča. - Što se mene tiče, ja ću bez roptanja podnositi sve nesreće ako mi budete dali srce.

- U redu - odgovori blago Oz. - Dođi sutra k meni i dobićeš srce. Ja sam toliko dugo glumio čarobnjaka da mogu još malo da igram tu ulogu.

- Kažite mi - reče Doroti - kako da se vratim u Kanzas.

- Moram o tome da razmislim - odgovori čovečuljak. - Daj mi dva-tri dana da razmotrim stvar.

Pokušaću da pronađem način da te prebacim preko pustinje. U međuvremenu, vi ćete svi biti moji gosti, i dok god živite u ovom dvorcu, moji podanici će vas slušati iispunjavati vam i najmanju želju. Samo jedno tražim zauzvrat za moju pomoć - kakva god da je. Morate da čuvate tajnu i nikome ne smete da kažete da sam varalica.

Oni obećашe da ništa od onoga što su čuli neće reći i vratiše se puni nade u svoje sobe. Čak se i Doroti ponada da će "Velika i Strašna varalica", kako ga je nazvala, pronaći način da je vrati u Kanzas. Bila je spremna da mu, ako to uradi, sve oprost.

VELIKA VARALICA NA DELU

Sledećeg jutra Strašilo reče svojim prijateljima:

- Čestitajte mi. Idem k Ozu da konačno dobijem mozak. Kada se budem vratio, biću isti kao svi ostali ljudi.

- Ti si mi se uvek sviđao ovakav kakav si, reče Doroti prostodušno.

- Lepo je od tebe što ti se sviđa Strašilo - odgovori on - ali sigurno ćeš imati bolje mišljenje o meni kada budeš čula mudre reči koje će vrcati iz mog novog mozga. - Zatim se on veselo pozdravi sa svima, ode ka prestonoj dvorani i zakuca na vrata.

- Slobodno! - reče Oz.

Strašilo uđe unutra i nađe čovečuljka kako, duboko zamišljen, sedi kraj prozora.

- Došao sam po mozak - reče Strašilo malo se snebivajući.

- Molim te, sedi na ovu stolicu - odgovori Oz. -Nemoj da se ljutiš, ali moraću da ti skinem glavu kako bih stavio mozak tamo gde mu je mesto.

- Ništa ne mari - reče Strašilo. - Slobodno mi skinite glavu ako mislite da će biti pametnija kada je budete vratili.

Tada mu čarobnjak skide glavu i istrese slamu. Zatim ode u ostavu odakle uze pregršt mekinja koje izmeša sa čiodama i iglama. Pošto ih je dobro protresao, on napuni gornji deo Strašilove glave tom smesom, a ostatak prostora popuni slamom kako bi "mozak" stajao na mestu.

- Sada ćeš postati veoma mudar jer sam ti stavio najbolji mozak na svetu.

Strašilo je bio i zadovoljan i ponosan što se ispunila njegova najveća želja. Pošto toplo zahvali Ozu, on se vrati svojim prijateljima.

Doroti ga radoznalo pogleda. Na temenu je imao veliko ispučenje.

- Kako se osećaš? - upita.

- Osećam se zaista mudrim - odgovori on spremno. - Postaću sveznalica čim se naviknem na mozak.

- Zašto ti iz glave štrče te igle i čiode? - upita Limeni Drvoseča.

- Zato što je postao oštrouman - primeti Lav.

- E, pa, odoh i ja Ozu da dobijem srce - reče Drvoseča. On se uputi u prestonu dvoranu i zakuca na vrata. - Slobodno! - odazva se Oz. Drvoseča uđe unutra i reče:

- Došao sam po svoje srce.

- Samo izvoli - odgovori čovečuljak. - Ali moram da ti napravim otvor na grudima kako bih mogao da stavim srce na pravo mesto. Nadam se da te to neće boleti.

- Neće - odgovori Drvoseča. - Neću ni osetiti.

I tako Oz donese limarske makaze i proreza mali, četvrtasti otvor na levoj strani grudi. Zatim priđe jednom ogromnom ormaru i izvadi iz pregrade divno svileno srce napunjeno strugotinom.

- Zar nije lepo? - upita.

- Kako da nije! - odvrati Drvoseča sav srećan. - Da li je to srce dobro?

- Jeste - odgovori Oz. On stavi Drvoseči srce u grudi, a zatim preko njega ponovo postavi komadić lima i zalemi mesto koje je bilo sečeno.

- Evo - reče - sada imaš srce na koje bi bio ponosan svaki čovek. [®]ao mi je što sam morao da ti stavim zakrpu na grudi, ali zaista nije bilo drugog načina. - Ništa ne smeta! - uzviknu presrećni Drvoseča.

- Nikada vam ovo neću zaboraviti. Veliko vam hvala.

- Nema na čemu - odgovori Oz.

Limeni Drvoseča se zatim vrati svojim prijateljima, koji mu poželeše mnogo sreće sa novim srcem. Sada se Lav upiti u prestonu dvoranu i zakuca na vrata.

- Slobodno! - reče Oz.

- Došao sam po hrabrost - izjavi Lav čim je ušao u prostoriju.

- Dobro - odgovori čovečuljak. - Dobićeš je.

On ode do ormara i sa gornje police uze jednu četvrtastu zelenu bocu, čiji sadržaj uli u bogato ukrašenu zlatnu činiju. Stavivši je ispred Plašljivog Lava, koji je onjuši kao da mu miris ne prija, čarobnjak reče:

- Popij ovo!

- Šta je to? - upita Lav.

- Pa, - odgovori Oz - da je u tebi, bila bi hrabrost. Znaš i sam da se hrabrost uvek nalazi unutra; zato se ovo ne može stvarno nazvati hrabrošću dok ga ne ispiješ. Zato ti savetujem da to što pre učiniš.

Lav bez oklevanja ispi tečnost do kraja.

- Kako se sada osećaš? - upita Oz.

- Hrabro - odgovori Lav i veselo se vrati prijateljima da im se pohvali.

Kada je ostao sam, Oz se nasmeja pri pomisli kako je Strašilu, Limenom Drvoseči i Lavu uspeo da pruži upravo ono što su mislili da im nedostaje. - Kako da ne budem varalica - reče - kada me ceo svet primorava da radim stvari za koje svako zna da ne mogu biti učinjene. Bilo je lako usrećiti Strašila, Lava i Drvoseču kada su uobrazili da sam svemoguć. Ali, biće mi potrebno više od mašte da se Doroti vrati u Kansas, i sve mi se čini da ne znam kako se to može postići.

KAKO JE BALON POLETEO

Doroti nije imala vesti od Oza tri dana. Iako su njeni prijatelji bili srećni i zadovoljni, devojčica je bila tužna. Strašilo im je pričao kako mu se divne misli roje u glavi, ali im nije rekao kakve zato što je znao da niko osim njega nije dovoljno pametan da ih razume. Limeni Drvoseča je osećao kako mu u grudima kuca srce i ispričao je Doroti kako je otkrio da je ono mnogo bolje i nežnije od onoga koje je imao kada je bio čovek od krvi i mesa. Lav je izjavio da se više ničega na svetu ne plaši i da bi mogao da se suprotstavi čitavoj vojsci ili tucetu svirepih Gorogana.

I tako su svi bili zadovoljni osim Doroti, koja je više nego ikada čeznula da se vrati u Kansas.

Četvrtog dana, na njenu veliku radost, Oz je pozvao da dođe k njemu. Kada je ušla u prestonu dvoranu, on ljubazno reče:

- Sedi, dušo! Mislim da sam našao način kako da odeš iz ove zemlje.

- I da se vratim u Kansas? - upita ona ozbiljno.

- Pa, što se tiče Kanzasa, nisam baš siguran, - reče Oz - jer nemam pojma u kome se pravcu nalazi. Ali, najvažnije je da pređeš pustinju, a onda ćeš već lako pronaći put do kuće.

- Kako ću da pređem pustinju? - upita ona. - Reći ću ti - reče čovečuljak. - Vidiš, ja sam u ovu zemlju dospao balonom. Ti si takođe doletela, ali nošena uraganom. Zato mislim da je let najbolji način da se pređe pustinja. Ja zaista nisam u stanju da izazovem uragan. Ovih nekoliko dana sam razmišljao o svemu, i čini mi se da bih mogao da napravim balon.

- Kako? - upita Doroti.

- Balon - reče Oz - se pravi od svile koja se premaže lepkom kako ne bi propuštala gas. Svile u dvorcu imam napretek, tako da neće biti teško da napravimo balon. Ali, u celoj ovoj zemlji nema gasa kojim bi se balon napunio da bi mogao da leti.

- Šta će nam balon - primeti Doroti - ako ne može da leti?

- To je tačno - odgovori Oz - ali postoji još jedan način da poleti, a to je da se ispuni vrećim vazduhom. Vreo vazduh nije tako dobar kao gas, jer ako se ohladi balon će se spustiti usred pustinje i mi ćemo biti izgubljeni.

- Mi! - uzviknu devojčica. - Zar ćete i vi poći sa mnom?

- Naravno - odgovori Oz. - Dosadilo mi je da budem varalica. Ako bih izašao iz dvorca, moji podanici bi ubrzo otkrili da nisam čarobnjak i ožalostili bi se što sam ih obmanjivao. Zato moram po ceo dan da sedim zatvoren u ovim odajama, a to mi je već dosadilo. Više bih voleo da odem s tobom u Kansas i da se ponovo vratim u cirkus.

- Biće mi drago da putujem sa vama - reče Doroti.

- Hvala ti - odgovori on. - Molim te pomozmi mi da sastavimo svilu kako bismo počeli da pravimo balon.

I tako, Doroti uze iglu i konac u ruke. Istom brzinom kojom je Oz sekao svilene trake odgovarajućeg oblika, devojčica ih je pažljivo sastavljala. Prva traka je bila od svetlozelene svile, druga od tamnozeleno, a treća od smaragdno-zelene, jer je Oz želeo da napravi balon u raznim nijansama boje koja ih je okruživala. Bilo je potrebno tri dana da se sve trake zašiju jedna za drugu. Na kraju dobiše svilenu zelenu vreću dugačku skoro sedam metara.

Zatim Oz premaza svilu sa unutrašnje strane tankim slojem lepka kako ne bi propuštala vazduh, posle čega izjavi da je balon gotov.

- Moramo imati i korpu u kojoj ćemo se smestiti - reče on i posla Vojnika zelene brade po veliku korpu za rublje, koju pričvrsti konopcima za donji deo balona.

Kada je sve bilo spremno, Oz obavesti svoje podanike da ide u posetu svom drugu Čarobnjaku koji živi u oblacima. Vest se brzo raširi po gradu i svi dođoše da vide čudesan prizor.

On naredi da se balon iznese ispred dvorca, a okupljeni narod je sve radoznalo posmatrao. Limeni Drvoseča je isekao veliku gomilu drva i zapalio vatru, a Oz je držao otvor balona iznad vatre kako bi vreo vazduh ispunio svilenu vreću. Balon se postepeno naduvao i podigao u vazduh toliko da je korpa samo ovlaš dodirivala zemlju.

Oz uđe u korpu i reče glasno okupljenom narodu:

- Ja sada idem na put. Strašilo će vladati u mom odsustvu. Naređujem vam da ga slušate isto kao mene.

Konopac je sada jedva zadržavao balon na zemlji zato što je vazduh u njemu bio vreo. To ga je činilo mnogo lakšim od okolnog vazduha, pa se trzao i dizao ka nebu.

- Hajde, Doroti! - uzviknu čarobnjak. - Požuri da balon ne odleti.

- Ne mogu nigde da pronađem Totoa - odgovori Doroti koja nije želela da ostavi psetance. Toto je odjurio u gomilu da laje na neko mače. Doroti ga najzad pronađe, uze ga u naručje i potrča prema balonu.

Bila je na nekoliko koraka od korpe, i Oz je već ispružio ruke da joj pomogne da se popne, kada, avaj, konopci popustiše i balon se vinu u nebo bez nje.

- Vratite se! - uzviknu. - Hoću i ja sa vama!

- Ne mogu da se spustim, dušo! - odgovori joj Oz iz korpe. - Zbogom!

- Zbogom! - povikaše svi i podigoše oči ka čarobnjaku koji je leteo u korpi dižući se sve više i više u nebo.

I to bi poslednje što ikada videše od Oza, čudesnog čarobnjaka, iako je on sigurno stigao u Omahu i možda i danas tamo živi. Ljudi su ga se dugo sećali sa ljubavlju i govorili jedni drugima:

- Oz je bio naš prijatelj. Kada je bio među nama sazidao je ovaj divan Smaragdni Grad, a sada, pošto je otišao, ostavio nam je mudrog Strašila, da vlada.

Ipak, još dugo nisu mogli da prežale rastanak sa čudesnim čarobnjakom.

PUT NA JUG

Doroti je gorko plakala što joj se izjalovila nada da će se vratiti kući u Kansas, ali kada je ponovo

o svemu razmislila, bila je zadovoljna što nije odletela balonom. I ona i njeni prijatelji bili su žalosni što su izgubili Oza.

Limeni Drvoseča joj priđe i reče:

- Zaista bih bio nezahvalan kada ne bih žalio za čovekom koji mi je podario ovako nežno srce. Ako bi bila ljubazna da mi brišeš suze da ne zarđam, rado bih malo otplakao za Ozom.

- Sa zadovoljstvom - odgovori ona i odmah donese ubrus. Limeni Drvoseča je plakao nekoliko minuta, a ona mu je pažljivo brisala suze ubrusom. Kada se isplakao, on joj se zahvali i za svaki slučaj dobro se podmaza uljem iz svoje skupocene kantice.

Strašilo je postao vladar Smaragdnog Grada, i mada nije bio čarobnjak, narod se njime ponosio. - Ovo je - govorili su - jedini grad na svetu kojim vlada čovek napunjen slamom. ©to se toga tiče, bili su potpuno u pravu.

Sutradan, pošto je balon sa Ozom odleteo, četiri prijatelja se sastadoše u prestonoj dvorani da o svemu porazgovaraju. Strašilo je sedeo na velikom prestolu, a ostali su, puni poštovanja, stajali pred njim.

- Ne može se reći da nismo imali sreće - reče novi vladar. - Ovaj dvorac i Smaragdni Grad pripadaju nama, i možemo da radimo što god hoćemo. Kada samo pomislim da sam donedavno visio na motki usred polja kukuruza, a da sam sada vladar ovog divnog grada, potpuno sam zadovoljan svojom sudbinom.

- I ja sam veoma zadovoljan svojim novim srcem - reče Limeni Drvoseča. - To je zaista bila jedina stvar na svetu koju sam želeo.

- Što se mene tiče, zadovoljan sam što znam da sam hrabar kao bilo koja životinja, ili čak hrabriji - reče skromno Lav.

- Kad bi samo Doroti htela da živi u Smaragdnom Gradu - nastavi Strašilo - svi bismo bili srećni.

- Ja ne želim da živim ovde! - uzviknu Doroti. - Želim da se vratim u Kanzas i budem sa tetka Emom i čika Henrijem.

- Pa šta onda da radimo? - upita Drvoseča.

Strašilo odluči da razmisli. Razmišljao je tako pomno da su čiode i igle počele da mu izbijaju iz mozga. Najzad reče:

- Zašto ne pozovemo Krilate Majmune i zatražimo od njih da te prenesu preko pustinje?

- To mi uopšte nije palo na pamet! - radosno reče Doroti. - To je rešenje. Idem odmah po zlatnu kapu.

Donevši kapu u prestonu dvoranu ona izgovori čarobne reči, i čopor Krilatih Majmuna ubrzo ulete kroz otvoren prozor i stade pred nju.

- Ovo je drugi put da si nas pozvala - reče kralj Krilatih Majmuna i pokloni se pred devojčicom. - Šta želiš?

- Želim da me odnesete u Kanzas - reče Doroti.

Kralj zatrese glavom i reče: - To je nemoguće. Mi pripadamo samo ovoj zemlji i ne možemo da je napuštamo. Do sada nijedan Krilati Majmun nije bio u Kanzasu i mislim da nikada neće ni biti. Bićemo srećni da učinimo za tebe sve što je u našoj moći, ali pustinju da pređemo ne možemo. Zbogom! Poklonivši joj se još jednom, kralj Krilatih Majmuna raširi krila i u pratnji svoje svite odlete kroz prozor. Doroti skoro zaplaka od razočarenja.

- Proćerdala sam moć čarobne kape ni na šta - reče ona. - Krilati Majmuni mi ne mogu pomoći.

- To je veoma tužno - reče Drvoseča nežna srca.

Strašilo je ponovo razmišljao. Glava mu se ispupči tako strašno da se Doroti uplaši da će prsnuti.

- Hajde da pozovemo vojnika zelene brade - reče - i pitamo ga za savet.

I tako pozvaše vojnika koji plašljivo uđe u prestonu dvoranu jer, dok je Oz bio tu, njemu nijednom nije bilo dopušteno da prekorači prag.

- Ova devojčica - reče mu Strašilo - želi da pređe pustinju. Kako da to učini?
 - Ne znam - odgovori vojnik - jer do sada niko nije prešao pustinju osim Oza.
 - Postoji li neko ko mi može pomoći? - uzbuđeno upita Doroti.
 - Možda bi mogla Glinda - predloži on.
 - Ko je Glinda? - upita Strašilo.
 - Veštica Juga koja vlada Trbonjama. Ona je najmoćnija od svih veštica. Osim toga, njen dvorac se nalazi na ivici pustinje, i ona možda zna način na koji može da se pređe preko nje.
 - Da li je Glinda dobra veštica? - upita devojčica.
 - Trbonje kažu da je dobra - reče vojnik - i ljubazna prema svakom. Čuo sam da je Glinda prelepa žena, koja zna tajnu kako da ostane mlada uprkos svojim godinama.
 - Kako se stiže do njenog dvorca? - upita Doroti.
 - Putem na jug - odgovori on. - Ali, priča se da putnike vrebaju razne opasnosti. U šumama žive divlje životinje i neki čudni ljudi koji ne vole da stranci prolaze kroz njihovu zemlju. Zbog toga nijedan Trbonja nikada nije došao u Smaragdni Grad.
- Vojnik ih zatim ostavi, a Strašilo reče:
- Uprkos opasnostima, izgleda da je za Doroti najbolje da otputuje u zemlju Juga i zamoli Glindu da joj pomogne. Jer, naravno, ako ostane ovde, nikada se neće vratiti u Kansas.
 - Mora da si ponovo razmišljao - primeti Limeni Drvoseča.
 - Jesam - reče Strašilo.
 - Ja ću poći sa Doroti - izjavi Lav - jer sam se umorio od ovog grada. Ja sam ipak divlja životinja i uzeleo sam se šume i prirode. Osim toga, Doroti će biti potreban neko da je štiti.
 - U pravu si - složi se Drvoseča. - Moja sekira joj može biti od pomoći, zato ću i ja poći u zemlju Juga.
 - Kada polazimo? - upita Strašilo. - Zar i ti ideš? - upitaše ga iznenađeno.
 - Naravno. Da nije bilo Doroti, nikada ne bih dobio mozak. Ona me je skinula s one motke i dovela u Smaragdni Grad. Svu svoju sreću dugujem njoj, i ja je neću ostaviti sve dok ne ode u Kansas.
 - Hvala vam - reče zahvalno Doroti. - Svi ste veoma dobri prema meni. Želela bih da krenem na put što je moguće pre.
 - Poći ćemo sutra ujutru - odgovori Strašilo. - A sada, hajde da se spremimo, jer pred nama je dugačak put.

Sledećeg jutra Doroti se izljubi sa lepom zelenom devojkom, i oni se oprostije sa Vojnikom zelene brade, koji ih otprati do kapije.

Kada ih Čuvar Kapije ponovo ugleda, začudi se što napuštaju tako krasan grad i idu u susret novim opasnostima. On ipak odmah otključa njihove naočare, vrati ih u zelenu kutiju i požele im mnogo sreće na putu.

- Vi ste sada naš vladar - reče on Strašilu - zato morate da nam se što pre vratite.

- Hoću, naravno, ako budem mogao - odgovori Strašilo - ali prvo moram da pomognem Doroti da se vrati kući.

Opraštajući se od dobroćudnog Čuvara Kapije, Doroti reče:

- U vašem divnom gradu su svi bili veoma ljubazni prema meni. Nemam reči da vam se zahvalim.

- I ne pokušavaj, draga moja - odgovori on.

- Mi bismo želeli da ostaneš sa nama, ali pošto želiš da se vratiš u Kansas, nadam se da ćeš uspeti da nađeš put. - On zatim otvori kapiju na spoljašnjem zidu, kroz koju oni izađoše na put.

Sunce je jarko sijalo kada naši prijatelji kretoše ka Zemlji Juga. Odlično raspoloženi, uz put su se smejali i ćaskali. Doroti se još jedanput ponadala da će se vratiti kući, a Strašilo i Limeni Drvoseča su bili srećni što mogu da joj pomognu. Što se tiče Lava, on je oduševljeno njušio svež vazduh i mahao repom od radosti što je ponovo u prirodi Toto je trčkarao oko njih i uz veseli lavež jurio leptirove.

- Gradski život mi uopšte ne prija - primeti Lav odlučno koračajući. - Mnogo sam oslabio, a osim toga, sada jedva čekam da pokažem drugim životinjama kako sam postao hrabar.

Oni se okretoše i baciše poslednji pogled na Smaragdni Grad. Sve što su mogli da vide iza zelenih zidova bilo je mnoštvo kula i zvonika, a visoko iznad svih uzdizao se Ozov dvorac.

- Ipak Oz nije bio tako rđav čarobnjak - reče Limeni Drvoseča osećajući kako mu u grudima lupa srce.

- Uspeo je da mi da mozak, i to veoma dobar - reče Strašilo.

- Ako je Oz uzeo hrabrost iz iste boce kao ja, - dodade Lav - onda mora da je veoma hrabar čovek.

Doroti ne reče ništa. Oz nije održao dato obećanje, ali pošto je učinio sve što je mogao, ona mu je oprostila. Kao što je sam rekao, bio je dobar čovek ali loš čarobnjak.

Prvog dana put je vodio preko zelenih polja punih divnog cveća koja su se pružala svuda oko Smaradnog Grada. Te noći su zanoćili na travi. Iznad njih nije bilo ničeg osim zvezda, ali se oni zaista veoma dobro odmoriše.

Ujutru nastaviše put, sve dok ne dođoše do jedne guste šume. Nikako nisu mogli da je zaobiđu jer je izgledalo da se pruža i sa leve i sa desne strane unedogled, a osim toga, u strahu da se ne izgube, nisu se usuđivali da promene pravac puta. Stoga pogledaše sa koje strane će najlakše da uđu u šumu.

Strašilo, koji je išao prvi, na kraju otkri jedno ogromno, razgranato drvo ispod čijih grana su putnici mogli da prođu. On se uputi prvi ka drvetu, ali čim stiže ispod prvih grana, one se saviše, obmotaše oko njega i podigoše ga uvis. Sledećeg trenutka bio je glavačke bačen među svoje drugove.

Strašilo nije bio povređen ali je, kada ga je Doroti podigla, izgledao zbunjeno i prilično ošamućeno.

- Evo još jednog prolaza između drveća! - uzviknu Lav.

- Pustite mene prvog - reče Strašilo - zato što se neću povrediti ako me ponovo bace. - Rekavši ovo, on priđe drugom drvetu, ali ga grane odmah zgrabiše i ponovo baciše nazad.

- Ovo je neverovatno! - uzviknu Doroti. - Šta ćemo sad?

- Izgleda da je drveće odlučilo da se bori protiv nas kako bi nam sprečilo prolaz - primeti Lav.

- Sada ću ja da pokušam - reče Drvoseča, stavi sekiru na rame i uputi se ka prvom drvetu koje je grubo postupilo sa Strašilom. Kada se jedna velika grana savi da ga uhvati, Drvoseča je udari sekirrom tako snažno da je napola preseče. Istog trenutka krošnja se zatrese kao da oseća bol, a Limeni Drvoseča bezbedno prođe.

- Napred! - uzviknu ostalima. - Požurite!

Svi potrčaše i prodoše netaknuti ispod drveta osim Totoa, koga je jedna grančica zgrabila i tresla sve dok nije počeo da zavija. Međutim, Drvoseča odmah odseče grančicu i oslobodi psetance.

Ostalo drveće u šumi nije ništa učinilo da ih vrati, pa zaključiše da samo prvi red drveća može da savija grane i da je to verovatno šumska straža koja poseduje ovu čarobnu moć kako bi strance sprečila da uđu. Četiri putnika su bez teškoća prošla kroz šumu i stigla do njenog kraja. Tada se, na njihovo iznenađenje, nađoše pred visokim zidom koji je izgledao kao da je napravljen od belog porcelana. Bio je viši od njih i gladak kao površina neke posude.

- Šta ćemo sada? - upita Doroti.

- Napraviću i merdevine - reče Limeni Drvoseča - zato što ćemo morati da preskočimo zid.

KRHKA PORCELANSKA ZEMLJA

Dok je Limeni Drvoseča pravio merdevine od drveta koje je našao u šumi, Doroti leže na zemlju i zaspava jer je bila umorna od dugog hodanja. Lav se takođe sklupča da spava, a Toto leže pored njega. Strašilo je posmatrao Drvoseču kako radi, a zatim mu reče:

- Ne razumem zašto se ovaj zid ovde nalazi, niti od čega je napravljen.

- Odmaraj mozak i ne brini zbog zida - odgovori Drvoseča. - Kada ga budemo preskočili videćemo šta se nalazi s druge strane.

Malo kasnije, merdevine su bile gotove. Izgledale su nezgrapno, ali Limeni Drvoseča je bio siguran da su čvrste i da će dobro poslužiti. Strašilo probudi Doroti, Lava i Totoa i reče im da su merdevine gotove. Strašilo prvi krene uz njih, ali tako nespretno da je Doroti morala da se penje odmah iza njega i pridržava ga da ne padne.

Kada se glavom izdigao iznad zida, Strašilo uzviknu: - O, bože!

- Nastavi! - doviknu mu Doroti. Strašilo se pope još malo više i sede na zid, a Doroti pogleda preko zida i uzviknu: - O, bože! - kao što je i Strašilo kazao.

Zatim se pope Toto i odmah poče da laje, ali ga Doroti utiša. Lav se pope sledeći, a Limeni Drvoseča poslednji. Obojica uzviknuše: - O, Bože! - čim pogledaše preko zida. Kada svi posedaše na zid i pogledaše nadole, ukaza im se neobičan prizor.

Pred njima se pružao prostran predeo, gladak, sjajan i beo kao dno nekog velikog tanjira. Razbacane unaokolo nalazile su se mnogobrojne kućice napravljene samo od porcelana i obojene jarkim bojama. Kućice su bile male, najviša među njima dosegala je samo do Dorotinog struka. Okolo su se nalazile lepe, male stajne ograđene plotovima od porcelana, u koji je stajalo u grupama mnoštvo porcelanskih krava, ovaca, konja, svinja i živine.

Ali, najčudniji od svega bili su žitelji ove neobične zemlje. Bilo je tu mlekarica i pastirica, obučenih u jeleke jarkih boja i suknjice posute zlatnim tačkicama; princeza u skupocenim haljinama od zlatne i ljubičaste svil pastira obučenih u kratke pantalone na ružičaste, žute i plave pruge i cipele sa zlatnim kopčama; prinčeva sa krunama od dragog kamenja, odevenih u satenska odela i ogrtače od hermelina; smešnih klovnova u čipkanim odelima sa crveno obojenim obrazima i visokim šiljatim kapama. Najčudnije od svega je bilo to što su svi ovi ljudi, pa čak i njihova odeća, bili napravljeni od porcelana i što su bili tako sićušni da čak ni najviši među njima nije dosegao iznad Dorotinog kolena.

U prvom trenutku, ovi ljudi su samo gledali u putnike, osim jednog glavatog psetanceta od ruži častog porcelana koje priđe zidu i poče slabim glasićem da laje na njih, a zatim ponovo otrča nazad.

- Kako ćemo da siđemo? - upita Doroti. Merdevine su bile tako teške da nisu mogli da ih podignu, pa zato Strašilo prvi skoči sa zida, a ostali na njega tako da pri padu nisu povredili noge. Pazili su, naravno, da mu ne padnu na glavu i izbodu noge na čiode. Pošto su se bezbedno spustili, podigoše Strašila čije se telo spljoštilo i lupkanjem mu popraviše oblik.

- Ako želimo da stignemo na drugu stranu, moramo da prođemo kroz ovu neobičnu zemlju - reče Doroti - jer ne bi bilo pametno da idemo bilo kojim drugim putem osim u pravcu juga.

Oni krenuše kroz porcelansku zemlju i prvo naiđoše na jednu porcelansku mlekaricu koja je muzla porcelansku kravu. Kada se približiše, krava se iznenada ritnu, prevrnu šamlicu, kofu, pa čak i samu mlekaricu, i sve uz glasan tresak popada na porcelansko tle.

Doroti zaprepašćena vide da je krava polomila nogu, da se kofa razbila u paramparčad i da sirota mlekarica ima ogrebotinu na levom laktu.

- Pazite! - uzviknu mlekarica ljutito. - Vidite šta ste uradili! Moja krava je polomila nogu i sad molram da je vodim majstoru da je zalepi. Zašto ste došli ovde i uplašili moju kravu?

- Veoma mi je žao - odgovori Doroti. - Oprostite, molim vas!

Lepa mlekarica je bila suviše ljuta da bi išta odgovorila. Ona zlovoljno podiže slomljenu nogu i povede svoju kravu. Sirota životinja je hramala na tri noge. Kada se udaljila, mlekarica nekoliko puta prekorno pogleda nezgrapne strance preko ramena, sve vreme držeći povređeni lakat pripijen uz telo. Doroti je bila ožalošćena zbog ovog nesrećnog slučaja.

- Ovde moramo da budemo veoma pažljivi - reče dobrodušni Drvoseča - inače ćemo toliko ozlediti ova ljupka mala stvorenja da se nikada neće oporaviti.

Malo dalje Doroti naiđe na divno obučenu mladu princezu koja, kad ugleda strance, prvo zastade, a onda počne da beži.

Pošto je Doroti želela da je vidi izbliza, potrča za njom, ali joj devojka od porcelana doviknu:

Ne jurite za mnom! Ne jurite za mnom.

Njen glasić je bio toliko uplašen da Doroti stade i reče: - Zašto?

- Zato što - odgovori princeza koja takođe zastade - ako nastavim da trčim, mogu da padnem i polomim se.

- Zar te ne mogu popraviti? - upita devojčica.

- O, da, ali znate, posle krpljenja neću više nikada biti tako lepa - odgovori princeza.

- Verovatno - reče Doroti.

- Jedan od naših klovnova, gospodin Šaljivdžija - nastavi devojka od porcelana - stalno pokušava da izvodi stoj na glavi. On se toliko puta razbio da je lepljen na sto mesta i više uopšte nije lep. Evo ga dolazi, pa se možete i sami uveriti.

I zaista, prema njima je išao veseli mali klovn, i Doroti primeti da je njegovo divno odelo crvene, žute i zelene boje potpuno prekriveno pukotinama koje su jasno pokazivale da je mnogo puta popravljan.

Klovn stavi ruke u džepove, napući se i klimajući bezobrazno glavom, reče:

Zašto piljiš, divna gospo. U sirotog i starog pajaca? Što si tako kruto stala, Da li si motku progutala?

- Smirite se, gospodine - reče princeza. Zar ne vidite da su ovo stranci, prema kojima se treba odnositi sa poštovanjem?

- To je samo način moj da izrazim obzir svoj! - izjavi klovn i odmah napravi stoj na glavi.

- Ne obraćajte pažnju na gospodina Šaljivdžiju - reče princeza Doroti. - On je toliko puta lomio glavu da je postao budalast!

- Ah, ništa ne mari - reče Doroti. - Vi ste tako lepi - nastavi ona - da bih sigurno mogla mnogo da vas volim. Dozvolite mi da vas odnesem u Kanzas i stavim na tetka Emin kamin kao ukras. Mogla bih da vas ponese u kotarici.

- To bi me učinilo veoma nesrećnom - odgovori princeza od porcelana. - Vidite, mi u našoj zemlji živimo zadovoljno, možemo da pričamo i krećemo se koliko želimo. Ali kad god nekog od nas odnesu odavde, mi se odmah ukrutimo, i možemo samo da stojimo na mestu i lepo izgledamo. Od nas se, naravno, samo to i očekuje - da budemo ukras na kaminima, u vitrinama i na stolovima, ali život nam je ipak mnogo lepši u našoj zemlji.

- Nizašto na svetu vas ne bih unesrećila! uzviknu Doroti. - Zbogom.

- Zbogom - odgovori princeza. Hodali su oprezno kroz porcelansku zemlju. Životinje i ljudi su im se sklanjali s puta u strahu da ih stranci ne polome. Posle otprilike jednog sata, putnici stigoše na drugu stranu zemlje i naiđoše na još jedan zid od porcelana.

Ovaj zid nije bio tako visok kao prvi, pa su uspeali da se popnu na vrh tako što su prvo stali Lavu na leđa. Na kraju i Lav skoči na zid. Ali, pri skoku zakači repom jednu crkvicu od porcelana i ona se razbi u paramparčad.

- Šteta! - reče Doroti. - Imali smo sreće da smo oštetili samo kravu i crkvu. Mogli smo da nanesimo još više zla ovim sićušnim ljudima. Oni su svi tako krhki!

- Jesu, zaista - reče Strašilo. - Srećan sam što sam napravljen od slame, pa se ne mogu tako lako oštetiti. Na svetu ima i gorih stvari nego što je biti strašilo!

LAV POSTAJE CAR ŽIVOTINJA

Pošto su sišli sa porcelanskog zida, putnici se naiđoše u jednom neprijatnom predelu, punom močvara obraslih visokom, gustom trskom. Bilo je teško probijati se i zaobilaziti jame pune blata, jer je trska bila toliko gusta da ih je sakrivala. Gledajući pažljivo kuda idu, uspeali su da stignu do čvrstog tla. Ali, sada je predeo bio još nepristupačniji, i posle dugog i zamornog hoda kroz šipražje, oni uđoše u jednu šumu gde je drveće bilo veće i starije od onoga koje su već videli.

- Ova šuma je zaista divna - izjavi Lav gledajući radosno oko sebe. - Nikada nisam video tako lep predeo.

- Meni izgleda sumorno - reče Strašilo.

- Ni najmanje - odgovori Lav. - Mogao bih ovde da živim celog života. Pogledajte samo kako je lišće pod vašim nogama suvo i meko, i kako je gusta i zelena mahovina kojom je obraslo ovo staro drveće. Nijedna divlja životinja ne bi mogla da poželi prijatniji dom.

- Možda u šumi već ima divljih životinja, reče Doroti.

- Pretpostavljam da ima - odgovori Lav - ali ne vidim nijednu.

Išli su kroz šumu sve dok se nije sasvim spustio mrak. Doroti, Toto i Lav legoše na zemlju da spavaju, a Drvoseča i Strašilo ostadoše da kao obično čuvaju stražu.

Sledećeg jutra nastaviše put. Nisu daleko odmakli kada začuše potmulu buku koja je ličila na glasove divljih životinja. Toto malo zacvile, ali se ostali ne uplašišu i nastaviše da idu dobro utabanom stazom, sve dok ne stigoše do jednog proplanka na kome su se nalazile stotine životinja svih vrsta. Bilo je tigrova i slonova, medveda i vukova, lisica i svih ostalih životinja iz zoologije, tako da se Doroti za trenutak uplaši. Međutim, Lav im objasni da životinje imaju zbor i da su, sudeći po mumljanju i režanju, sigurno u velikoj nevolji.

Dok je govorio, nekoliko životinja ga ugleda i odmah se veliki skup utiša kao omađijan. Najveći tigar priđe Lavu, pokloni se i reče:

- Dobro nam došao, o, care svih životinja? Stigao si u pravi čas da nas odbraniš od neprijatelja i vratiš mir životinjama koje žive u ovoj šumi.

- O čemu se radi? - mirno upita Lav.

- Nama svima pretila opasnost od svirepog neprijatelja koji je nedavno došao u ovu šumu -odgovori tigar. - To je jedno ogromno čudovište nalik na pauka, čiji je trup veliki kao u slona, a pipci dugački kao stabla. Pomoću osam takvih dugačkih pipaka ono gamiže šumom, grabi životinje jednim od njih, stavlja u čeljust i proždire, baš kao pauk muvu. Pošto niko od nas nije bezbedan dok je ovo opako stvorenje živo, sazvali smo zbor da odlučimo šta da radimo.

Lav se za trenutak zamisli.

- Ima li još lavova u ovoj šumi? - upita. - Nema; bilo ih je, ali ih je čudovište proždralo. A, osim toga, nijedan od njih nije bio tako veliki i hrabar kao ti.

- Da li ćete me slušati i poštovati kao cara šume ako ubijem vašeg neprijatelja! - upita Lav.

- Rado ćemo to učiniti - odgovori tigar, a sve ostale životinje zaurlaše iz sve snage: - Hoćemo!

- Gde se sada nalazi taj ogromni pauk? upita Lav.

- Tamo, među hrastovima - reče tigar pokazujući pravac prednjom šapom.

- Pripazite dobro na moje prijatelje - reče Lav - a ja smesta odoh na megdan sa tim čudovištem.

On se oprostio od svojih drugova i krete ponosno u boj sa neprijateljem.

Lav zateče ogromnog pauka na spavanju. Bio je tako grozan da naš prijatelj sa gađenjem okrete njušku. Pipci su mu bili baš onoliko dugački kao što je tigar rekao, a trup prekriven oštrom, crnom dlakom. Imao je ogromna usta i red oštih, dugačkih zuba. Međutim, glava mu je bila spojena za debeo trup vratom tankim kao struk u osice. Ovo dade Lavu ideju kako da na najbolji način napadne čudovište. Pošto je znao da je lakše da ga napadne na spavanju nego budnog, Lav se u jednom velikom skoku nađe tačno na njegovim leđima. Zatim, jednim udarcem snažne šape naoružane oštrim kandžama odvoji paukovu glavu od trupa. Skočivši na zemlju, Lav je posmatrao svoju žrtvu sve dok njeni dugački pipci nisu prestali da se koprcaju, što je bio znak da je čudovište mrtvo.

Lav se vratio na proplanak na kojem su ga životinje čekale i ponosno reče:

- Više ne morate da se plašite neprijatelja.

Tada se sve životinje duboko pokloniše pred Lavom kao pred svojim carem, i on im obeća da će se vratiti i vladati njima čim Doroti bude našla put za Kansas.

ZEMLJA TRBONJA

Četiri putnika bezbedno prodoše ostatak šume, a kad izađoše iz njene tmine, ugledaše pred sobom jedno strmo brdo, prekriveno ogromnim kamenjem.

- Biće nam teško da se popnemo - reče Strašilo - ali ipak moramo preći preko tog brda.

On pođe prvi a ostali za njim. Stigli su skoro do prvog kamena, kada začuše jedan grub glas kako viče:

- Odbijte!

- Ko ste vi? - upita Strašilo. Iznad kamenja se pomoli neka glava i isti glas reče:

- Ovo brdo je naše, i ne dozvoljavamo nikome da pređe preko njega.

- Ali, mi moramo da pređemo - reče Strašilo. - Idemo u zemlju Trbonja.

- Neće moći! - odgovori glas, a zatim se ispred kamena pojavi najčudniji čovek koga su naši putnici ikada videli.

Bio je malog rasta i zdepast. Velika glava, na temenu pljosnata, stajala je na debelom vratu punom bora.

Čovek uopšte nije imao ruke, i, videvši to, Strašilo pomisli da ih ovako bespomoćno stvorenje ne može sprečiti da se popnu na brdo.

- Žao mi je što nećemo postupiti po vašoj želji, ali mi moramo da pređemo preko ovog brda dopadalo se to vama ili ne. - Rekavši to, Strašilo pođe hrabro napred.

Brzinom munje, čovekova glava izlete napred a vrat mu se istegnu sve dok pljosnato teme ne udari Strašila posred srede, tako jako da se ovaj otkotrlja u podnožje. Skoro istom brzinom glava se vrati na telo, a čovek se osorno nasmeja i reče:

- To nije baš tako lako kao što ste mislili!

Iza ostalog kamenja se začu gromoglasno smejanje, i Doroti primeti na stotine bezrukih glavonja - po jednog iza svakog kamena.

Lav se razljuti zbog smeha čiji je povod bila Strašilova nezgoda i uz gromoglasnu riku koja se razlegnu kao grmljavina, pojuri uzbrdo.

Jedna glava ponovo izlete i veliki Lav se otkotrlja nizbrdo kao da ga je udarilo topovsko đule.

Doroti pritrča i pomože Strašilu da ustane, a Lav, sav u modricama, priđe joj i reče:

- Uzaludno je boriti se sa ljudima koji se gađaju glavama. Ko im se može suprotstaviti?

- Šta da radimo? - upita ona.

- Pozovi Krilate Majmune - predloži Limeni Drvoseča. - Imaš pravo da im još jednom nešto narediš.

- Odlična zamisao! - odgovori ona i, stavljajući zlatnu kapu na glavu, izgovori čarobne reči. Majmuni su bili tačni kao uvek, i za nekoliko trenutaka pred njom je stajao ceo čopor.

- Šta zapovedaš? - upita kralj Krilatih Majmuna duboko se poklonivši.

- Prenesite nas preko brda u zemlju Trbonja -odgovori devojčica.

- Biće izvršeno! - reče kralj i istog trenutka Krilati Majmuni podigoše četiri putnika i Ttoa u vazduh i odleteše sa njima. Dok su leteli preko brda, Glavonje su urlale od besa, ali nisu mogli da dohvate Krilate Majmune koji su bezbedno preneli preko brda Doroti i njene drugove i spustili ih u divnu zemlju Trbonja.

- Ovo je poslednji put da smo došli po tvojoj zapovesti - reče kralj Doroti. - Zbogom, i sve najbolje.

- Zbogom, i mnogo vam hvala - odgovori devojčica, a Krilati Majmuni poleteše u nebo i za tren oka se izgubiše iz vida.

Zemlja Trbonja je bila bogata i srećna. Jedno za drugim nicala su žitna polja ispresecana lepo popločanim putevima i potočićima koji su prijatno žuborili. Plotovi, kućice i mostići bili su obojeni u jarkocrveno, baš kao što su u zemlji [®]mirkavaca bili obojeni u žito ili u zemlji Žvakača u plavo. Same Trbonje bili su niskog rasta i debeljuškasti, i delovali su dobrodušno. Svi su bili obučeni u crveno, pa su se u zelenoj travi i u žućkastom žitu jasno uočavali.

Majmuni ih spustiše blizu jedne seoske kuće, i četiri putnika se uputiše prema njoj i zakucaše na vrata. Otvori domaćica koja ih, kada je Doroti zamoli da im da nešto za jelo, sve posluži ukusnom večerom: dade im tri razne torte, četiri vrste kolača i čašu mleka za Totoa.

- Koliko ima da se ide odavde do Glindinog dvorca? - upita devojčica.

- Ne mnogo - odgovori domaćica. - Krenite na jug i ubrzo ćete stići do njega.

Pošto su zahvalili dobroj ženi, osveženi putnici pođoše dalje. Išli su preko polja i prelazili preko ljupkih mostića, sve dok na kraju ne ugledaše divan dvorac. Pred kapijom su stajale tri mlade devojke obučene u gizdave crvene uniforme ukrašene zlatnim širitima. Kada im Doroti priđe, jedna od njih je upita:

- Zašto ste došli u Zemlju Juga?

- Da vidim Dobru Vešticu koja ovde vlada - odgovori ona.

- Hoćete li me odvesti k njoj?

- Kažite mi kako se zovete i ja ću pitati Glindu želi li da vas primi.

Oni joj se predstaviše i devojka-vojnik ode u dvorac. Posle nekoliko minuta se vrati i reče da će Doroti i njeni prijatelji biti odmah primljeni.

GLINDA ISPUNJAVA DOROTINU ŽELJU

Pre nego što su otišli da vide Glindu, bili su odvedeni u jednu odaju gde se Doroti umila i očešljala, Lav otresao prašinu sa grive, Strašilo popravio svoj oblik što je bolje mogao, a Drvoseča izglačao lim i podmazao zglobove.

Kada su bili gotovi, oni pođoše za devojkom-stražarom u dvoranu u kojoj je veštica Glinda sedela na prestolu od rubina.

Bila je lepa i mlada. Plamenocrvena kosa padala joj je u uvojcima preko ramena. Haljina joj je bila bela kao sneg, a oči plave. Ona ljubazno pogleda devojčicu.

- Šta mogu da učinim za tebe, dete moje? -upita.

Doroti ispriča veštici sve što joj se dogodilo: kako je uragan doneo u Oz, kako je našla drugove i kroz kakve je sve neobične pustolovine prošla.

- Moja najveća želja je - završi ona - da se vratim u Kansas jer će tetka Ema sigurno pomisliti da mi se dogodilo nešto strašno i obući će crninu, a ako žetva nije bila bolja nego prošle godine, sigurna sam da čika Henri neće moći ni to da joj pruži.

Glinda se naže i poljubi ljupku devojčicu u lice. - Sigurno znam kako ćeš da se vratiš u Kansas - reče ona, a zatim dodade: - Ali, ako ti to kažem, moraš mi dati zlatnu kapu.

- Vrlo rado! - uzviknu Doroti. - Meni više nije potrebna, a vi ćete moći tri puta da zapovedate Krilatim Majmunima.

- Mislim da mi njihove usluge neće biti potrebne više od tri puta - odgovori Glinda smeškajući se.

Doroti joj predade zlatnu kapu, a čarobnica upita Strašila:

- Šta ćeš da radiš kada te Doroti bude napustila?

- Vrtiću se u Smaragdni Grad - odgovori on. - Oz me je postavio za vladara i narod me voli. Jedino me brine prelaz preko brda na kome žive one Glavonje.

- Pomoću zlatne kape narediću Krilatim Majmunima da te odnesu do kapije Smaragdog Grada - reče Glinda - jer, bilo bi šteta lišiti narod tako izuzetnog vladara.

- Da li sam zaista izuzetan? - upita Strašilo.

- Kako da nisi - odgovori Glinda. Obraćajući se Limenom Drvoseči, ona upita:

- Šta će biti sa tobom kada Doroti bude otputovala iz ove zemlje?

On se osloni o svoju sekiru, zamisli se za trenutak, a zatim reče:

- Žmirkavci su bili veoma ljubazni prema meni. Pošto se Zla Veštica istopila, oni su želeli da postanem njihov vladar. Žmirkavci su mi dragi, iako bih mogao da se vratim u Zemlju Zapada, ne bih ništa drugo nego da njima vladam.

- Moja druga naredba Krilatim Majmunima - reče Glinda - biće da te bezbedno odnesu u Zemlju Žmirkavaca. Tvoj mozak možda ne izgleda tako veliki kao Strašilov, ali si zato sjajniji od njega - naročito kada te dobro izglašaju - i ubeđena sam da ćeš Žmirkavcima vladati mudro i dobro.

Zatim se čarobnica okrete velikom, čupavom Lavu i upita?

- Kuda ćeš ti kada se Doroti vrati svojoj kući?

- Iza brda na kome žive Glavonje - odgovori on - nalazi se jedna stara, velika šuma čiji su me stanovnici izabrali za svog cara. Ako bih mogao da se vratim u tu šumu, proživio bih u njoj veoma srećno ostatak svog života.

- Moja treća zapovest Krilatim Majmunima - reče Glinda - biće da te odnesu u tu šumu. Zatim, pošto moć bude iskorišćena, vratiću kapu kralju Krilatih Majmuna i tako će on i njegovi podanici ponovo steći slobodu.

Strašilo, Limeni Drvoseča i Lav se toplo zahvališe Dobroj veštici na ljubaznosti, a Doroti uzviknu:

- Vi ste stvarno isto toliko dobri koliko ste lepi, ali još mi niste kazali kako da se vratim u Kansas.

- Tvoje srebrne cipelice će te poneti preko pustinje - odgovori Glinda. - Da si znala za njihovu moć, vratila bi se tetka Emi još prvog dana po dolasku u ovu zemlju.

- Ali, tada ja ne bih stekao svoj čudesni mozak - uzviknu Strašilo - i proveo bih čitav život u polju.

- A ja ne bih dobio svoje divno srce - reče Limeni Drvoseča. - Mogao sam zarđao da stojim u šumi do kraja sveta i veka.

- A ja bih zauvek ostao kukavica - izjavi Lav - i nijedna životinja u šumi ne bi o meni imala lepo mišljenje.

- Sve je to tačno - reče Doroti - i meni je milo što sam mogla da pomognem svojim dobrim prijateljima.

Ali sada, kada je svako od vas dobio ono što je najviše želeo, i uz to kraljevstvo u kome će da vlada, volela bih da se vratim u Kansas.

- Srebrne cipelice - reče dobra čarobnica - imaju čarobnu moć. Jedna od najneobičnijih stvari u vezi sa njima je da te mogu, u tri koraka, dok trepneš okom, preneti u bilo koji kraj sveta. Treba samo da lupiš tri puta petom o petu i zapovediš cipelicama da te odnesu kud god želiš.

- Ako je tako - reče radosno devojčica - ovog trenutka ću ih zamoliti da me odnesu nazad u Kansas.

Ona zagrlila Lava oko vrata, potapšala nežno njegovu veliku glavu i poljubila ga. Zatim poljubila Limenog Drvoseču koji je plakao izlažući svoje zglobove najvećoj opasnosti. Zatim zagrlila mekanu, slamenu Strašilovo telo umesto da poljubi njegovo nacrtano lice. Poče i sama da plače, tužna što se rastaje od tako dobrih drugova.

Glinda siđe sa svog prestola od rubina i oprostila se poljupcem od devojčice, a Doroti joj zahvalila što je bila tako dobra prema njoj i njenim prijateljima.

Doroti zatim uzela Totoa u naručje, i pošto se još jedanput pozdravila sa svojim prijateljima, lupnu petom o petu tri puta i reče:

- Odnosite me kući, tetka Emi!

Doroti istog trenutka poletela tako naglo kroz vazduh da ne vide i ne oseti ništa osim zviždanja vetra pored svojih ušiju.

Srebrnim cipelicama nije bilo potrebno više od tri koraka. Ona se zaustavi tako naglo da se nekoliko puta prevrnu po travi pre nego što shvati gde se nalazi.

Na kraju sede i obazre se oko sebe.

- Gospode bože! - uzviknu.

Sedela je usred nepregledne kanzaške prerije. Tačno ispred nje uzdizala se nova kuća koju je čika Henri sagradio pošto je uragan odneo staru. Čika Henri je muzao krave, a Toto iskoči iz njenog naručja i veselo lajući potrčao prema štali.

Doroti ustade i primeti da je ostala samo u čarapama. Jer, srebrne cipelice su joj spale sa nogu tokom leta i zauvek se izgubile u pustinji.

PONOVO KOD KUĆE

U tom trenutku tetka Ema izađe iz kuće da zaliže kupus. Ona podiže pogled i vide kako joj Doroti trči u susret.

- Dete moje! - uzviknu držeći devojčicu u naručju i obasipajući njeno lice poljupcima. - Odakle dolaziš?

- Iz Oza - jednostavno reče Doroti. - I Toto se vratio. Ah, tetka Ema, toliko sam srećna što sam ponovo kod kuće!

KRAJ